

Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset

Vesa Sell

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset

Vesa Sell
Turvallisuusjohtamisen koulutus
Opinnäytetyö
Huhtikuu 2023

Vesa Sell

Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset

Vuosi

2023

Sivumäärä

75

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana oli yleisötilaisuuksien turvallinen toteuttaminen, johon voi vaikuttaa kouluttamalla järjestelyissä mukana olevia henkilöitä. Harkinnanvaraisella otannalla valittiin haastateltavaksi 10 henkilöä, jotka vastaavat yli 1000 asiakkaan tilaisuuksien turvallisuusjärjestelyistä pääkaupunkiseudulla urheilun, kulttuurin ja viihteen parissa. Haastatellut edustivat sekä itse tapahtumajärjestäjäorganisaatioita että järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavia yrityksiä. Haastateltavat olivat kokeneita turvallisuusalan ammattilaisia, joilla on laaja kokemus yleisötilaisuuksien turvallisuusjärjestelyistä ja jotka tietävät, kuinka turvallisuuskoulutukset on toteutettu heidän organisaatioissaan. Työssä selvitettiin teorian ja haastatteluiden kautta, mitä pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset ovat ja mitä niihin liittyy. Työn on tarkoitus hyödyttää niitä yleisötilaisuuksien järjestelyissä mukana olevia, jotka työskentelevät rajausten piirissä olevissa tilaisuuksissa. Lukija saa käsityksen muun muassa siitä, millä tavalla organisaatiot ovat turvallisuuskoulutuksia järjestäneet, kenelle turvallisuuskoulutuksia on pidetty sekä mitkä ovat heidän näkemyksensä todellisesta koulustarpeesta. Haastateltavat kertoivat myös teknologian hyödyntämisestä turvallisuuskoulutuksissa. Työn kehittämisenäkökulma liittyy siihen, millä tavalla yleisötilaisuuksiin liittyvistä turvallisuuskoulutuksista olisi saatavissa entistä parempia ja kattavampia.

Työ toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmää noudattaen ja teemahaastattelua hyödyntämällä marras- ja joulukuussa 2022. Teoreettisena viitekehyksenä käytettiin turvallisuuskoulutuksiin ja yleisötilaisuuksiin liittyvää kirjallisuutta, viranomaisten materiaaleja ja lakitekstiä. Yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyy erilaista lainsäädäntöä laajasti, joka tulee ottaa huomioon. Riippuen yleisötilaisuuden luonteesta, järjestämiseen liittyen tulee asioida poliisin tai pelastuslaitoksen kanssa, Tukesin valvoessa asiakasturvallisuutta. Lainsäädäntö yhdessä viranomaisten vaatimusten kanssa asettaa minimivaatimukset yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyille ja turvallisuuskoulutuksille.

Pääkaupunkiseudun isoihin yleisötilaisuuksiin valmistautuessa järjestetään turvallisuuskoulutusta, jotta nämä tilaisuudet voitaisiin järjestää mahdollisimman turvallisesti ja lainsäädännön edellytysten mukaisesti. Tämän työn haastatteluissa yleisimpinä esille nousivat ensiapukoulutukset, turvallisuuskävelyt, pelastus- ja sammutuskoulutukset, työturvallisuuskoulutukset sekä uhkatilannekoulutukset. Tuloksista ilmeni, että turvallisuuskoulutuksia järjestetään useille eri työntekijäryhmille ja niiden sisältö vaihtelee riippuen tapahtuman luonteesta ja järjestäjästä. Vaikka yleisötilaisuuteen liittyviä turvallisuuskoulutuksia on järjestetty laajasti, haastatteluiden perusteella alalla toivotaan koulutusta vieläkin runsaammin ja erityisesti turvallisuuskoulutusten toivottiin koskevan jokaista yleisötilaisuuden järjestelyissä mukana olevaa. Teknologiaa on hyödynnetty pääkaupunkiseudun isoissa turvallisuuskoulutuksissa vasta kohtalaisesti, mutta sen hyödyntämiselle nähdään tulevaisuudessa paljon mahdollisuuksia.

Asiasanat: yleisötilaisuus, turvallisuuskoulutus, järjestyksenvalvonta

Vesa Sell

Safety and Security Training for Public Events in the Helsinki Metropolitan Area

Year 2023 Pages 75

The starting point for this thesis was the safe implementation of public events, which can be influenced by training the people involved in the arrangements. A discretionary sample was used to select 10 people to be interviewed, who are responsible for the safety arrangements of events for more than 1000 clients in the Helsinki metropolitan area in the fields of sports, culture and entertainment. The interviewees represented both the event organisations themselves and companies providing security services. The interviewees were experienced security professionals with extensive knowledge in the security arrangements of public events who know how safety and security training has been carried out in their organisations. Through theory and interviews, the work explored what safety trainings for large public events in the Helsinki metropolitan area are and what they involve. The purpose of the work is to benefit those involved in the organisation of public events who work in events that fall within the scope of this work. The reader gets an idea of, among other things, how organisations have organised safety and security trainings, for whom safety and security trainings have been held, and what their views are on the real need for training. The interviewees also talked about the use of technology in safety training. The development aspect of the work was related to how better and more comprehensive safety training related to public events could be obtained.

The work was carried out in November and December 2022 using qualitative research methods and by utilising the thematic interview. Theoretical literature, official government materials and legal text that covered public events were utilised. A wide range of legislation must be taken into account when organising public events. Depending on the nature of the public event, the organisation must communicate with the Police or the Rescue Department, while the Finnish Safety and Chemicals Agency (Tukes) supervises customer safety. The legislation, together with the requirements of the authorities, sets minimum requirements for the security arrangements and safety and security training of public events.

When preparing for large-scale public events in the Helsinki metropolitan area, safety and security training needs to be arranged for the events to be organised as safely as possible and in accordance with the requirements of legislation. Based on the interview results the most common were first aid training, safety walks, fire protection training, occupational safety training and threat situation training. The results showed that safety and security trainings are organised for several different employee groups and their content varies depending on the nature of the event and the organiser. Although safety and security training related to public events has been organised extensively, based on the interviews, the industry hoped for even more training and, in particular, this training to be applied to all parties involved in the organisation of public events. Technology has only been utilized moderately in the major safety and security trainings in the Helsinki metropolitan area, but the respondents see plenty of opportunities for its use in the future.

Keywords: public event, security and safety training, security service

Sisällys

1	<i>Johdanto</i>	8
1.1	Työn tausta ja tavoitteet	8
1.2	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	9
1.3	Rajaus.....	11
1.4	Keskeiset käsitteet.....	12
2	<i>Turvallisuuskoulutukset pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa</i>	13
2.1	Turvallisuuskoulutuksen toteuttaminen pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa ja siinä onnistuminen.....	14
2.2	Turvallisuuskoulutusten koulutusmenetelmät pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa	15
2.2.1	Turvallisuusaiheinen teoriakoulutus	16
2.2.2	Käytännön turvallisuusharjoitus	16
2.2.3	Turvallisuuskävelyt	17
2.2.4	Rastikoulutus turvallisuuskoulutuksena	17
2.2.5	Tilannekoulutus turvallisuuskoulutuksena	17
2.2.6	Luokkaharjoitus turvallisuuskoulutuksena	17
2.2.7	Muuta turvallisuuskoulutukseen liittyvää	18
2.3	Teknologioiden hyödyntäminen turvallisuuskoulutuksissa.....	18
2.3.1	Virtuaalinen todellisuus	19
2.3.2	Mobiilioppiminen	19
2.3.3	Verkkovideot	19
2.3.4	Pelillistäminen	20
2.4	Järjestyksenvalvojien peruskoulutus	20
3	<i>Pääkaupunkiseudun isot yleisötilaisuudet</i>	20
3.1	Pääkaupunkiseudun isoilta yleisötilaisuuksilta vaadittavat luvat	22
3.2	Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien suunnitteleminen	23
3.3	Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien toteuttaminen	24
3.4	Turvallisuus pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa	24
4	<i>Tutkimusmenetelmä</i>	26
4.1	Aineistonkeruumenetelmä	27
4.2	Teemahaastattelu.....	28
4.3	Tutkimuskysymysten laatiminen	29
4.4	Haastatteluiden toteuttaminen	30
4.5	Haastateltavien valinta.....	31
4.6	Haastateltavat.....	33
4.7	Analyyssimenetelmät	36

4.8	Reliabiliteetti ja validiteetti	38
5	<i>Teemakyselyn tulokset</i>	38
5.1	Yleisötilaisuuksien nykyisten turvallisuuskoulutusten sisältö	40
5.2	Turvallisuuskoulutuksiin liittyvät erityispiirteet	44
5.3	Yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten laatutekijät ja kehityskohteet	47
5.4	Teknologian ja verkko-opetuksen hyödyntäminen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksissa	53
6	<i>Johtopäätökset</i>	56
6.1	Yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten tulee täyttää lainsäädännön vaatimukset	56
6.2	Yleisötilaisuuden erityisiin uhkatekijöihin varaudutaan niitä tunnistamalla ja järjestämällä niihin turvallisuuskoulutuksia	59
6.3	Yleisötilaisuuksien turvallisuus varmistetaan tarvittavilla turvallisuuskoulutuksilla ja hyvällä koulutuskattavuudella	60
6.4	Teknologia nähdään hyödykkeenä yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksiin liittyen 61	
7	<i>Pohdinta</i>	63
7.1	Työn luotettavuuden arviointi.....	63
7.2	Eettinen pohdinta	65
7.3	Uudet tutkimusaiheet	66
	<i>Lähteet</i>	68
	<i>Taulukot</i>	71
	<i>Liitteet</i>	72

1 Johdanto

Yleisötilaisuuksien turvallisuus on laajasti keskustelua herättänyt aihe. Yleisötilaisuuksien järjestäjät joutuvat panostamaan turvallisuuteen aiempaa enemmän, mikä luonnollisesti nostaa myös kustannuksia. Yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyy erilaisia turvallisuusriskejä, kuten häiriökäyttäytymistä. Laajempi yleisötilaisuuksiin liittyvä ilmiö on huliganismi, jota on esiintynyt etenkin jalkapallo-otteluiden yhteydessä. Vaikka ilmiö on Suomessa ollut vielä lievää moneen muuhun maahan verrattuna, ovat jalkapalloon liittyvät väkivaltaisuuudet levinneet Eurooppaan ja Pohjoismaihin. (Paasonen 2013, 77, 9, 18-19.) Lain yksityisistä turvallisuuspalveluista (2015/1085) tavoitteena on varmistaa yksityisten turvallisuuspalveluiden laatu ja luotettavuus sekä edistää viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden yhteistyötä. Kyseinen laki (2015/1085) on vaikuttanut myös yleisötilaisuuksien turvallisuustoimintaan ja siinä määritellään muun muassa järjestyksenvalvojien oikeuksista ja heidän asettamisestaan yleisötilaisuuteen aiempaa tarkemmin.

Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset on opinnäytetyö, joka toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmää hyödyntäen. Työn pääasiallinen tiedonkeruumenetelmä oli teemahaastattelu, joka tehtiin pääkaupunkiseudulla yleisötilaisuuksia edustaville turvallisuusorganisaation jäsenille sekä yleisötilaisuuksissa mukana olevien järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavien yritysten edustajille. Haastatteluiden avulla pyrittiin selvittämään työn tutkimusongelmaa ja saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Työssä perehdyttiin turvallisuuskoulutuksen sisältöön ja yleisötilaisuuksien toteuttamiseen, johon liittyy laajalaisesti lainsäädäntöä. Työn avulla pyrittiin selvittämään alan ammattilaisten näkemyksiä siitä, miten turvallisuuskoulutukset liittyvät turvallisen yleisötilaisuuden toteuttamiseen. Opinnäytetyön tilaajana oli Lasten Päivän Säätiö sr, joka omistaa Linnanmäen huvipuiston Helsingissä. Huvipuistotoiminta tulkitaan poliisin (2022) mukaan yleisötilaisuudeksi ja toiminnasta laaditaan ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä.

1.1 Työn tausta ja tavoitteet

Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset - opinnäytetyö sai alkunsa tarpeesta lisätä tietoutta huvipuiston ja muiden isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksista ja niiden toteuttamisesta. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaista turvallisuuskoulutusta on järjestetty erilaisiin pääkaupunkiseudulla toimiviin isoihin yleisötilaisuuksiin liittyen ja olisiko muunlaiselle koulutukselle tarvetta, jotta tilaisuudet voitaisiin toteuttaa entistä turvallisemmin. Lisäksi työssä yritetään löytää näkemys sille, mitkä turvallisuuskoulutukset olisivat tarpeellisia ja keitä koulutusten tulisi koskea. Yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyy lainsäädäntöä, joka järjestäjän tulee huomioida. Tukes (2022a)

valvoo asiakasturvallisuuden toteutumista, minkä lisäksi poliisilta (Poliisi 2022) ja pelastuslaitokselta (Pelastuslaki 379/2011, 16§) tulee omat vaatimuksensa. Lainsäädäntö ja viranomais-ten vaatimukset asettavat minimivaatimukset turvallisuusjärjestelyille ja turvallisuuskoulutuksille. Tarkempia vaatimuksia turvallisuuskoulutuksille ei kuitenkaan ole olemassa ja tapah- tumajärjestäjä päättää minimivaatimuksen ylittävistä koulutuksesta.

Työssä selvitetään, mitä liittyy pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskou- lutuksiin ja kuinka niissä hyödynnetään teknologiaa. Tietävästi vastaavanlaista työtä ei ole koskaan toteutettu Suomessa, joten työstä voi tulla suunnan näyttäjä muille yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksia tekeville tutkijoille tai opinnäytetyön tekijöille.

Digitalisoituminen on yksi tämän hetken megatrendeistä ja ilmiöstä puhutaan laajasti. Dufva (2020, 37) kertoo megatrendejä käsittelevässä selvitystyössään teknologioiden sulautuneen osaksi yhteiskunnan rakenteita ja ihmisten arkipäivää. Teknologiat ovat murroksessa ja kehityvät vauhdilla, muokaten erilaisia toimintamalleja ja tuotantotapoja. Automaatiot lisääntyvät yhä useampien tuotteiden osalta ja vaikutusta on myös vuorovaikutustapoihin, jotka voivat tapahtua myös etänä ja virtuaalisessa toimintaympäristössä. Tässä opinnäytetyössä pyritään myös selvittämään digitalisoitumisen vaikutuksia yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuk- siin. Millä tavalla erilaisia digitaalisia palveluita osataan jo nyt hyödyntää ja voisiko niistä olla jatkossa aiempaa enemmän apua niin toimintaympäristönä kuin viestintämenetelmänä turval- lisuuskoulutuksissa?

Työntekijöiden riittävä koulutus ja osaaminen voivat olla ratkaisevana tekijänä siinä, että poikkeustilanne osataan hoitaa hyvin. Vastaavasti huonosti hoidetulla tilanteella voi olla vai- kutusta yrityksen maineeseen ja sitä kautta myös liiketoimintaan. Tästä syystä turvallisuus- koulutukset ovat yritykselle tärkeä keino varmistua riittävästä osaamisesta. Tämän työn avulla pyritään tarjoamaan yleisötilaisuuksia järjestäville yrityksille näkemyksiä siitä, mitkä koulutukset voisivat olla tärkeitä turvallisuuden varmistamiseksi ja millä tavalla niitä voisi jär- jestää.

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Kananen (2013, 11) vertaa opinnäytetyötä ilmiöön, johon sisältyy jonkinlainen ongelma. Tut- kimusongelmasta tulisi määritellä tutkimuskysymykset, joiden vastauksiin saadaan selkoa tut- kimusaineiston avulla ja siten vastaukset kysymyksiin ratkaisevat tutkimusongelman. Ongelma voi myös olla sellainen, ettei siihen liittyvää teoriaa ole vielä olemassa ja ongelmaan halutaan selvittää vastaus.

Ei ole olemassa yksiselitteistä vastausta siihen, mitä yleisötilaisuuden turvallisuuskoulutusten tulisi pitää sisällään. Myöskään teoriaa ja tietoa siitä, miten yleisötilaisuuksiin liittyviä turval- lisuuskoulutuksia on toteutettu tai mikä on ollut niiden sisältö, on julkisesti ainoastaan vähän

saatavilla. Erilaisiin yleisötilaisuuksiin liittyy lisäksi omia erityispiirteitään ja osaamisvaatimuksia, mitkä tulee myös osata ottaa huomioon. Yleisötilaisuuksien turvallisuutta on usein varmistamassa koulutettuja järjestyksenvalvoja. Jokainen muu tilaisuuteen liittyvä henkilökunnan jäsen voi joutua poikkeustilanteeseen, jossa turvallisuuskoulutukseen tai -perehdytykseen osallistuminen mahdollistaisi suoriutumisen tilanteesta paremmin ja vähentäisi henkeen tai terveyteen kohdistuvia riskejä. Järjestyksenvalvojen osalta lakiin on määritelty turvallisuuskoulutusten vaatimukset ja ne liittyvät yleisötilaisuuksiin silloin, kun järjestyksenvalvojat ovat niissä paikalla. Järjestyksenvalvojaksi pääseminen edellyttää koulutusta vähintään 40 tuntia, johon sisältyy tiettyjä turvallisuuskoulutuksia, kuten ensiapua. Koulutusaiheita on useita ja siten koulutuksesta saatava osaaminen voi jäädä pinnalliseksi. Työturvallisuuslaissa (738/2002) määritellään työnantajan velvollisuudesta antaa työntekijälle riittävät tiedot haitta- ja vaaratekijöistä sekä riittävästä perehdyttämisestä työhön. Tämä koskee kaikkia työntekijöitä. Koulutuksiin ja perehdytyksiin viittaava lainsäädäntö on kuitenkin ainoastaan yleisluontoista. Toinen esimerkki on Valtioneuvoston asetus Turvallisuutta, turvatoimia ja palvelua koskevasta yhdenmisyistä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa tehdystä Euroopan neuvoston yleissopimuksista (18/2022, 5§), jossa mainitaan, että julkisen ja yksityisen sektorin henkilöstön jäsenillä, jotka ovat mukana toteuttamassa turvallisia jalkapallo-otteluita, on oltava tarvittavat välineet ja riittävä koulutus tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Asetuksessa ei kuitenkaan oteta millään tavalla kantaa, mitä riittävä koulutus tässä yhteydessä tarkoittaa.

Yleisötilaisuuksissa on usein läsnä isoja ihmismassoja suhteellisen pienellä alueella ja mikäli jokin ikävä poikkeustilanne pääsisi syntymään, voi useiden henki ja terveys olla vaarassa. Henkilökunnan odotetaan osaavan toimia poikkeustilanteessa, auttaa apua tarvitsevia ja ehkäistä lisävahinkojen syntymistä. Kokoontumislaisissa (530/1999) määritellään yleisötilaisuuden järjestämisestä siten, ettei osanottajien tai sivullisten turvallisuus saa vaarantua, eikä oikeuksia loukata. Tämä edellyttää henkilökunnan riittävää osaamista ja koulutusta, tietämystä toimintamalleista- ja ohjeista sekä kykyä toimia tilanteessa. Erilaisia koulutustapoja on olemassa useita ja nykyaikana teknologia tarjoaa jatkuvasti lisää mahdollisuuksia koulutusten järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyen. Opinnäytetyön avulla pyritään selvittämään sopivimpia menetelmiä ja tapoja yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten toteuttamiseen liittyen sekä selvittää, keille kaikille turvallisuuskoulutus on tarpeellista.

Tutkimusongelmaa lähdetään ratkaisemaan seuraavien tutkimuskysymysten avulla.

1. Mikä on yleisötilaisuuksiin liittyvän turvallisuuskoulutusten nykytila?
2. Minkälaisia erityispiirteitä liittyy yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksiin erilaisissa toimintaympäristöissä?
3. Minkälaisia laatuvaatimuksia voi yleisötilaisuuksiin liittyviltä turvallisuuskoulutuksilta odottaa?

4. Voisiko erilaisia teknologioita hyödyntää yleisötilaisuuksiin liittyvien turvallisuuskoulutusten toteuttamisessa?

Tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin pyritään löytämään vastaus haastatteluiden ja niiden tulosten kautta. Vilkan (2021, 118) mukaan laadullisia tutkimusmenetelmiä tutkittaessa on aina esitettävä kysymys ”mitä merkityksiä tutkimuksessa tutkitaan?”. Tutkimuksen tekijän tulisi ymmärtää, tutkitaanko käsityksiin vai kokemuksiin liittyviä merkityksiä. Kokemus on omakohtainen, kun käsitys taas pohjautuu lähinnä tapoihin ajatella. Tutkijan tulisi tästä syystä ymmärtää käsityksen ja kokemuksen välinen ero. Tässä opinnäytetyössä vastauksia tutkimusongelmaan haetaan pääsääntöisesti haastateltavien kokemusten ja toteutettujen asioiden kautta. Haastattelussa selvitetään kuitenkin vastauksia myös puhtaasti käsitykseen pohjautuen. Näiden ero tulee huomioida työn tuloksissa.

1.3 Rajaus

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan pääkaupunkiseudulla pidettäviä yleisötilaisuuksia. Työhön haluttiin erilaisia näkökulmia kulttuurin ja urheilun eri saroilta, ettei näkemys turvallisuuskoulutusten tarpeesta jäisi liian yksipuoliseksi. Yleisötilaisuudet rajattiin koskemaan toimialojensa isoja tekijöitä, joten pienempien yleisötilaisuuksien näkökulmat ja erityispiirteet eivät työssä näy. Isoksi yleisötilaisuudeksi määriteltiin mahdollisuus ottaa vähintään 1000 asiakasta kerrallaan tapahtumaan. Niin sanottujen kiinteiden yleisötilaisuuspaikkojen lisäksi isoja yleisötilaisuuksia on mahdollista järjestää ulkotiloissa ja riittävän isoissa kiinteistöissä lupamennettelyn kautta. Isoimmat kapasiteetit ovat ulkotilojen lisäksi ensisijaisesti urheiluareenoiksi tarkoitetuissa kohteissa, kuten Olympiastadionilla, mutta tiloissa järjestetään myös muita tapahtumia, kuten musiikkikonsertteja. Muina rajaavina tekijöinä oli edellytys siitä, että yleisötilaisuudessa on anniskelua ja järjestyksenvalvontaa paikalla sekä yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyä turvallisuudesta vastaava henkilö tai organisaatio. Yhdessä haastatelluissa kohteista anniskelua oli saatavilla ainoastaan erilliseen tilaan, varsinaisen yleisötilaisuuden osalta ei ollut anniskelua.

Turvallisuuskoulutusten osalta rajaus tehtiin koskemaan yksittäisiä koulutuksia, joita pidetään yleisötilaisuuksien turvallisuusosaamisen parantamiseksi. Yksittäisillä turvallisuuskoulutuksilla tarkoitetaan esimerkiksi ensiapukoulutusta tai sammutuskoulutusta. Tutkintoon johtavat koulutukset tai oppilaitoksessa suoritettavat opinnot on rajattu tämän työn ulkopuolelle. Poikkeuksen tekee järjestyksenvalvojan koulutus, jota työssä käsitellään järjestyksenvalvontayritysten henkilökunnan saamien koulutusten näkökulmasta. Tässä työssä turvallisuuskoulutuksilla tarkoitetaan rajauksen piirissä olevia turvallisuuskoulutuksia.

1.4 Keskeiset käsitteet

Osana teoreettista viitekehystä esitetään niitä keskeisiä käsitteitä, jotka liittyvät tutkimuksen ymmärtämiseen ja jotka antavat lukijalle avaimet tulkita työtä (Heinonen, Keinänen & Paasonen 2013, 29). Käsitteet ovat tärkeitä työkaluja tutkittavan ilmiön kannalta ja ne auttavat ymmärtämään ilmiöön liittyviä tekijöitä. Niiden avulla pystytään erottamaan ja määrittelemään asioita toisistaan (Kananen 2019, 67; Kananen 2015, 105). Tämän työn keskeisiä käsitteitä ovat Järjestyksenvalvojatoiminta, järjestyksenvalvoja, turvallisuuskoulutus, yleisötilaisuuden järjestäjä, yleisötilaisuus, anniskelu, teknologia ja verkkokoulutus.

Järjestyksenvalvojatoiminnan määritellään laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) olevan järjestyksenvalvojien asettamista heidän toimialueilleen sekä järjestyksenvalvojien välittämistoimintaa. Järjestyksenvalvontatoiminta on luvanvaraista toimintaa, joka edellyttää turvallisuusalan elinkeinoluvan hankkimista ja jota voi harjoittaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö eli yritys.

Järjestyksenvalvoja on lain yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) määritelmän mukaan henkilö, joka toimii turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa ja suorittaa saamiaan järjestyksenvalvontatehtäviä. Järjestyksenvalvojaksi pääseminen edellyttää poliisin hyväksymistä järjestyksenvalvojaksi. Tämän edellytyksenä on järjestyksenvalvojakoulutuksen suorittaminen hyväksytysti sekä vähintään 18 vuoden ikä. Koulutuksesta saatu hyväksyntä on voimassa kerrallaan enintään viisi vuotta ja jatkaakseen toimintaa tulee suorittaa kertauskoulutus hyväksytysti.

Turvallisuuskoulutus on koulutusta tai perehdyttämistä, joka liittyy turvallisuuteen. Hirsjärvi (1982) määrittelee koulutuksen tähtäävän tietojen opettamiseen, taitojen harjaannuttamiseen sekä kognitiivisten kykyjen kehittämiseen (Teivaala 2017).

Yleisötilaisuuden järjestäjänä voi toimia kokoontumislain (530/1999) mukaan täysivaltainen henkilö, yhteisö tai säätiö sekä vajaavaltainen henkilö yhdessä täysivaltaisen henkilön kanssa. Yleisötilaisuuden järjestäjän on hankittava tilaisuuden järjestämiseen lupa sekä järjestämispaikan omistajalta tai haltijalta että poliisilta.

Yleisötilaisuuden määritellään kokoontumislaisissa (530/1999) olevan huvitilaisuus, kilpailu, näytös tai niihin rinnastettava tilaisuus, jotka ovat yleisölle avoimia. Yleisiä kokouksia ei lasketa yleisötilaisuudeksi. Yleisötilaisuuksia käsitellään tarkemmin luvussa 3.

Anniskelusta määritellään alkoholilaisissa (1102/2017). Anniskelu on luvanvaraista alkoholinmyyntiä. Anniskelulupien myöntämisestä vastaa alueen aluehallintovirasto. Alkoholijuomien anniskelu on sallittua ainoastaan hyväksytyllä anniskelualueella, jossa asiakkaalle luovutetaan alkoholi nautittavaksi. Anniskelualueen tulee olla selkeästi merkitty, eikä alkoholijuomaa saa

viellä alueen ulkopuolelle. Anniskelualueella ei saa nauttia omia alkoholijuomia. Anniskelu ei ole myöskään sallittua alle 18-vuotiaalle, selvästi päihtyneelle eikä sellaiselle, jonka perustelusti epäillä välittävän tai luovuttavan luvattomasti alkoholijuomaa muille.

Teknologia on tieteellisen tiedon käyttöä käytännön tarkoituksiin tai sovelluksiin joko elinkeinossa tai arkikäytössä. Teknologiaan liittyy tyypillisesti jokin tietty laite, kuten tietokone, jonka avulla on tarkoitus helpottaa jokapäiväistä elämää. Teknologia on inhimillistä tietoa, joka sisältää työkaluja, materiaaleja ja järjestelmiä. Teknologiaa hyödynnetään muun muassa kilpailukyvyyn parantamiseen sekä uusien tuotteiden ja palveluiden luomiseen. (Watson 2021.)

Verkkokoulutus tunnetaan myös nimellä e-Learning. Baz (2018, luku 1) kuvaa verkkokoulutuksen olevan tietokonepohjaista työkalua, joka mahdollistaa oppimisen milloin ja missä tahansa. Verkkokoulutus voidaan toteuttaa monella eri tavalla ja vaihtoehtoina on myös useita eri teknologioita.

2 Turvallisuuskoulutukset pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa

Kanen (2000, 15) mukaan ennen turvallisuuskoulutusten käynnistämistä on tunnistettava organisaation turvallisuustarpeet ja uhkatekijät. Lisäksi tulisi selvittää mitä haasteita henkilökunnalla voi olla edessään, ja mitkä olisivat sopivat menetelmät niiden käsittelyyn. Jotta voitaisiin vastata mahdollisiin relevantteihin onnettomuuksiin ja kriiseihin, tulisi määrittellä perus- ja erityisosaamisen tarpeet. Organisaation tulee tarkastella tarkasti niitä riskejä, joita se voi toiminnassaan kohdata. Niinpä riskianalyysin tekeminen on hyvä tapa aloittaa turvallisuuden parantaminen organisaatiossa. Tietyt riskitekijät koskevat käytännössä jokaista organisaatiota, kuten onnettomuudet ja paloturvallisuus, mutta moniin toimialoihin liittyy lisäksi riskejä, jotka koskevat nimenomaisesti niiden erityistoimintaa. Yleisötilaisuuksien osalta erityistoimintaa voisivat olla esimerkiksi esiintymislavojen rakentamiseen liittyvät toimenpiteet tai jalkapallo-ottelua seuraava yleisö, jolla on taipumusta epäasialliseen käytökseen ja tappeluihin. Yleisötilaisuutta järjestävän organisaation tulisi tunnistaa nämä riskit ja järjestää riittävästi koulutusta niihin liittyen.

Brislin (2014, 16) mukaan koulutuksen on oltava jatkuvaa ja aihealueita tulee kerrata riittävän usein, jotta koulutus olisi tehokasta. Kane (2000, 6) määrittelee tehokkaan koulutuksen edellytykseksi sen, että koulutus on relevanttia ja että koulutettavat ymmärtävät koulutettavan konseptin. Mikäli koulutettava ei ymmärrä aihetta tai hänellä ei ole käytännön kokemusta aiheesta, voi oppi jäädä saavuttamatta. Mitchell (1998, 6-7) taas on tunnistanut kymmenen periaatetta aikuisten oppimiseen liittyen. Periaatteet ovat: ihmiset oppivat vain, kun ovat valmiita oppimaan, ihmiset oppivat asian parhaiten harjoittelemalla sitä käytännössä, ihmiset oppivat virheidensä kautta, ihmiset oppivat helpoiten aihealueen, joka on ennestään tuttu,

ihmiset suosivat erilaisia menetelmiä oppimiseen, ihmiset oppivat järjestelmällisesti ja systemaattisesti, ihmiset eivät opi, mitä eivät ymmärrä, ihmiset oppivat harjoittelun kautta, ihmiset oppivat parhaiten, kun näkevät oman kehittymisensä, ihmiset oppivat parhaiten, kun koulutettava asia esitetään hänelle yksilöidysti, koska jokainen meistä on erilainen.

Mitchell (1998, 6-7) jaottelee nämä oppimisen periaatteet kolmeen pääkohtaan, jotka ovat valmius, tehokkuus ja harjoittelu. Valmiuteen oppia sisältyy oppimisen tarve, tahto oppia uutta, kiinnostus opittavaa aihetta kohtaan ja taidot omaksua uutta tietoa. Tehokkuuteen liittyy menestys. Mitä enemmän koulutettava tuntee menestystä oppimastaan, sen innostuneempia he ovat oppimaansa kohtaan. Suoriutuminen vaikeasta tehtävästä tuottaa yhden suurimmista mielihyvistä. Harjoittelun merkityksen voi kiteyttää lauseeseen harjoittelu tekee täydellisen. Mitä tiiviimmin sitoutuu oppimiseen, sen kovempaa työskentelee ja sitä kautta myös sitoutuu oppimiseen.

Brislinin (2014, 16), Kanen (2000, 6) ja Mitchellin (1998, 6-7) näkökulmista voidaan päätellä, että saavuttaakseen riittävän korkean koulutus- ja osaamistason, ei satunnainen ja suunnittelematon koulutus ole riittävää. Eri koulutettavat ovat kiinnostuksen, osaamisen ja aiemman koulutuksen suhteen erilaisessa lähtötasossa, joka tulisi osata ottaa huomioon, kun varmistetaan koulutuksen avulla saavutettu osaaminen. Mitä suurempi on koulutettavien ryhmä, sen vaikeampaa on varmistua yksittäisen osallistujan oppimisen ja osaamisen tasosta.

2.1 Turvallisuuskoulutuksen toteuttaminen pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa ja siinä onnistuminen

Jotta koulutus olisi onnistunut, tulee kouluttajalla olla riittävät kouluttajan taidot. Parviaisen ja Valvion (2013, 25-30) mukaan onnistuneeseen kouluttajasuoritukseen liittyy monta osatekijää. Hyvä suunnittelu ja valmistautuminen edesauttavat koulutuksen onnistumista. Suunnittelu tulisi tehdä ajoissa, jolloin asian ehtii sisäistämään paremmin. Myös kouluttajan asenteella on merkitystä ja tosissaan oleminen tulisi osata tuoda esille. Kouluttajan tulisi myös osata asennoitua koulutuksiin myönteisesti. Koulutuksella tulisi olla tavoitteet ja koulutuksen sisältö on syytä miettiä huolellisesti. Sisällön tulisi tukea tavoitetta. Myös koulutuksella tavoiteltava päämäärä tulisi pitää mielessä suunnittelussa. Myös kouluttajan oma tavoite tulisi olla selkeä eli mitä tietoja, taitoja ja tekniikoita halutaan kouluttaa ja mitä hyötyjä koulutuksesta on.

Kouluttajan tulee tuntea koulutettava aihe erittäin hyvin. Aihealue on tunnettava ja kouluttajalla tulee olla selkeät näkemykset. Kun tuntee koulutettavan aiheen hyvin, osaa myös vastata mahdollisiin hankaliin kysymyksiin, joita koulutettavat esittävät. Myös esiintyminen liittyy koulutukseen. Katsekontakti, äänenkäyttö, pukeutuminen, ulkoinen olemus, asento ja liikkuminen ovat sidoksissa kouluttajan olemukseen ja joiden avulla voidaan viestiä itseluottamuksesta sekä tehdä esiintymisestä sujuvampaa. (Parviainen & Valvio 2013, 31, 43-44, 136.)

Koulutuksen tulisi olla rytmitetty oikein. Koulutustilaisuudesta muistetaan yleensä parhaiten aloitus, odottamattomat tapahtumat, kohokohdat ja lopetus. Hyvä aloitus on tärkeä ja sen avulla kouluttaja saa huomion itseensä. Aloituksen tulisi olla mielenkiintoinen ja se voidaan saada aikaan dramaattisilla keinoilla, kuten esimerkiksi tietyllä tarinalla, ajatuksia herättävällä kysymyksellä tai tuomalla esille vakavan ongelman. Hyvään rytmitykseen kuuluvat myös tauotukset, jottei yksittäisestä jaksosta tulisi liian pitkä. Koulutuksen eri vaiheissa on hyvä olla kohokohtia, jotka pitävät kiinnostusta yllä. Myös loppu jää mieleen, joten siihen kannattaa panostaa. Lopuksi tulisi tehdä yhteenveto pääsanomasta, jossa olennaiset asiat nostetaan mieleen. (Parviainen & Valvio 2013, 90-92, 98-99.)

Koulutettavien mielenkiintoa tulisi pitää yllä koulutuksen ajan. Koulutettavien pitäminen aktiivisena auttaa tässä. Myös huumoria on mahdollista käyttää, koska ne piristävät koulutusta ja lisäävät mielenkiintoa. Ihmisillä on erilaisia tapoja oppia. Mielenkiinnon ja erilaisten oppimismahdollisuuksien tarjoamiseksi voi esitystapaa vaihdella koulutuksen aikana. Esimerkiksi etenemistyyliä voi muuttaa kokonaisuuden esittelemisestä tarkempiin yksityiskohtiin ja toisin päin. Myös havainnollistamalla voi tuoda vaihtelua koulutuksen opetustapaan. Koulutettavia tulisi rohkaista esittämään kysymyksiä. Kouluttaja voi myös itse esittää kysymyksiä saadakseen koulutettavat pysymään aktiivisina. Ajatuksia herättävien ja avointen kysymysten avulla on mahdollista saada lisättyä keskustelua koulutuksen yhteydessä. (Parviainen & Valvio 2013, 135-137.)

Koulutustilan valinnalla on merkitystä. Hyvä koulutustila on rauhallinen, tilassa kaikki voivat nähdä toisensa, tila on valoisa sekä siellä on riittävästi tilaa kouluttajalle ja koulutettaville. Mikäli koulutuksessa käytetään audiovisuaalisia laitteita, tulisi niiden olla sijoitettuna siten, että kaikki näkevät esityksen ja kouluttajan. Teknisten apuvälineiden toimivuus kannattaa varmistaa etukäteen. (Parviainen & Valvio 2013, 129-130.)

Koulutukseen liittyviin vaikeasta käsiteltäviin asioihin kannatta varautua ennalta. Vaikeiksi tiedetyt kysymykset voi nostaa esille myös itse, jolloin voi välttää etukäteen kiusallisia tilanteita syntymästä. Vaikeista aiheista voi muodostaa kohokohdan koulutukseen. Vaikea tilanne voi aiheutua myös koulutettavien käytöksestä. Kenellekään ei kannata antaa mahdollisuutta vaikeuttaa koulutuksen pitämistä häiriköimällä, joten tähän kannattaa puuttua tehokkaasti. Muutoin yksittäinen henkilö voi viedä koulutukselta huomion itseensä ja siten pois varsinaisesta aiheesta. (Parviainen & Valvio 2013, 178, 180-181.)

2.2 Turvallisuuskoulutusten koulutusmenetelmät pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa

Turvallisuuskoulutuksia voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Kanen (2000, 5, 7, 27, 49) mukaan vaihtoehtoisia tapoja on esimerkiksi teoriakoulutuksen pitäminen oppiluokassa, todennukaisemmassa ympäristössä kouluttaminen ja harjoittelemine sekä case-tyyppisten

harjoitusten toteuttaminen, joissa harjoitettavaa tilannetta pyritään kuvaamaan mahdollisimman luontevasti. Tämän lisäksi teknologia tarjoaa yhä enemmän vaihtoehtoja ja erilaisia tapoja koulutusten toteuttamiseen (Baz 2018, luku 1).

Teoria on ilmiö, jota ei ole ilman käytäntöä tai reaali maailmaa. Teoria on yksinkertaistettu kuvaus reaali maailmasta, jonka avulla pyritään ymmärtämään ilmiötä, siihen liittyviä tekijöitä sekä suhteita niiden välillä. Reaali maailmaa ei pystytä hahmottamaan ilman teoriamaailmaa. Myös käytäntöä on helpompi ymmärtää teorian avulla. (Kananen 2010, 28.) Kananen tulkintaa teoriasta voidaan peilata myös turvallisuuskoulutusten menetelmiin, jota käsitellään seuraavaksi. Koulutustapoja on useita ja niistä teoria luo pohjan myös käytännön harjoituksille ja muille reaali maailmaan liittyviin asioihin. Ilman koulutuksen aiheena olevaa teoriaa ei pystytä menemään syvemmälle reaali maailman koulutuksiin. Usein tuodaan esille käytännön koulutuksen merkitys oppimisessa teorian sijaan, mutta ilman kunnon perusteita ei käytännöstä ole mahdollista saada kaikkea hyötyä irti.

2.2.1 Turvallisuusaiheinen teoriakoulutus

Kane (2000, 5-6) kertoo teoriakoulutuksen olevan tärkeä osa kokonaiskoulutusta. Koulutettavat tarvitsevat perustiedot työskentelyyn ja teoriakoulutus on usein paras menetelmä näiden tietojen jakamiseen. Kouluttajan persoona ja koulutusmenetelmät vaihtelevat, mikä vaikuttaa mielekkyyteen ja sitä kautta oppimisen sisäistämiseen. Vaikka koulutettava olisi ymmärtänyt ja sisäistänyt koulutettavan aiheen, voi toiminta oikeassa tilanteessa olla puutteellista ilman käytännön harjoitusta. Roper, Grau ja Fisher (2006, 4) korostavat teoriaosuuden merkitystä turvallisuuskoulutuksessa ja heidän mukaansa mikään ei ole niin käytännöllistä kuin hyvä teoria. Teoriakoulutus luo kehyksen muulle oppimiselle, auttaa laittamaan palaset kohdalleen sekä ymmärtämään erilaisia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia. Mitchell (1998, 10) ei painota teoriakoulutuksen merkitystä, vaan hänen mielestään luokassa tapahtuva peruskoulutus tulisi saada minimiin ja käytännön harjoittelun eri muodot maksimiin.

2.2.2 Käytännön turvallisuusharjoitus

Käytännön harjoituksissa pyritään luomaan realistinen tilanne, jossa opitut asiat sidotaan käytäntöön. Nämä tilanteet vaativat usein enemmän suunnittelua ja valmistelua kuin teoriakoulutus. Tavoitteena olisi luoda puitteet, jotka vastaavat mahdollisimman paljon tosielämän tilannetta. Oppimisen kannalta olisi tärkeää luoda vaikeusasteeltaan sopiva harjoitus, joka on suhteutettu koulutettavien osaamistasoon. Liian haastava harjoitus voi vaikuttaa negatiivisesti koulutettaviin, jos harjoitettava tilanne koetaan mahdottomaksi ratkaista. Käytännön harjoitusten suunnittelussa on myös huomioitava, ettei loukkaantumisia pääsisi tapahtumaan. (Kane 2000, 49-51.) Mitchell (1998, 10) korostaa käytännön harjoituksen merkitystä oppimisen kannalta. Ilman aktiivista tekemistä oleellista tietoa ei siirry riittävän paljon eikä esimerkiksi lukemalla tai kuuntelemalla saavuteta samaa hyötyä. Hänen mukaansa oppiminen on hyvin

tehokasta, kun itse suorittaa ja käy asian vielä verbaalisesti läpi esimerkiksi kertomalla kouluttajalle, mitä on oppinut. Mitchellin (1998, 10) mukaan kaikista tehokkain tapa oppia, on kouluttaa asia itse.

2.2.3 Turvallisuuskävelyt

Martikainen ja Ranta (2017, 8-10) ovat tehneet turvallisuuskävelyoppaan, jonka mukaan turvallisuuskävelyn voi suorittaa joko pienemmissä ryhmissä tai yksittäin. Turvallisuuskävelyitä tekevät niin organisaatiot, oppilaitokset kuin kaupungitkin ja niiden avulla on tarkoitus havainnoida ympäristöä, tunnistaa vaaroja ja riskejä sekä lisätä tietoa turvatekniikan osalta. Turvallisuuskävelyissä on tarkoitus perehtyä turvallisuusohjeisiin, tunnistettuihin riskitekijöihin, kulkureitteihin, toimintamalleihin sekä organisaation turvavälineisiin. Myös turvallisuuskulttuuriin perehtyminen voi olla osa turvallisuuskävelyä. Turvallisuuskävely voidaan toteuttaa myös johonkin rakennukseen liittyen, jolloin osallistujat tutustuvat siihen liittyviin edellä mainittuihin piirteisiin. Turvallisuuskävelyt kirjataan usein ylös ja niiden huomiot välitetään eteenpäin asiasta vastaaville henkilöille. Turvallisuuskävelyt voidaan myös liittää perehdytykseen, jolloin esimerkiksi uudelle työntekijälle koulutetaan turvallisuusasioita turvallisuuskierroksen aikana.

2.2.4 Rastikoulutus turvallisuuskoulutuksena

Rastikoulutus on koulutustapa, jossa ryhmä koulutettavia siirtyy erilaisia oppimistehtäviä sisältävältä koulutusrastilta toiselle. Yhdellä rastilla harjoitellaan tiettyä asiaa ja tarkoitus on useita rasteja suorittamalla saavuttaa kokonaisuus koulutettavasta asiasta. Tämä menetelmä on suosittu etenkin varusmiesten koulutuksessa. (Lausto 2014, 33.)

2.2.5 Tilannekoulutus turvallisuuskoulutuksena

Tilannekoulutus eli Case-koulutus perustuu harjoitteisiin, joita on luotu todellisten tai kuvitteellisten tapahtumien pohjalta. Harjoitteet voivat olla myös ratkaisukeskeisiä. Case-harjoitteiden avulla voidaan miettiä, kuinka tietty tilanne voitaisiin hoitaa mahdollisesti paremmin, olisiko oikea tilanne voitu välttää tietyin ennakoivien toimenpiteiden avulla tai todentaa, kuinka ihmiset reagoivat tai toimivat tietyssä tilanteessa. Case-harjoitteiden etuna on harjoitteiden realismi, joka saa usein koulutettavat suhtautumaan harjoitteisiin riittävällä vakavuudella. Näitä ovat etenkin ne tilanteet, jotka perustuvat oikeisiin tapahtumiin. (Kane 2000, 27, 37.)

2.2.6 Luokkaharjoitus turvallisuuskoulutuksena

Luokkaharjoituksen voi toteuttaa monella eri tavalla. Harjoitus voidaan käydä läpi mentaali-harjoituksena ja se toimii paremmin pienehköissä ryhmissä. Luokkaharjoituksen aihetta voidaan peilata todellisuudessa tapahtuneeseen tilanteeseen tai hypoteettiseen tilanteeseen case-

harjoitteiden tapaan. Hypoteettisten skenaarioiden etuna on mahdollisuus hyödyntää tilannetta juuri oman organisaation näkökulmasta, kun jo toteutuneet tapahtumat eivät välttämättä ole suoraan peilattavissa kyseisen organisaation uhkakuviin. (Kane 2000, 27, 37.)

2.2.7 Muuta turvallisuuskoulutukseen liittyvää

Roper ym. (2006, 35, 43, 159) mukaan koulutettavan motivaatiolla ja asenteella on merkitystä turvallisuuskoulutuksen onnistumisessa ja siinä, kuinka koulutettava suoriutuu tilanteista. Mikäli koulutettavan asenne tai motivaatio eivät ole kohdallaan, tulisi löytää oikeanlaisia kannustimia. Onnistuneen koulutuksen esteenä voi myös olla haittatekijöitä, jotka vaikeuttavat koulutettavan asian perille menemistä. Jotta koulutuksesta saataisiin tehokas, tulisi oikeanlaisia kannustimia saada lisättyä ja vähennettyä mahdollisia haittatekijöitä. Myös koulutuksen ja harjoituksen tarkoitus tulisi perustella koulutettaville. Ymmärrys siitä, miksi jotain asiaa tehdään, vaikuttaa oppimiseen ja sen avulla voidaan saada haluttu muutos aikaan. Vastaavasti eri koulutusten tulisi olla kustomoituja koulutettavalle ryhmälle. Erilaisilla ryhmillä on erilainen osaamisen taso ja tarve, joka usein liittyy heidän rooliinsa työyhteisössä. Esimerkiksi järjestyksenvalvojien rooli eroaa turvallisuusosaamisen osalta verrattuna muihin työntekijärooleihin. Turvallisuusnäkökulmasta katsottuna olisi tärkeää, että jokainen työntekijä saisi turvallisuuskoulutusta, työroolista riippumatta. Mitchellin (1998, 3) mukaan koulutuksen järjestämisellä organisaatiossa on yksi tarkoitus ja se on saada muutosta aikaan. Jos koulutuksen avulla ei saada muutosta aikaan, on koulutus epäonnistunut. Turvallisuuskoulutusten osalta muutos tarkoittaa sitä, että koulutettavien suoritustaso on parantunut, mikä on ollut haluttu muutos. Mikäli taso ei ole parantunut, on koulutus epäonnistunut.

2.3 Teknologioiden hyödyntäminen turvallisuuskoulutuksissa

Digitaalisuus on uudistamassa yritysten toimintamalleja ja strategiaa ja tämä on digitalisaation ydin. Digitalisaatio on mukana yritysten jokaisessa osa-alueessa ja toiminnoissa sekä synnyttänyt uusia osaamistarpeita. Yksittäisen yrityksen näkökulmasta digitaalisuus voi olla aktiivista tai passiivista. Passiivinen yritys pyrkii sopeutumaan muuttuvaan toimintaympäristöön, kun aktiivinen yritys pyrkii itse muuttamaan toimintamalleja hyödyntämällä digitaalisuutta. Teknologiaa on tarjolla palveluna enenemissä määrin ja se muuttuu tarpeen niin vaatiessa. Teknologiaa on saatavilla yrityksille edullisemmin kuin koskaan aiemmin, joten saatavuus ja hinta ovat yhä harvemmin esteenä sen hankkimiselle. Isompana esteenä on ymmärtämättömyys siitä, mihin kaikkeen teknologiaa voidaan käyttää. (Ilmarinen & Koskela 2015, 25, 64)

Baz (2018, luku 1) määrittelee virtuaalikoulutusten eli e-learning olevan tietokoneisiin perustuva ja koulutukseen liittyvä työkalu tai systeemi, joka mahdollistaa oppimisen missä tai milloin tahansa. Koulutus on muuttunut tehokkaaksi joustavuutensa ansiosta. Verkkokoulutus mahdollistaa tehokkaan itseoppimisen ja koulutus voidaan järjestää samaan aikaan moneen paikkaan. Baz (2018, luku 1) mukaan verkkokoulutusten oppimisympäristöt tarjoavat

merkittäviä etuja perinteiseen koulutukseen verrattuna, kuten koulutus- ja kehityssuunnitelman laatiminen, koulutuksen luominen joustavaan ympäristöön sekä luomalla ja ylläpitämällä henkilökohtaista oppimisympäristöä ja sen jatkumoa. Uudet trendit virtuaalisiin koulutuksiin ovat AI eli artificial intelligence - laajennettu todellisuus, mikrotutkinnot, Big Data eli tietomassojen kerääminen, säilyttäminen ja analysointi, pilvipohjainen virtuaalikoulutus, VR eli Virtual Reality, blended learning eli lähiopetuksen ja digitaalisen oppimisympäristön yhdistäminen, pelillistäminen, mobiili-oppiminen, IoT eli internet of Things sekä onlinevideot, kuten Youtubeen tuotetut videot. Seuraavissa alaluvuissa on selitetty neljän verkko-oppimisen menetelmiä hieman tarkemmin.

2.3.1 Virtuaalinen todellisuus

Virtuaalinen todellisuus eli VR mahdollistaa virtuaalisen ympäristön luomisen tilaan, jonne voidaan luoda myös muita elementtejä harjoittelemisen tueksi. Tämä mahdollistaa esimerkiksi harjoiteltavan tilanteen luomisen tiettyyn rakennukseen, kadulle tai muuhun haluttuun ympäristöön. Virtuaalinen todellisuus mahdollistaa koulutettavien reaaliaikaisen läsnäolon ja palautteen antamisen, vaikka fyysinen sijainti olisi eri paikassa. Tämä mahdollistaa uudenlaisten ja realististen kokemusten tarjoamisen koulutettavalle henkilökunnalle. (Baz 2018, luku 2.)

2.3.2 Mobiilioppiminen

Nykypäivänä monet teknologiset laitteet on valmistettu kannettavaan muotoon, kuten matkapuhelimet, padit ja tietokoneet. Ne toimivat ihmisten arkikäytössä niin sosiaalisessa kanssakäymisessä, kuin työ- ja opiskelukäytössä. Kannettavat laitteet mahdollistavat opiskelun opiskelijalle sopivaan aikaan ja paikkaan. Kenelle tahansa voidaan määritellä käyttöoikeudet koulutusmateriaaleihin ja niiden läpikäymiseen soveltuvan ajan voi itse valita. Tämä tekee kouluttamisesta joustavampaa niin kouluttajille kuin koulutettaville. Tämä mahdollistaa myös uusien kokemusten saamisen koulutukseen liittyen. Mobiilioppiminen keskittyy pääasiallisesti mobiiliapplikaatioihin ja tietokoneohjelmistojen alustoihin, joihin digitaalinen oppimisympäristö on rakennettu. (Baz 2018, luku 2.)

2.3.3 Verkkovideot

Internet-verkkoon tuotettujen videoiden määrä on ollut merkittävässä kasvussa ja niitä on mahdollista hyödyntää myös koulutustarkoituksessa. Verkkovideoiden on tarkoitus palvella samaa perusajatusta kuin luentojen, mutta koulutettavalla on pääsy opiskelumateriaaleihin missä ja milloin tahansa. He voivat tehdä videoiden kautta myös tehtäviä ja testejä. Tämä mahdollistaa yksilökohtaisen oppimisen omalla tahdilla. Koulutusta voidaan toteuttaa myös reaaliajassa videoalustan välityksellä. Tämä mahdollistaa myös kouluttajan osallistumisen paikkaan sitomatta, mikä voi tarjota laajempaa tasoa koulutuksille. (Baz 2018, luku 2.)

2.3.4 Pelillistäminen

Pelillistäminen on kehittynyt akateemiseksi konseptiksi. Pelillistämässä yhdistyy pelaamisen elementit muuhun kuin peliympäristöön. Pelilliset elementit voidaan tuoda mukaan koulutukseen, jossa koulutettava voi saada esimerkiksi pisteitä ja erilaisia palkintoja edetessään. Opiskelussa voi saavuttaa myös erilaisia tasoja pelien tapaan. Pelillistäminen on tapa, jolla on mahdollista saada myös vähemmän motivoituneet opiskelijat kiinnostumaan oppimisesta. Opiskelupelejä käytetään usein erilaisten applikaatioiden kautta. (Baz 2018, luku 2.)

2.4 Järjestyksenvalvojen peruskoulutus

Sisäministeriön asetuksessa vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksesta ja voimankäyttövälineiden koulutuksesta sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaavan hoitajan koulutuksesta (878/2016) määritellään järjestyksenvalvojen peruskoulutuksen opetuksen sisältö. Koulutuksen tulee kestää vähintään 40 oppituntia ja pitää sisällään lainsäädäntöä turvallisuusalaan liittyen, erilaisia järjestyksenvalvontatehtäviä ja heidän toimialueitaan, toimivaltuuksia, velvollisuuksia, poliisitoimintaa ja järjestyksenvalvontatehtäviä siihen liittyen, työturvallisuutta, ennaltaehkäisyä, järjestyksenvalvojan toimintaa onnettomuus- ja vahinkotilanteissa, hätäensiapua, oikeuttamisperusteita sekä voimankäytön koulutusta. Läpäistäkseen peruskoulutuksen, järjestyksenvalvojen tulee suorittaa hyväksytysti koulutusaineistoon liittyvä koe. Mikäli koulutus sisältyy ammatilliseen perus- tai lisäkoulutukseen, voi hyväksynnän saada myös annetun näyttöosaamisen kautta. Kokeen voi suorittaa ainoastaan, jos on osallistunut koulutukseen. Järjestyksenvalvojat voivat suorittaa voimankäyttövälineiden käyttäjäkoulutuksen, jonka kautta saavat oikeuden kantaa mukanaan voimankäyttövälineitä ja tarvittaessa niitä käyttää. Käyttäjäkoulutukseen kuuluu fyysisen voimankäytön perusteet sekä kaasusumutteen ja teleskooppipatukan koulutus. Fyysiset voimankäytön perusteet tulee suorittaa hyväksytysti ennen kaasusumutteen ja teleskooppipatukan käyttäjäkoulutuksia.

3 Pääkaupunkiseudun isot yleisötilaisuudet

Yleisötilaisuudella on hieman erilaisia määritelmiä riippuen siitä, mikä taho on määritelmän tehnyt. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto eli Tukes valvoo kuluttajaturvallisuuslain noudattamista yleisötilaisuuksissa, kuten yleisöturvallisuutta ja oheispalveluiden turvallisuutta. Tukesin valvonta ulottuu kaikkiin yleisölle avoimiin maksuttomiin ja maksullisiin tapahtumiin huolimatta siitä, mikä taho tapahtuman järjestää. Tukes on luonut mallin tapahtuman vaativuuden selvittämiseksi (kuvio 1). Mallissa lasketaan yhteen tapahtuman laajuus ja luonne, kun molempia tarkastellaan asteikolla 1-5. Kevyin vaatimustaso 2-3 kuvaa harrastetaso ja vaativin taso 9-10 ammattitasoa. Mitä vaativammaksi tapahtuma luokitellaan, sitä enemmän siihen liittyy riskejä ja suunnittelu on toteutettava huolellisemmin. Tapahtuman järjestäjä on

vastuussa yleisötilaisuuden turvallisuudesta, mikä edellyttää järjestäjää ottamaan huomioon tapahtumaturvallisuuteen liittyvät seikat laaja-alaisesti. (Tukes 2022a.)

Kuvio 1: Tapahtuman vaativuusmäärittely (Tukes 2022a)

Mikäli toiminnan luonne on sellainen, että palvelusta voi aiheutua vähäistä enemmän vaaraa tai jos tilaisuuteen osallistuu vähintään 2000 henkilöä, on tapahtumasta laadittava turvallisuusasiakirja (Tukes 2022b, 2). Lisäksi kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 11§:ssä on määritetty ne palvelun tarjoajat, joiden tulee laatia turvallisuusasiakirja vaarojen tunnistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi. Esimerkkejä näistä palvelun tarjoajista ovat huvipuistot, erilaiset teemapuistot, leikkipaikat sekä useat urheilupalveluita tuottavat paikat. Turvallisuusasiakirjaan tulee kirjata turvallisuuden kannalta merkittävät asiat. Mitä vaativampi ja riskialttiimpi tapahtuma on, sen kattavampi kuvaus tulee turvallisuusasiakirjaan laatia. (Tukes 2022a.)

Poliisi (2022) määrittelee tapahtuman olevan yleisötilaisuus, mikäli se on avoin kaikille ilmaiseksi tai ostamalla pääsylipun. Poliisin mukaan tyypillisiä yleisötilaisuuksia ovat erilaiset urheilutapahtumat, näytökset, messut, markkinat ja yleisölle suunnatut juhlat. Yleisötilaisuuksista tulee ilmoittaa poliisille laatimalla lomake ”ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä”. Mikäli tilaisuudesta ei ole odotettavissa haittaa sivullisille, ympäristölle, liikenteelle tai yleisöä on osallistumassa vähäinen määrä, ei tilaisuudesta tarvitse tehdä ilmoitusta poliisille. Mikäli tilaisuus on suuri, kestää klo 22 jälkeen, sijaitsee yleisellä paikalla ulkona, edellyttää järjestyksenvalvontaa, tapahtumassa on anniskelua tai tilaisuus edellyttää pelastussuunnitelman laatimista eli osallistujia on yli 200, tulee tilaisuudesta tehdä ilmoitus. Ilmoituksen oleellisimpina tietoja ovat tilaisuuden järjestäjän yhteystiedot, selvitys tapahtuman tarkoituksesta, ohjelmasta ja tarjoiluista, ajankohta, selvitys rakennelmista ja erityisistä välineistä sekä turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä tulee tehdä viimeistään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Mikäli tilaisuus edellyttää liikennejärjestelyitä, järjestyksenvalvontaa tai kyseessä on mittakaavaltaan iso tapahtuma, on ilmoitus tehtävä aiemmin, viimeistään kaksi viikkoa ennen tilaisuuden alkamista. Kun kyseessä on kerrallaan yli 1000 asiakkaan tapahtuma, tulee poliisille tehdä ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä viimeistään kaksi viikkoa aiemmin.

Pelastuslain (379/2011) 16 §:ssä määritellään pelastussuunnitelman vaatimuksista yleisötilaisuuksiin liittyen. Pelastussuunnitelma tulee toimittaa tilaisuuteen liittyvän hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Pelastussuunnitelma on laadittava, mikäli tilaisuus on ihmismäärältään suuri tai tilaisuuteen liittyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmasta tulee löytyä arvioidut vaaratekijät sekä mahdolliset riskit tilaisuuteen liittyen. Pelastusviranomaisen suorittaa tarvittaessa palotarkastuksen yleisötilaisuuden tapahtumapaikalla ja voi määrätä järjestäjää korjaamaan puutteet tai tekemään erityisiä turvallisuustoimenpiteitä. Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 3 § täydentää pelastuslain vaatimuksia yleisötilaisuuksiin liittyen. Pelastussuunnitelma on laadittava yleisötilaisuuksiin liittyen, mikäli tapahtumaan osallistuu vähintään 200 henkilöä, tilaisuudessa käytetään pyrotekniikkaa, tulta tai räjähdysvaarallisia kemikaaleja, tilaisuuden poistumisjärjestelyt eroavat normaalista tai tapahtuma voi aiheuttaa erityistä vaaraa siihen osallistuville. Pelastussuunnitelmaa ei välttämättä tarvitse laatia, mikäli samat tiedot kirjataan muuhun turvallisuussuunnitelmaan, kuten turvallisuusasiakirjaan. Kun yleisötilaisuudessa on kerrallaan yli 1000 asiakasta, tulee pelastusviranomaiselle laatia pelastussuunnitelma, ellei samat tiedot löydy muusta turvallisuussuunnitelmasta.

3.1 Pääkaupunkiseudun isoilta yleisötilaisuuksilta vaadittavat luvat

Edellisessä kohdassa mainittujen lupien lisäksi yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyy monia muita lupavaatimuksia, riippuen tilaisuuden luonteesta. Paasonen (2013, 41) on laatinut selvityksen yleisötilaisuuden järjestäjiltä vaadittavista luvista (taulukko 1). Oleellimmat luvat ovat poliisille tehtävä ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä 5 vrk ennen tapahtumaa ja pelastussuunnitelman laatiminen 14 vrk ennen tapahtumaa. Tilaisuuden luonteesta riippuen tulee lisäksi hankkia muita lupia, joista huomionarvioisia ovat anniskelulupa 1-2 kk ennen tapahtumaa, lupa elintarvikkeiden myynnistä 4-28 vrk ennen tapahtumaa, melu- ja jätehuoltoilmoitus sekä alueiden käyttöluupa 30 vrk ennen tapahtumaa sekä lupa tilapäisistä liikennejärjestelyistä 7 vrk ennen tapahtumaa. Taulukkoa on mukailtu muun muassa johtuen laki- ja aikarajamuutoksista ja lisätty kohta räjähteiden käyttö erikoistehosteena.

Asia	Aikaraja	Kenelle	Viite
Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä	5 vrk	Poliisi	Kokoontumislaki
Pelastussuunnitelma	14 vrk	Pelastuslaitos	Pelastuslaki
Anniskelu	1-2 kk	Aluehallintovirasto	Alkoholilaki
Tavara-arpajaiset	1 kk	Poliisi	Arpajaislaki
Meluilmoitus ja jätehuolto	30 vrk	Kaupungin ympäristöpalvelut	Ympäristönsuojelulaki
Alueiden käyttö/maankäyttöluvat	30 vrk	Kaupungin lupapalvelut	Maankäyttö- ja rakennuslaki
Katualueen vuokraus	1-4 vko	Kaupungin lupapalvelut	Maankäyttö- ja rakennuslaki
Elintarvikkeiden myynti	4-28 vrk	Ympäristökeskus	Elintarvikelaki
Ilotulitusnäytös	14 vrk	Poliisi	Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta
Räjähteiden käyttö erikoistehosteena	14 vrk	Pelastuslaitos	Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta
Tilapäiset liikennejärjestelyt	7 vrk	Kaupungin ympäristöpalvelut	Tieliikennelaki

Taulukko 1: Yleisötilaisuuden järjestäjän määräaikoja (mukailen Paasonen 2013, 41)

3.2 Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien suunnitteleminen

Isojen yleisötilaisuuksien suunnitteleminen kannatta aloittaa hyvissä ajoin, jotta kaikki oleelliset asiat saadaan toteutettua ennen tilaisuuden alkamista. Suunnittelutyössä kannattaa olla mukana riittävästi henkilökuntaa, joiden osaaminen kattaa tilaisuuden toteuttamiseen vaadittavat edellytykset. Isojen yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyy useita lupa-asioita sekä muita turvallisuudessa huomioitavia asioita. Tapahtuman järjestämispaikalta on myös saatava suostumus tilaisuuden järjestämiseen kyseiselle paikalle. Karttapiirros on myös oleellinen ja helpottaa asiointia viranomaisten kanssa. Karttaan merkitään muun muassa poistumisreitit, pelastusvälineet sekä ensiapupiste. Viranomaiset voivat asettaa ilmoituksen tekemisen jälkeen erilaisia vaatimuksia, kuten järjestyksenvalvontaan, liikenteenohjaukseen, päihdyttävien aineiden hallussapitoon ja ensiaputoimintaan liittyen. Vaatimukset on hyvä antaa tiedoksi koko tapahtuman turvallisuustoiminnassa mukana olevalle henkilöstölle. Tilaisuuden järjestämiseen liittyvät dokumentit kannattaa dokumentoida huolellisesti. (Paasonen 2013, 25-27.)

Mikäli yleisötilaisuus edellyttää poikkeuksia liikennejärjestelyihin, tulee lupaa hakea toimialueen kaupungilta. Poliisi edellyttää myös suunnitelmaa tilaisuuden liikennejärjestelyistä sekä henkilötietoja liikenteenohjaajista osaksi yleisötilaisuuden järjestämistä liittyvään ilmoitukseen (Poliisi 2022). Tieliikennelain (729/2018, 65§) mukaan poliisi voi määrätä liikenteenohjaajan yleisötapahtumaan liittyen.

Mikäli yleisötilaisuudesta on odotettavissa häiritsevää meteliä, tulee ympäristönsuojeluviranomaiselle tehdä ympäristönsuojelulain (527/2014, 118§) mukaan ilmoitus. Ympäristöviranomainen voi velvoittaa tilaisuuden järjestäjää ilmoittamaan tilaisuudesta myös lähialueen asukkaille tai niille tahoille, joita häiritsevä melu voi koskea (Paasonen 2013, 42).

3.3 Pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien toteuttaminen

Isojen yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen tulee huomioida useita eri toimintoja. Toimiva infrastruktuuri on oleellinen tilaisuuden onnistumisen kannalta. Sähköä tarvitaan muun muassa rakentamisessa, lämmittämisessä ja valaistuksen toteuttamisessa. Sähkön saantia voi tiedustella tapahtumapaikan edustajalta tai lähiympäristöstä. Myös kaupungilta on mahdollista saada tietyissä paikoissa sähköä korvausta vastaan. Veden saantia voi selvittää tapahtumapaikan edustajalta. Sitä tarvitaan etenkin silloin, jos tilaisuudessa on anniskelua tai elintarvikkeiden myyntiä. Myös WC-tilojen yhteydessä tulee olla vesipiste käsien pesemistä varten. Kiinteiden pisteiden lisäksi, vettä on mahdollista tuoda paikalle myös vesisäiliöissä. Kuumilla keleillä veden käyttö lisääntyy ja tähän kannattaa osata varautua. WC-tiloja ja jäteposteita on oltava riittävästi. WC-tilojen tarve korostuu usein tietyillä hetkillä, kuten väliajoilla, jolloin liian vähäinen määrä ylikuormittuu. Jäteposteita on oltava riittävästi ja niiden tyhjentämisestä on huolehdittava tilaisuuden aikana ja jälkeen. (Paasonen 2013, 69-71, 81.)

Yleisötilaisuuden toteuttamisen jälkeen alue tulee laittaa kuntoon. Kokoontumislain (530/1999) mukaan järjestäjän on huolehdittava, ettei tilaisuudesta aiheudu ympäristölle huomattavia haittavaikutuksia. Järjestäjän on poistettava erilaiset rakennelmat pikaisesti, ellei tapahtuma-alueen omistajan kanssa ole sovittu muuta. Jätelaissa (646/2011) edellytetään poistamaan roskat ympäristöstä ja siivoamaan roskaantunut alue. Tämä koskee tapahtuman järjestäjää, mikäli alue on jäänyt epäsiistiksi tilaisuuden jäljiltä.

3.4 Turvallisuus pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa

Kokoontumislaisissa (530/1999, 17§) määritellään yleisötilaisuuden järjestäjän vastaavan tapahtuman turvallisuudesta, järjestyksen säilymisestä ja lakien noudattamisesta. Poliisi voi 15§ mukaan kieltää yleisötilaisuuden järjestämisen, jos edellä mainittujen asioiden ei oleteta toteutuvan tai tilaisuudesta oletetaan olevan merkittävää haittaa sivullisille tai ympäristölle. Riskien ja vaarojen tunnistaminen sekä arviointi ovat oleellisia varautumisen kannalta, ja joiden määrittelemisen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin. Riskit ja vaarat tulee selvittää pelastuslain (379/2011, 16§) mukaan yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa ja tilaisuuden turvallisuusjärjestelyt tulee toteuttaa niiden mukaisesti. Henkilöstölle ja muille osallistujille tulee antaa tietoon riskien tunnistamisessa ilmenneet ohjeet, joilla vältetään onnettomuuksien syntymistä ja osataan toimia oikein onnettomuus- ja vaaratilanteissa. Etenkin paloturvallisuus ja ensiaputoimenpiteet ovat tekijöitä, jotka liittyvät jokaisen yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaan. Tilaisuuden toimenpiteet tulee toteuttaa siten, että pelastusturvallisuus on

huomioitu, ei aiheudu ylimääräistä riskiä tulipalon syttymiseksi, poistumisreitit ovat esteettömiä ja turvallisia sekä ensiaputoimenpiteisiin on varauduttu riittävän tehokkaasti.

Hyvinvointialueen pelastuslaitokselta on saatavissa pelastussuunnitelman mallipohja, jossa on valmiina esimerkkejä yleisimmistä riskeistä, joita yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyy. Paasonen (2013, 29) kuitenkin muistuttaa, että riskejä ja vaaroja on tunnistettava oikeaan toimintaympäristöön peilaten, eikä jättää tarkastelua ainoastaan valmiiden pohjien varaan.

Yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava järjestelyihin ja toteuttamiseen liittyvän henkilökunnan työturvallisuudesta. Työturvallisuuslaissa (738/2002) määritellään työnantajan yleisestä huolehtimisvelvollisuudesta, joka edellyttää pitämään huolta työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä. Tämä korostuu yleisötilaisuuksien järjestämisessä etenkin, kun joudutaan rakentamaan sopivaa toimintaympäristöä, kuten esiintymislavoja ja muita rakennelmia. Vaarat ja riskit on arvioitava myös työolosuhteiden osalta. Mahdolliset haitta- ja vaaratekijät on pyrittävä poistamaan ja mikäli tämä ei ole kokonaan mahdollista, niin pienentämään niitä.

Isoihin yleisötilaisuuksiin liittyy usein alueiden rajaamista niin yleisön kuin henkilökunnankin osalta. Yleisöä ei tule turvallisuussyistä päästää jokaiseen paikkaan, kuten esiintyjien tai urheilijoiden taukotiloihin tai esiintymisalueelle. Rajausten tulee olla selkeitä ja niitä tulee valvoa esimerkiksi järjestyksenvalvojen toimesta. Henkilökunta on oltava tunnistettavissa joko asusteen, kulkutunnisteen tai muun tunnisteiden kautta, jotta asiakkaat osaavat tarvittaessa kääntyä henkilökunnan puoleen. Yleisöä tulee pystyä myös hallitsemaan, ettei tilanne ajaudu pois järjestäjän hallusta. Tilanteen riistäytyminen käsistä voi aiheuttaa merkittäviä henkilö- ja omaisuusvahinkoja sekä sillä voi olla merkittäviä mainehaittoja tilaisuuden järjestäjälle. Alkoholien anniskelulla ja käytöllä yleisötilaisuuksissa on todettu olevan vaikutusta järjestyshäiriöiden määrään. Myös tapahtuman luonteella on merkitystä järjestyshäiriöiden määrään. Esimerkiksi jalkapallo-otteluissa ja niiden ympäristössä tapahtuu erilaisia häiriöitä ja yhteenottoja kannattajien kesken. Vastaavasti teatteriesityksissä häiriöt eivät ole kovin tavallisia. Tapahtuman luonteella on siis myös merkitystä mahdollisten häiriöiden toteutumiseen, jotka on syytä ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. (Paasonen 2013, 74-78.)

Yleensä sisääntulon yhteydessä tarkastetaan pääsyliput ja suoritetaan turvallisuustarkastus, jos se on tilaisuuden luonteen osalta tarkoituksenmukaista. Kokoontumislaisissa (530/1999, 23§) määritellään, ettei yleisötilaisuudessa saa pitää hallussaan asetta, räjähteitä, teräasetta tai muuta esinettä tai ainetta, jolla voidaan vahingoittaa toisen henkeä tai terveyttä. Myös päihdyttävien aineiden hallussapito voidaan kieltää järjestäjien tai poliisin toimesta. Järjestyksenvalvojat voidaan määrätä tarkastamaan eli suorittamaan turvallisuustarkastus tilaisuuteen osallistujille ja heidän tavaroilleen, jotta kiellettyjä esineitä tai aineita ei ajautuisi yleisötilaisuuteen. Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) määrittelee, että järjestyksenvalvojat voivat estää pääsyn yleisötilaisuuden alueelle, jos tilaisuuteen tulijalla on

hallussaan kiellettyjä aineita tai esineitä. Järjestyksenvalvojat voivat ottaa kielletyt esineet ja aineet pois ja luovuttaa poliisille, mikäli ne ovat hengelle ja terveydelle vaarallisia. Mukana oleva alkoholi voidaan ottaa pois ja hävittää todisteellisesti. Järjestyksenvalvojat voivat myös poistaa henkilön tapahtuma-alueelta, mikäli tämä vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa käyttäytymisellään häiriötä. Mikäli poistaminen on riittämätön toimenpide ja kohteesta on muille henkilöille tai omaisuudelle vakavaa vaaraa, voivat järjestyksenvalvojat ottaa kohdehenkilön kiinni. Yleisötilaisuudessa voidaan myös ennalta varautua kiinniotettujen säilytyspaikan järjestämiseen poliisin suostumuksella, jos se on tilaisuuden koon tai luonteen mukaisesti perusteltua. Kiellettyjen esineiden ja aineiden säilyttämiseen ja pois ottamiseen kannattaa olla selkeät toimintamallit ja ohjeet, jotka helpottavat asioiden selvittämistä ja tavaroiden mahdollista palauttamista (Paasonen 2013, 33, 75-76).

Viestintä on oleellinen osa isojen yleisötilaisuuksien turvallisuusjärjestelyitä. Mitä isommasta tapahtumasta on kyse, sen tarkemmin on viestintäjärjestelyt mietittävä. Koulutus ja perehdyttäminen tilaisuuteen liittyviin ohjeisiin on osa viestintää, mutta tapahtuman aikaisessa viestinnässä oleellista on reaaliaikainen tiedonvaihto. Radiopuhelimet ovat tähän toimiva ja paljon käytetty vaihtoehto, koska niillä tavoittaa useita toimijoita yhdellä painalluksella. Radiopuhelimet edellyttävät tosin hyvää toimintaverkkoa ja tukiasemia on oltava riittävästi, jotta katvealueita ei pääse syntymään. (Paasonen 2013, 80.)

4 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö on laadittu laadullisen tutkimuksen periaatteita noudattaen. Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on kuvata, ymmärtää ja antaa tulkinta tutkittavasta ilmiöstä. Ilmiö pyritään ymmärtämään syvällisesti. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään lauseita ja sanoja, kun määrällinen tutkimus perustuu lukuihin. Laadullisen tutkimuksen prosessi ei ole suoraviivainen, vaan kyseessä on syklinen prosessi, jossa ei ole tiukkoja tulkintasääntöjä. Laadullisessa tutkimuksessa ei etukäteen määritellä kerättävän aineiston määrää, vaan saatu aineisto määrittelee sen, milloin aineistoa on riittävästi. Aineistoa on riittävästi, kun tutkimusongelmaan on saatu vastattua ja tutkija on ymmärtänyt tutkittavana olevan ilmiön. (Kananen 2017, 35.) Tutkimusaineiston avulla saadaan vastaukset joko keräämällä aineisto itse tai käyttämällä jo olemassa olevia aineistoja eli sekundääriaineistoja. Valitusta lähestymistavasta eli tutkimusotteesta riippuu, miten tutkimukseen liittyvät aineistot saadaan kerättyä ja millä aineistonkeruumenetelmällä. (Kananen 2017, 51.) Aineistonkeruumenetelmiä on erilaisia ja tässä työssä pääasiallinen menetelmä on teemahaastattelu.

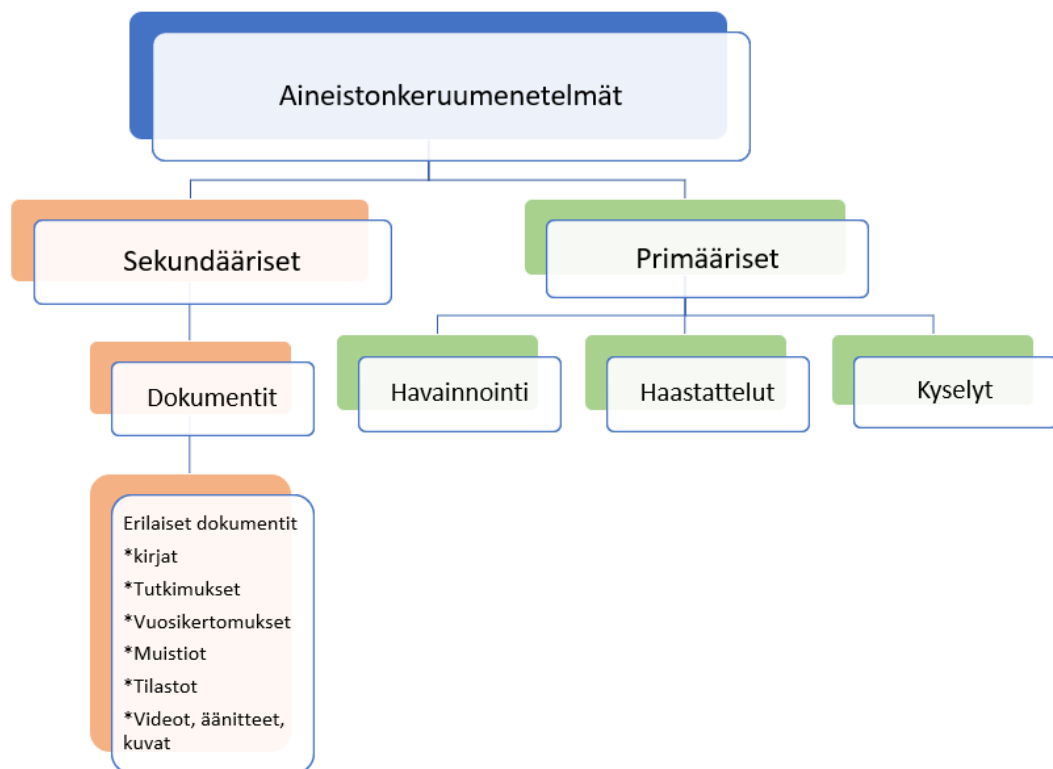
Creswell (2007) on määritellyt laadulliselle työlle tyypillisiksi piirteiksi ominaisuuksia, jotka Kananen (2017, 34) on suomentanut seuraavalla tavalla: tutkimus tapahtuu aidossa ympäristössä, aineisto kerätään asianomaisilta tutkittavilta vuorovaikutussuhteessa, tutkija on

toimija ja aineiston kerääjä, tutkimusaineisto on monilähteistä eli siinä on tekstiä, kuvia, haastatteluja jne., aineiston analyysi on induktiivista, rekursiivista ja interaktiivista, tutkimuksen huomio on tutkittavien näkökulmassa, merkityksissä ja näkemyksissä sekä tavoitteena on kokonaisvaltainen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Tässä työssä on pyritty noudattamaan edellä mainittuja periaatteita. Oikeiden periaatteiden noudattaminen työn prosessin eri vaiheissa vaikuttaa osaltaan siihen, että työstä tulee luotettava. Työn luotettavuuden varmistaminen tulee olla mukana työn jokaisessa vaiheessa ja siihen päästään tarkastelemalla toimintatapoja työn jokaisessa vaiheessa. Työn merkityksellisin osuus on haastattelut ja niihin pohjautuvat tulokset, joilla vastataan tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin. Tavoitteena on ollut muodostaa kokonaisvaltainen käsitys pääkaupunkiseudun isoihin yleisötapahtumiin liittyvistä turvallisuuskoulutuksista ja niiden toteutumisesta. Toimintaympäristönä on ollut tapahtumajärjestäjien puitteet, joissa haastattelut on toteutettu. Tutkimusaineisto on ollut monilähteistä.

Tässä työssä teemat ovat johdettu tutkimusongelmasta ja kysymyksistä. Jokaiselle haastateltavalle kysymykset ja teemat käytiin samassa järjestyksessä läpi. Vastaukset olivat toisinaan laajoja, jolloin teeman sisällä saatettiin vastata jo osittain toiseen kysymykseen. Teemat olisi voitu käydä läpi missä tahansa järjestyksessä, mutta nykyinen muoto tuntui järkevältä rakenteen kannalta. Jokaiselle haastateltavalle haluttiin myös luoda mahdollisimman samanlaiset puitteet vastata kysymyksiin, jottei erilaisista olosuhteista syntyisi eroja vastauksissa.

4.1 Aineistonkeruumenetelmä

Aineistonkeruumenetelmiä (kuvio 2) on Kanasen (2017, 82-83, 120-121) mukaan primäärisiä ja sekundäärisiä. Sekundäärisiä aineistonkeruumenetelmiä ovat erilaiset olemassa olevat dokumentit, kuten kirjat, tutkimukset, verkkosivut, muistiot ja kuvat. Sekundäärisillä dokumenteilla tarkoitetaan niitä dokumentteja, jotka on tuotettu tutkimukseen nähden menneessä ajankohdassa, ja joita ei ole tuotettu tutkimusta varten, vaan ovat olemassa jo valmiiksi. Mennyttä aikaa kuvaavien dokumenttien avulla voidaan ymmärtää tutkittavaa ilmiötä tai sen kehittymistä myös ajan funktiona. Primääriset aineistot kerätään varta vasten tutkimusta varten. Tällöin aineistoa kerätään tutkimusongelman selvittämiseksi esimerkiksi havainnointien, haastatteluiden ja kyselyiden avulla. Primääriaineisto on tietoa, jota on kerätty ilmiötä varten ja josta tutkijan tulisi löytää oikea ratkaisu. Näitä aineistoja käsitellään erilaisten analyysimenetelmien avulla.

Kuvio 2: Aineistonkeruumenetelmät (mukaillen Kananen 2017, 120)

Tätä opinnäytetyötä varten kerätyt sekundääriset dokumentit liittyvät pääosin turvallisuus-koulutuksiin ja yleisötilaisuuksiin (luvut 2 ja 3). Dokumentit ovat olleet kirjoja, tutkimuksia sekä verkkosivujen materiaalia, kuten lakitietoja. Näistä ennen tutkimuksen aloittamista valmistuneista dokumenteista saadun tiedon avulla on luotu käsitys siitä, miten yleisötilaisuudet, turvallisuuskoulutukset sekä muita asioita näiden ympäriltä on nähty muiden tahojen toimesta. Näiden dokumenttien pohjalta on pyritty luomaan mahdollisimman kattava kokonaiskuva näistä aihealueista. Painopisteenä on ollut Suomen näkökulma, koska työssä on tarkasteltu esimerkiksi ainoastaan Suomen lakia aiheeseen liittyen. Työn primääriset aineistot on kerätty haastatteluiden avulla. Haastattelut on tallennettu, jonka jälkeen ne on litteroitu erilliselle dokumentille, joka on toiminut tukivälineenä työstössä. Primääristen aineistojen avulla on pyritty saamaan vastaukset tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin.

4.2 Teemahaastattelu

Opinnäytetyön haastattelut toteutettiin teemahaastattelun muodossa. Vilkan (2021, 124) mukaan teemahaastattelumenetelmää hyödynnettäessä johdetaan tutkimusongelmasta ne keskeiset aihealueet ja teemat, jotka koetaan tärkeiksi käsitellä tutkimusongelman vastauksien saamiseksi. Tavoitteena on saada käsiteltyä haastatteluteemat haastateltavan kannalta luonnollisessa järjestyksessä ja saada hänet antamaan oma kuvaus kaikkiin teemoihin liittyen. Teemojen käsittelyjärjestyksen ei siis täydy noudattaa tiettyä kaavaa. Teemahaastattelu

tunnetaan myös nimellä puolistrukturoitu haastattelu. Eskola ja Suoranta (2008, 86) kuvaavat puolistrukturoitua haastattelua siten, että kysymykset, niiden muotoilu ja järjestys ovat kaikille haastateltaville samat. Puolistrukturoidussa haastattelussa haastateltavilla ei ole valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltava pääsee vastaamaan kysymyksiin omin sanoin. Eskolan ja Suorannan (2008, 86) ja Vilkan (2021, 124) näkemyksissä teemahaastattelun ja puolistrukturoidun haastattelun välillä on siis hieman eroa. Eskola ja Suoranta jaottelevat puolistrukturoidun haastattelun lisäksi teemahaastattelun vielä omaan kategoriaan, jossa kysymysten järjestys sekä muoto puuttuvat ja vaihtelevat haastateltavasta toiseen. Haastateltavalla on tukilista käsiteltävistä asioista, jonka avulla kysymykset toteutetaan. Hirsjärvi ja Hurme (2008, 84) antavat teemahaastattelulle väljän näkökulman sen käyttötapaan, jossa sitä ei ole sidottu kvalitatiiviseen tai kvantitatiiviseen tutkimukseen, haastattelujen määrään tai siihen, kuinka syväle tutkimuksessa mennään. Heidän mukaansa teemahaastattelussa on oleellista edetä teemojen varassa. Teemahaastattelu korostaa haastateltavien antamien tulokintojen ja asioille annettujen merkitysten roolia, jotka syntyvät vuorovaikutuksen kautta.

Tässä työssä teemat valikoituivat tutkimusongelman ja -kysymysten kautta. Jokaiselle tutkimuskysymykselle tuli oma teema. Teemojen valinnasta oli apua kysymysten laatimisessa ja niiden järjestämisessä. Teemojen luominen mahdollisti aihekohtaisen laajemman tarkastelun. Kunkin teeman alle asetettiin niin monta kysymystä kuin oletettiin olevan tarpeen tutkimuskysymyksen vastauksen kannalta. Valitut neljä teemaa ovat seuraavat: nykytilan turvallisuuskoulutusten sisältö, turvallisuuskoulutusten erityispiirteet, turvallisuuskoulutusten laatutekijät ja virtuaaliset turvallisuuskoulutukset

4.3 Tutkimuskysymysten laatiminen

Yleisenä sääntönä tutkimuskysymysten laatimiseen liittyy, että yhtä asiasisältöä kysytään vain yhdessä haastattelukysymyksessä. Kysymyksissä ei myöskään tulisi olla turhia sisältöä arvottavia sanoja ja termien tulisi olla mahdollisimman yksiselitteisiä. Koehaastattelun avulla voi varmistua teemahaastattelun kysymysten yksiselitteisyydestä ja ymmärrettävyydestä. (Vilka 2021, 129-130.) Työhön liittyen suoritettiin koehaastattelu, jolla haluttiin varmistaa kysymysten yksiselitteisyys ja ymmärrettävyys. Koehaastattelussa ilmeni lievää epäselvyyttä siitä, kuinka laajasti on tarkoitus tulkita yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutukset. Koska kyseessä on tutkimusongelman näkökulmasta merkittävä asia, selitettiin halutun käsitteen merkitys yksityiskohtaisesti jokaiselle haastateltavalle alkukeskustelun yhteydessä, ennen varsinaisen haastattelun alkamista. Tämä todettiin toimivaksi tavaksi, koska kysymykset itsessään vaikuttivat antavan oikean kuvan tutkimusongelmaan liittyvien vastausten saamiseksi. Yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten määritelmällä tarkoitettiin tässä työssä kaikkia niitä koulutuksia, joilla on vaikutusta yleisötilaisuuden turvalliseen toteuttamiseen.

Vilkan (2021, 130-131) mukaan laadullisen tutkimuksen kysymysten muotoilun kannalta on tärkeää, että tutkija tuntee kohderyhmän, toimintaympäristön ja siihen liittyvän kulttuurin. Tämä johtuu siitä, että ihmisten kokemukset ja käsitykset ovat kulttuurisidonnaisia ja tilannekohtaisia. Usein haasteita voi ilmetä, jos tutkija etenee suoraan haastatteluissa tutkittavaan aiheeseen selvittämättä riittäviä taustatietoja haastateltavista eli jättää varmistumatta siitä, millaisia kokemuksia, käsityksiä tai elämää haastateltavalla on suhteessa tutkittavaan aiheeseen. Tutkimusongelma määrittää sen, mitä taustatietoja haastateltavasta tarvitaan. Taustatietojen avulla tutkija hahmottaa haastateltavan maailmaa, asiantuntemusta ja aihepiiriä koskevaa ymmärrystä. Teemahaastattelussa taustatietoja voi kysyä laajemminkin.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat jaoteltuna taustakysymyksiin ja teemoihin. Taustatietojen avulla pyrittiin selvittämään haastateltavien ammattitaito ja kokemus alasta sekä siihen liittyvästä ilmiöstä. Haastateltavien ammattitaidolla tutkittavaan aiheeseen liittyen on merkitystä työn tulokselle.

4.4 Haastatteluiden toteuttaminen

Eskolan ja Suorannan (2008, 85) mukaan haastattelu on Suomessa todennäköisesti yleisin tapa kerätä laadulliseen tutkimukseen liittyvää aineistoa. Haastattelun avulla pyritään selvittämään, mitä haastateltava asiasta ajattelee. Haastattelu on keskustelu, jossa haastattelija on aloitteellinen ja johtaa keskustelua. Haastattelu voi olla kysymys - vastaus -menetelmällä toteutettu, mutta myös enemmän keskustelua sisällään pitävä tilaisuus. Haastattelu on vuorovaikutustilanne, jossa kummallakin osapuolella on vaikutusta toisiinsa. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 95) mukaan tutkimuksen kannalta olennaiseksi seikaksi muodostuu haastateltavan ymmärrys omasta roolistaan tutkimukseen liittyen.

Työhön liittyen haastateltiin yhteensä 10 henkilöä. Kaikki haastattelut toteutettiin kahden viikon sisällä toisistaan ja ne toteutuivat kello 9.30 ja 16.00 välillä. Haastattelut ajoittuivat marraskuun loppupuolelle ja joulukuun alkupuolelle. Haastatteluajankohta muovautui osittain työn tekemisen kannalta otolliseen ajankohtaan, mutta tapahtuma-alalla tämä on usein myös vähemmän kiireistä aikaa, koska ulkotapahtumia ei juurikaan järjestetä. Eskolan ja Suorannan (2008, 91) mukaan haastateltavalle tulisi tarjota haastattelua varten sellainen paikka, joka on hänelle itselleen mieluinen. Ne haastateltavat, jotka edustivat yleisötilaisuuksien järjestäjiä, haastateltiin heidän omissa toimipisteissään yhtä lukuun ottamatta. Hänet haastateltiin erillisessä neuvotteluhuoneessa, joka oli hänen ehdottamansa paikka ja soveltui sijainnin ja aika-tilan puolesta hänelle parhaiten. Järjestyksenvalvojien edustajista kaksi haastateltiin heidän omissa toimipisteissään ja kaksi muuta erikseen järjestetyissä neuvotteluhuoneissa, koska heillä ei ollut tarjota pääkaupunkiseudulla sopivaa tilaa haastattelua varten. Haastatteluita varten pyrittiin löytämään sopivan rauhallinen tila, jossa ei muuta häiriötä esiintyisi. Ennen haastatteluja pyrittiin luomaan vapaalla keskustelulla rento ilmapiiri, ettei jännitys

vaikuttaisi haastatteluihin. Vilkan (2021, 133) mukaan onkin tärkeää luoda vapautunut ilma-
piiri ja olemus, jotta haastateltavat eivät ole tilanteessa jännittyneitä. Jännittyneisyys ei nä-
kynyt yhdessäkään haastattelussa, mikä johtui sopivan haastatteluympäristön lisäksi todennä-
köisesti myös haastateltavien kokemuksesta ja ammattitaidosta tutkittavaan aihepiiriin näh-
den. Haastattelut pystyttiin toteuttamaan sellaisissa aikataulun ja muiden olosuhteiden puit-
teissa, ettei niistä voida olettaa aiheutuneen tutkittavaan aiheeseen liittyvää luotettavuuden
heikentymistä. Haastattelija jopa pukeutui jokaiseen haastatteluun käyttäen samanlaista pu-
keutumistyyliä.

Haastattelut toteutettiin opinnäytetyön tekijän toimesta, joka oli myös laatinut kysymykset.
Tämä mahdollisti kysymysten tarkentamisen, mikäli haastateltava ei olisi kunnolla ymmärtä-
nyt kysymyksen kohtaa riittävän selkeästi tai mitä kysymyksellä on tarkoitettu. Myös haastat-
telujen aikana haastateltavia kyettiin ohjaamaan vastaamaan oikeaan asiaan. Kaikki haastat-
telut toteutettiin samaa kaavaa noudattaen. Tapaamisen aluksi vaihdettiin kuulumisia sekä
tutustuttiin yleisellä tasolla. Haastattelija kertoi tämän jälkeen yksityiskohtaisesti sen, mihin
työhön haastattelu liittyy ja miksi työ toteutetaan. Haastateltaville avattiin tämän jälkeen,
mitä yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksilla tarkoitetaan tässä kontekstissa ja selvitettiin,
mitä on tarkoitettu yleisötilaisuuksiin liittyvien turvallisuuskoulutuksen ja turvallisuuskoulu-
tusten erityispiirteiden erolla. Erityispiirteet liittyvät kyseisen tapahtumajärjestäjän toi-
mialan erityispiirteisiin. Myös teemat esiteltiin haastateltaville ennen haastattelun alkua.
Haastateltaville annettiin kysymykset paperilla eteensä haastattelun ajaksi, jotta tarvittaessa
oli mahdollista lukea kysymyksen asettelu myös itse. Tällä pyrittiin varmistamaan se, että
haastateltava vastaa juuri siihen kysymykseen, mikä hänelle on esitetty, eikä ajaudu kerto-
maan asioista siltä pohjalta, miten itse kysymyksen muistaa. Tämä koettiin hyväksi tavaksi,
koska paikoitellen vastaukset muodostuivat pitkäksi ja haastateltava pystyi varmistamaan vas-
taavansa oikeaan kysymykseen. Ennen haastattelua haastateltavilta varmistuttiin vielä, että
ovat suostuvaisia haastatteluun ja kysyttiin lupaa tallentaa haastattelu sanelimen avulla. Jo-
kainen haastattelu tallennettiin käyttämällä iPhoneen omaa sanelinta. Haastattelijan ei tällöin
tarvinnut kirjata vastauksista mitään, vaan hän pystyi keskittymään haastatteluun kunnolla.
Kananen (2010, 58) toteaaakin digitaalisen nauhurin olevan paras tapa teemahaastatteluiden
tallentamiseen ja matkapuhelimen sanelimen voidaan tulkita olevan tällainen. Digitaalinen
kehitys oli nähtävissä myös tutkimuskirjallisuuteen liittyen. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 75)
vuonna 2008 julkaistussa kirjassa tallennusmuodoksi ehdotettiin kannettavaa reporterinauhu-
ria, kasettinauhuria tai minidisc-tallentimia.

4.5 Haastateltavien valinta

Vilkan (2021, 135) mukaan haastateltavien valinnassa kannattaa huomioida se, mitä ollaan
tutkimassa. Haastateltaviksi kannattaa valita henkilöitä, jotka tuntevat tutkittavan aiheen
asiantuntemuksensa kautta ja joilla on omakohtaista kokemusta aiheesta. Hirsjärven ja

Hurmeen (2008, 58) mukaan haastateltavien sopiva määrä on usein esille nouseva kysymys. Heidän vastauksensa asiaan on, että haastatteluja tulee tehdä niin monta, kuin on välttämättömyyttä tarvittavien tietojen saamiseksi. Heidän mukaansa kannattaa miettiä huolellisesti, montako haastateltavaa valitaan tutkimukseen mukaan. Vilkka (2021, 150) on samoilla linjoilla ja toteaa, että laadullisessa tutkimuksessa määrällä ei ole niinkään väliä, vaan laatu on merkittävämpi tekijä. Kanasen (2017, 126) mukaan Tutkimukseen tulisi valita ne henkilöt haastateltaviksi, jotka tuntevat tutkimusilmiön parhaiten ja valittujen haastateltavien tulisi täyttää ne tuntomerkit, jotka ovat olennaisia tutkittavan ilmiön kannalta. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 58-59) mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään usein otoksen sijaan termiä harkinnanvarainen näyte, joka liittyy syvällisemmän tiedon saamiseen tutkittavasta ilmiöstä, tilastollisten yleistysten sijaan.

Tämän työn otantamenetelmä oli harkinnanvaraisen näytteen ottaminen. Opinnäytetyön rajaus oli merkittävässä roolissa siihen liittyen, ketkä ovat haastateltavaksi soveltuvia ja minkä pohjalta otanta tehtiin. Rajaus oli tehty koskemaan isoja pääkaupunkiseudulla toimivia yleisötilaisuuden järjestäjiä, joiden järjestelyt edellyttävät järjestyksenvalvontaa sekä näissä yleisötilaisuuksissa toimivia järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavia yrityksiä. Kriteereitä täyttäviä yrityksiä ei pääkaupunkiseudulla ole kovinkaan paljoa. Työhön liittyen haluttiin sekä urheilun että kulttuurin näkökulmia. Haastateltavien tuli työskennellä rajauksen piirissä olevassa yrityksissä, olla kokeneita turvallisuusalan ja yleisötilaisuuksiin liittyvien turvallisuuskoulutusten ammattilaisia ja olla tietoisia siitä, millä tavalla omassa yrityksessä on turvallisuuskoulutukset toteutettu, jotta osaa vastata kysymyksiin. Lähestyttäessä haastateltavaa organisaatiota ja kerrottaessa työn aihe, tekijä ohjattiin organisaatiosta sen henkilön puoleen, jonka oletettiin olevan sopivin henkilö vastaamaan. Tämän henkilön kanssa varmistuttiin vielä siitä, kuka organisaatiosta on sopivin haastateltava. Osassa tapauksista osattiin suoraan kääntyä oikean henkilön puoleen. Pääsääntöisesti turvallisuudesta vastaavat ovat parhaiten perillä turvallisuuskoulutusten määrästä ja toteutuksesta. Osassa järjestyksenvalvojia edustavissa yrityksissä oli erikseen koulutuksista vastaava tai vastaavia henkilöitä. Haastateltaville soitetiin etukäteen ja kerrottiin selkeästi, mihin tutkimus liittyy ja varmistuttiin heidän olevan organisaatiostaan oikea henkilö vastaamaan haastattelun kysymyksiin. Henkilöiltä pyydettiin lisäksi suostumus haastatteluun. Tämän jälkeen haastattelulle sovittiin sopiva aika ja paikka. Kaksi tapaamista sovittiin sähköpostin välityksellä ja loput puhelimitse.

Tutkimusaineiston ja haastateltavien määrään päättää viime kädessä tutkija. Oleellista on saavuttaa se määrä tutkimusaineistoa, jolla saadaan riittävä kuvaus tutkimusongelmasta. Laadullisessa tutkimuksessa tilastollisia yleistyksiä tärkeämpää on pystyä kuvaamaan tiettyä tapahtumaa, ymmärtämään sen toimintaa sekä kyetä antamaan mielekäs tulkinta tietystä teoreettisesta ilmiöstä. Harkinnanvaraisessa näytteessä pyritään tunnistamaan jo ennen tutkimusaineiston keräämistä ne valintakriteerit, jolla saavutetaan tutkimusongelman ja tutkimuksen tavoitteiden kannalta riittävä tutkimusaineisto. Tutkimusongelman ja tutkimuksen

tavoitteiden saavuttamisen avulla voidaan arvioida sitä, ovatko valintakriteerit sekä tutkimusaineisto ja sen edustavuus olleet sopivia. Kylläntymispiste eli saturaatio saavutetaan tutkimuksessa siinä vaiheessa, kun tutkimusaineiston lisäämisellä ja uusilla tapauksilla ei saavuteta enää lisätietoa tutkimuksen kannalta. Tämä edellyttää tutkijalta sitä, että hän ennalta tietää, millä tavalla aineiston tulisi kuvata tai selittää tutkittavana olevaa ilmiötä. Lopullinen kylläntymispiste määräytyy tutkimuksen edetessä, kun vertaillaan tutkimusongelmaa. Saturaatiolla ja harkinnanvaraisella näytteellä on siis selkeitä yhtäläisyyksiä, koska molemmissa täytyy määritellä kriteerit, joilla saadaan tutkimusongelmaan vastaus. (Eskola & Suoranta 2008, 61-63; Vilka 150-153)

Työssä haastateltiin yhteensä 10 henkilöä. Haastateltavien valintakriteereinä toimi harkinnanvaraisuus, koska haastateltavien tuli täyttää tarkat kriteerit. Työn tekijä määritteli haastatteluiden minimimääräksi neljän tapahtumajärjestäjän ja kahden järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavan yrityksen edustajan haastattelemisen. Lopulta tapahtumajärjestäjiä haastateltiin kuusi ja järjestyksenvalvontapalveluiden edustajia neljä. Työn aikana noudatettiin myös saturaation periaatteita eli haastatteluita tehtiin niin monta, ettei lisähaastatteluista olisi katsottu saatavan enää lisätietoa tutkittavaan aiheeseen liittyen. Haastatteluiden jälkeen pyrittiin litteroimaan haastattelu mahdollisimman nopeasti. Ensimmäisten haastatteluiden jälkeen sovittiin vielä osa haastatteluista. Onneksi haastattelut saatiin sovittua nopealla aikataululla, jotta ensimmäisen ja viimeisen haastattelun väli ei muodostunut liian pitkäksi, vaan haastattelut saatiin toteutettua kahden viikon kuluessa.

4.6 Haastateltavat

Haastateltavien tehtäväkuvat ja kytkös organisaation turvallisuuskoulutuksiin selvitettiin ennen haastatteluiden toteuttamista. Haastattelut alkoivat kuudella taustakysymyksellä, joiden avulla selvitettiin haastateltavien kokemusta ja osaamista tutkittavaan aiheeseen liittyen. Haastatteluun vastasi kuusi tapahtumajärjestäjien edustaa ja neljä järjestyksenvalvontayritysten edustajaa. Taustakysymykset olivat:

1. Mikä on nykyinen toimenkuvasi?

Kysymyksen avulla pyrittiin selvittämään vastaajan rooli omissa organisaatioissaan ja tukeeko se tietoisuutta yrityksen turvallisuuskoulutuksista.

Vastaajien pääsääntöinen toimenkuva liittyi turvallisuuteen. Tapahtumajärjestäjistä jokaisen toimenkuvaan liittyi turvallisuuspäällikön tai työsuojelupäällikön tehtäviä. Osalla nämä olivat oman toimen ohella kuuluva tehtävä esimerkiksi kiinteistötehtävien lisäksi. Järjestyksenvalvojien edustajien toimenkuvat jakautuivat laajemmin; yksi toimii toimitusjohtajana, yksi turvallisuusjohdossa, yksi vanhempana projektivastaavana ja yksi aluepäällikkönä.

2. Kuinka kauan olet työskennellyt nykyisessä toimenkuvassa?

Kysymyksen avulla pyrittiin selvittämään, mikä on haastateltavan kokemus nykyiseen työtehtävään liittyen. Samalla varmistettiin haastateltavan kokemus turvallisuusosalta.

Tapahtumajärjestäjien osalta keskiarvo vuosissa mitattuna nykyisessä työtehtävässä oli noin 7 vuotta, kun lyhyin aika oli 2 vuotta ja pisin 13 vuotta. Järjestyksenvalvojilla keskiarvo oli yli 8 vuotta, kun lyhyin aika oli 4 vuotta ja pisin 12 vuotta. Kun selvitettiin työkäyttäytymistä turvallisuuksilla, havaittiin haastateltavien olevan hyvin kokeneita. Tapahtumajärjestäjien keskimääräinen työaika turvallisuusalan tehtävissä oli noin 19 vuotta ja järjestystenvalvojien noin 21 vuotta. Tapahtumajärjestäjien osalta lyhyin aika oli 10 vuotta ja pisin aika 30 vuotta. Järjestyksenvalvoista vastaavasti lyhyin aika oli 15 vuotta ja pisin aika 30 vuotta.

3. Kuinka suuri on organisaatiosi järjestämien yleisötilaisuuksien kävijämäärä kerrallaan?

Kysymyksen avulla pyrittiin varmistamaan siitä, että haastateltava on ollut mukana isojen yleisötilaisuuksien järjestämisessä. Tutkimusta varten työn tekijä määritteli minimirajaksi 1000 asiakasta kerrallaan yleisötilaisuudessa. Kävijämäärällä tarkoitettiin sitä lukua, joka on tilaisuuden maksimimäärä ja joka on myös todellisuudessa toteutunut.

Tässä kysymyksessä ilmeni merkittävä vaihteluväli. Tämä johtui pääsääntöisesti siitä, minkälaisessa toimintaympäristössä haastateltavat työskentelivät. Kulttuurin parissa, kiinteiden penkkien ympäröimissä yleisötilaisuuksissa asiakaspaikkoja on selkeästi vähemmän kuin esimerkiksi laajalla festivaalialueella. Vaihteluväli oli laaja myös tapahtumajärjestäjien ja järjestystenvalvojien edustajien välillä samasta syystä. Jokainen järjestystenvalvontayrityksistä oli työskennellyt festivaaleilla tai vastaavatyypisessä tilaisuudessa. Tapahtumajärjestäjien osalta samanaikaisten kävijämäärien keskiarvo oli noin 12 000 asiakasta, kun pienimmän kapasiteetti, oli 1300 asiakasta ja isoin 50 000. Pienin kapasiteetti liittyi urheiluun ja isoin mahdollisuuteen järjestää urheilu- ja musiikkitapahtumia. Järjestyksenvalvojien keskiarvo oli noin 34 000 asiakasta, pienimmän ollessa noin 10 000 ja isoimman 60 000. Molemmat tapahtumat olivat festivaaleja.

4. Kuinka monen yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyissä olet ollut mukana?

Kysymyksen avulla pyrittiin varmistamaan haastateltavan kokemusta yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyissä mukana olemisen kautta. Kysymykseen liittyi laaja vaihteluväli, joka näkyi myös tapahtumajärjestäjien ja järjestystenvalvojien edustajien välillä. Osa tapahtumajärjestäjistä oli mukana jollain tavalla jokaisessa oman toimipisteen yleisötilaisuudessa, joita parhaimmillaan järjestettiin 1500 kappaletta vuoden aikana. Näissä tapauksissa vastaajat eivät olleet fyysisesti itse läsnä jokaisessa tilaisuudessa.

Tapahtumajärjestäjät olivat olleet keskimäärin noin 4000 yleisötilaisuuden järjestämisessä mukana. Vähin määrä oli osallistuminen noin 250 tapahtumaan ja isoin noin 15 000 tapahtumaan. Järjestyksenvalvojien osalta keskiarvo oli noin 450 tapahtumaan osallistuminen. Alhaisin lukumäärä oli 300 tapahtumaa ja isoin 700.

Kyseisen kysymyksen kohdalla vastaajien antamissa lukumäärissä voi olla todellisuudessa epätarkkuutta jonkin verran. Yhdelläkään vastaajalla ei ollut tarkkaa käsitystä siitä, monenko tilaisuuden turvallisuusjärjestelyissä oli ollut mukana, joten vastaus perustui parhaaseen arvaukseen. Arvio oli usealla noin 100 tilaisuuden tarkkuudella.

5. Mikä on koulutuksesi?

Koulutustietojen avulla pyrittiin selvittämään haastateltavien akateemista pätevyyttä. Tapahtumajärjestäjistä korkein tutkinto oli ammattikorkeakoulu, joka oli neljällä suoritetuna tai kesken. Myös järjestyksenvalvojilla korkein koulutustaso oli ammattikorkeakoulu tai kandidaatin tutkinto. Huomionarvoista oli käytännössä jokaisen vastaajan kohdalla, että he olivat suorittaneet erilaisia töihin liittyviä syventäviä opintoja ja tutkintoja töidensä ohella. Esimerkiksi kolme vastaajista oli suorittanut turvallisuuspalveluiden erityisammattitutkinnon.

6. Mikä on ikäsi?

Kysymyksen avulla pyrittiin varmistamaan haastateltavan fyysinen ikä, joka kertoo haastateltavien yleisestä elämäkokemuksesta sekä aikakaudesta, jolloin on elänyt. Eri aikakausilla nuoruutensa eläneillä voi esimerkiksi olla erilainen suhtautuminen teknologiaan. Haastateltavilta kysyttiin ikää 10 vuoden tarkkuudella (taulukko 2).

IKÄ	TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄT	JÄRJESTYKSENVALVOJAT
30-40	3	1
40-50	1	1
50-60	1	2
60-70	1	

Taulukko 2: Ikäjakauma vastaajien kesken (Haastattelut 1-10)

Yksikään vastaajista ei ollut alle 30-vuotias. Kolme tapahtumajärjestäjää olivat 30-40-vuotiaita ja loput vastaajat kuuluivat yksittäin omiin kategorioihin siitä ylemmäs. Järjestyksenvalvojien osalta yksi vastaajista oli 30-40-vuotias, yksi 40-50-vuotias ja kaksi 50-60-vuotiaita.

4.7 Analyysimenetelmät

Eskolan ja Suorannan (2008, 150) mukaan haastatteluaineiston muodostamisesta analyysiin on ainakin kolme eri vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto on aineiston purkaminen, josta siirytään suoraan analyysiin luottaen tutkijan intuitioon. Toinen vaihtoehto on purkaa aineisto, koodata se ja edetä tämän jälkeen analyysiin. Kolmas vaihtoehto on yhdistää purkamis- ja koodausvaihe, jonka jälkeen siirtyä analysoimaan aineistoa. Hirsjärvi ja Hurme (2008, 136) jatkaa analyysitekniikoiden olevan moninaisia. Niiden toteuttamiseen on useita erilaisia työskentelytapoja. Laadullisissa tutkimusmenetelmissä ei juurikaan ole standardoituja tekniikoita analyysien toteuttamiseen. Tässä työssä pääasiallisena analyysin muodostamistapana käytettiin Eskolan ja Suorannan (2008, 150) mainitsemaa toista vaihtoehtoa. Aineisto purettiin ensin sanelimesta tietokoneelle. Tämän jälkeen aineisto koodattiin, jonka jälkeen siirryttiin analysoimaan koodattua aineistoa tarkemmin.

Litterointi on aineiston purkamista, kuten erilaisten tallenteiden muuttamista kirjalliseen muotoon. Tallenteita voivat olla esimerkiksi äänitteet, kuvat ja videot. Litteroinnin ei tulkita olevan vielä varsinaista analyysiä, vaan sen tarkoitus on muuttaa aineisto toiseen muotoon. Litterointia voidaan tehdä erilaisilla tasoilla ja tekniikoilla. (Kananen 2017, 134-135.) Hirsjärvi ja Hurme (2008, 135,139) ovat sitä mieltä, ettei kaikkea kerättyä materiaalia tarvitse yleensä analysoida, eikä kaikkea kerättyä materiaalia pysty hyödyntämään. Litteroinnin tarkkuuteen ei ole yksiselitteistä ohjetta, joten tutkimustehtävä ja tutkimusote määrittelevät yleensä, kuinka tarkkaan litterointi kannattaa toteuttaa. Tässä työssä litterointi toteutettiin propositiotasolla, jossa ylös kirjataan havainnoinnin ydinsisältö. Haastatteluiden merkittävin anti oli haastateltavien vastaukset; äänenpainoilla, tauoilla tai murteilla ei ollut lopputuloksen kannalta merkitystä. Litteroitaessa keskityttiin haastateltavan ydinsanomaan. Toki myöhemmin palattiin joitain kertoja tarkistamassa äänitteeltä tarkempi sisältö analyysiä varten. Litterointi tapahtui kuuntelemalla sanelimen avulla tallennetut haastattelut uudelleen ja kirjaimella vastaukset Excel-taulukkoon. Kyseinen taulukko toimi tukidokumenttina tiivistämistä varten.

Laadullisen aineiston analysoimisessa voidaan hyödyntää myös määrällisiä menetelmiä. Eskolan ja Suorannan (2008, 157,164,169) mukaan näitä tapoja voivat olla esimerkiksi aineiston määrällinen käsittely sekä eri tekijöiden jakaminen erilaisiin luokkiin. Aineistosta nousevia seikkoja voidaan esittää myös tarkkoina lukuina ja verrata eri ryhmiltä kerättyjä vastauksia toisiinsa. Kvalitatiivista aineistoa voidaan käsitellä määrälliseen analyysiin koodauksen avulla. Koodauksesta nousevan luokituksen tarkoituksena on jäsentää tutkimuskohdetta ja luokitella yhteisten ominaisuuksien perusteella aineistoa eri kategorioihin. Koodauksessa kannattaa pyrkiä riittävään tasoon, koska kattava koodaus on käytännössä mahdotonta, kun uusia näkökulmia riittää loputtomasti. Koodausrunko syntyy yleensä kahdessa vaiheessa. Alustavan koodausrungon avulla voi koodauksen aloittaa ja koodausprosessin aikana koodausrunko elää.

Tässä työssä koodauksella tarkoitetaan kvalitatiivisen aineiston käsittelemistä määrälliseen muotoon. Haastatteluissa esille nousseita aihealueita oli syytä tiivistää, jotta niistä tuli helpommin luettavia. Työssä pidettiin tärkeänä saada määrällisesti selvitettyä, kuinka laajasti aihealueet toistuivat eri toimijoiden keskuudessa, jolla oli taas merkittävä vaikutus työn tulosten selvittämisen kannalta. Toisin ilmaistuna koodauksen avulla saatiin vastauksista selkeämmin luettavia ja litteroitua materiaalia tiivistettyä merkittävästi.

Teemahaastattelun haastattelurunko voi Eskolan ja Suorannan (2017, 151-152) mukaan olla hyvä koodauksen apuvälineistö, kun haastattelu on tehty teemahaastatteluna. Teemahaastattelun rungossa on käytetty apuna aiempia teoreettisia näkemyksiä sekä tutkijan mahdollista omaa kokemusta. Aineiston koodaamiseen löytyy ainakin kaksi periaatteellista tapaa, joista toisessa aineistoa analysoidaan aineistokohtaisesti ilman teoriasta esille nousevia etukäteis-olettamuksia. Toisessa lähestymistavassa pohjana toimii olemassa oleva teoria tai valitaan tietoisesti teoreettisempi näkökulma. Tässä työssä teemahaastattelun runko toimi hyvänä pohjana koodaukselle. Kysymykset käsiteltiin ja koodattiin numerojärjestyksessä. Tämä koettiin hyväksi ja selkeäksi tavaksi edetä työssä, vaikka kysymyksiä olisi voinut käsitellä missä järjestyksessä tahansa. Kysymykset oli kuitenkin jo alusta lähtien jaoteltu tiettyjen teemojen ja etenemistavan mukaan. Aineiston koodaaminen tapahtui pääasiallisesti aineistolähtöisesti analysoimalla, koska se tuntui sopivimmalta tavalta työhön liittyen ja soveltuvaa teoriapohjaa ei ollut tarjolla. Ennalta tosin muodostettiin asetelma tapahtumajärjestäjien ja niissä toimivien järjestyksenvalvojien välille. Näitä kahta valittua kohderyhmää tarkasteltiin alkuun omina ryhminään ja myöhemmin vertailtiin tuloksia keskenään. Hirsjärvi ja Hurme (2008, 147,149) pitävätkin aineiston luokittelua tärkeänä osana analyysiä. Luokittelun avulla luodaan pohja, jonka varaan haastatteluaineistoa on myöhemmin mahdollista yksinkertaistaa, tiivistää tai tulkita. Tämä on jopa edellytys sille, että aineistoa voidaan vertailla toisiinsa ja tyyppitellä tapauksia. Luokittelu ja aineiston koodaaminen ovat kuitenkin vain välivaiheita analyysin rakentamisessa, eivät lopullisia tavoitteita. Aineiston yhdistely taas tarkoittaa, että luokkien esiintymisten välille pyritään löytämään joitakin samankaltaisuuksia ja säännönmukaisuutta. Tässä työssä aineiston yhdistämiseen liittyvänä esimerkkinä on erilaisten yleisötilaisuuksiin liittyvien koulutusmuotojen tai koulutettavien eri segmenttien yhdistämistä toisiinsa. Erilaisten oheispalveluiden tuottajat, kuten paitakauppiat, ravintolapalvelut ja alkoholinmyyjät yhdistetään yhdeksi luokaksi, ulkopuolisiksi palveluntarjoajiksi tai sähköturmakoulutus, vaarallisten aineiden käsittely ja koneiden turvallinen käyttäminen yhdistetään työturvallisuuskoulutukseksi. Tässä työssä koodaaminen ja aineiston yhdistäminen liittyivät vahvasti toisiinsa. Varsinainen toteutustapa tiivistämiselle oli kysymyskohtaisen värikoodatun Excel-dokumentin työstäminen. Värikoodausta hyödynnettiin luokittelemisessa. Jokainen samaan kategoriaan kuulunut vastaus merkittiin värikoodilla. Tämä helpotti vastausten yhteen laskemista ja nopeutti työn tekemistä. Jokaisessa kysymyksessä oli omat värikoodinsa, koska eri kysymyksissä kysyttiin eri asioita ja värien haluttiin olevan helposti erotettavissa toisistaan.

Analyysitavat yhdistyvät usein toisiinsa, eivätkä niiden väliset rajat ole selviä. Usein sovelletaan useampia analysointitapoja. Etenkin kvalitatiivisen aineiston alkuvaiheessa on epätietoisuutta siitä, miten työssä tulisi edetä. (Eskola & Suoranta 2008, 161-162.) Myöskään tämän työn analyysivaihe ei ollut itsestään selvyyttä. Tutkimusongelmaa tarkastelemalla ja erilaisiin analyysimenetelmiin perehtymällä pyrittiin löytämään sopiva analyysimenetelmä. Mikään vaihtoehto ei itsessään ollut selkeä ja niinpä analyysityö toteutettiin erilaisia menetelmiä yhdistämällä. Tässä työssä menetelmien yhdistäminen liittyi teemahaastattelun vastausten tulkintaan ja niiden koodaamiseen. Koodaamisen avulla pyrittiin löytämään vastausten saturaatiot. Koodaaminen oli työlästä ja aikaa vievää. Vaikka työhön liittyi tiettyjä ennako-oletuksia, ne pyrittiin sivuttamaan analysointia tehdessä ja keskittymällä puhtaasti haastateltavien antamiin vastauksiin. Tämä teki analyysivaiheesta mielenkiintoisen, koska koodauksesta syntyneistä materiaaleista ja tulevista saturatioista ei ollut etukäteen tarkempaa tietoa.

4.8 Reliabiliteetti ja validiteetti

Jokaisessa opinnäytetyössä tulee arvioida sen luotettavuutta. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus perustuu tutkijan omaan arviointiin ja työstä saadun näytön varaan. Näin ollen laadullisessa tutkimuksessa on lähes mahdotonta saavuttaa objektiivista luotettavuutta. Tieteellisessä tutkimuksessa yleisesti käytettyjä luotettavuusmittareita ovat reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä eli sitä, että mikäli tutkimus uusittaisiin, saataisiin samat tutkimustulokset. Uusintamittauksen avulla voitaisiin vahvistaa tutkimustuloksia. Validiteetti vastaavasti tarkoittaa oikeiden asioiden tutkimista. Luotettavuusmittareita voi hyödyntää tutkimuksen eri vaiheissa ja pyrkiä varmistamaan, ettei työssä lähde tekemään vääriä ratkaisuita tai jätä oleellisia asioita tekemättä. (Kananen 2017, 174-175.)

Tämän työn luotettavuuden toteutuminen on pyritty varmistamaan ennakkosuunnittelulla ja säännöllisten luotettavuustarkasteluiden avulla. Tarkasteluiden pohjana on toiminut lähteenä oleva tutkimuskirjallisuus, jossa käsitellään laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Tutkimusmenetelmät päätettiin ennen varsinaisen työn aloittamista ja niitä tarkennettiin työn edetessä. Teorian tukena on toiminut oma pohdinta siitä, mitkä ovat soveltuvia menetelmiä juuri tämän työn toteuttamiseen ja toteutetaanko näitä menetelmiä oikealla tavalla. Luotettavuuden tarkastelua on toteutettu etenkin työn eri vaiheiden kohdalla.

5 Teemakyselyn tulokset

Tutkimustulokset ovat tutkimuksen empiirinen osa, jossa vastataan tutkimusongelmaan ja kysymyksiin. Tutkimustulokset ovat syy työn tekemiseen ja siksi ne ovat tutkimuksen tärkein osa (Kananen 2017, 17). Teemakyselyn tuloksissa tarkastellaan haastatteluiden vastauksia kysymyksittäin. Tässä vaiheessa haastattelut on jo litteroitu ja tiivistetty koodauksen kautta

selkeämpään muotoon. Työn tuloksia käsitellään kysymyksittäin, jättäen taustakysymykset tässä vaiheessa pois. Taustakysymykset on myös numeroitu, joten varsinaiset kysymykset alkavat kysymyksellä numero 7. Analyysivaiheessa haastateltavat jaettiin kahteen eri ryhmään, tapahtumajärjestäjiin ja järjestyksenvalvonnan edustajiin. Tapahtumajärjestäjät edustavat pääkaupunkiseudulla toimivia kiinteitä tapahtumajärjestäjiä, kuten urheiluareenoita, viihdettä ja kulttuuripalveluita tarjoavia yrityksiä. Tapahtumajärjestäjien edustajat ovat yrityksissään niitä henkilöitä, joilla on yrityksen järjestämistä turvallisuuskoulutuksista kattavat tiedot. Järjestyksenvalvojat edustavat yrityksiä, jotka tarjoavat järjestyksenvalvontapalveluita yleisötilaisuuksiin. Haastatellut toimivat järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavissa yrityksissä tehtävissä, jossa olivat hyvin tietoisia yrityksen pitämistä turvallisuuskoulutuksista omille järjestyksenvalvojille ja muille tapahtumissa mukana oleville tahoille. Järjestyksenvalvojien edustajat peilasivat vastauksiansa isoihin yleisötapahtumiin, kuten festivaaleihin, urheilutapahtumiin ja musiikkiesityksiin, joissa olivat olleet mukana.

Jokaisesta varsinaisen kysymyksen vastauksesta luotiin värikoodattu ja tiivistetty versio. Tiivistetyt vastaukset (taulukot 3-18) ovat tämän luvun kysymysten mukana, jotta vastaukset olisivat helpommin ymmärrettävissä ja luettavissa. Väreillä ei ole vastauksissa muuta merkittävää roolia, kuin erotella luokat toisistaan ja osoittaa kahden eri ryhmän eli tapahtumajärjestäjien ja järjestyksenvalvojien vastausten samat luokat samojen värien avulla. Tiivistetyt vastaukset eivät kuitenkaan kerro kaikkia tuloksia, joten myös suoraan haastatteluista ja litteroidusta materiaalista tuodaan tarkennuksia ja selvennyksiä tulosten mukaan.

Kysymysten seassa olevissa kuvioissa on tapahtumajärjestäjien ja järjestyksenvalvojien oikealla puolella lukumäärä, joka kertoo, montaako eri tapahtumajärjestäjää tai järjestyksenvalvonnan edustajaa kyseinen kohta on koskenut. Tapahtumajärjestäjiä haastateltiin yhteensä kuutta henkilöä ja järjestyksenvalvojien edustajista neljää henkilöä. Mikäli tapahtumajärjestäjiä koskevan vastauksen perässä on luku 6, tarkoittaa tämä sitä, että kyseinen kohta on koskenut jokaista tapahtumajärjestäjää ja niin edelleen. Vastaajalla saattoi sisältyä omaan vastaukseen useampi samaan kohtaan sopiva vaihtoehto, mutta siitä huolimatta samaan kategoriin tiivistetty vastaus näkyi yhdellä vastaajalla lukuna vain kerran. Esimerkiksi jos yritys oli kouluttanut sekä hätäensiapua että ensiapukoulutusta, jotka oli tiivistetty yhdeksi kategoriaksi, näkyi luku heidän osaltaan vain yhtenä.

Vaikka tarkastelun lähtökohtana on tapahtumajärjestäjien ja järjestyksenvalvojien vastausten erot, kannattaa työn tuloksia tarkastella myös kokonaisuutena. Vastaukset antavat osiittain siitä, miten turvallisuuskoulutuksia on järjestetty pääkaupunkiseudun isoihin yleisötilaisuuksiin liittyen. Tapahtumajärjestäjien ydintoiminta voi erota merkittävästi toisistaan, joten on luonnollista, että heidänkin välillä syntyy eroja. Valitettavasti vastaavaa tutkimusta ei ole aiemmin tehty. Tämä olisi mahdollistanut vertaamisen aiempiin tuloksiin, jolloin olisi voitu päätellä, onko koulutusten määrissä tai laadussa tapahtunut muutosta ajan saatossa.

Seuraavissa kappaleissa tarkastellaan teemakyselyn tuloksia teemoittain. Jokainen teema on oman väliotsikon alla tulkitsemisen helpottamiseksi.

5.1 Yleisötilaisuuksien nykyisten turvallisuuskoulutusten sisältö

TEEMA: Nykytilan turvallisuuskoulutusten sisältö

Nykytilan turvallisuuskoulutuksiin liittyvän teeman tarkoituksena oli selvittää, millä tavalla, kenelle ja milloin turvallisuuskoulutuksia on nykyisen mallin mukaan kussakin yrityksessä toteutettu. Kartoittamalla nykytila ja menneisyys, on helpompi ymmärtää muita teemoja paremmin.

Kysymys 7: Mille kaikille tahoille olette järjestäneet turvallisuuskoulutusta yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyen?

Kysymyksen avulla oli tarkoitus kartoittaa kaikki ne tahot, jotka ovat saaneet turvallisuuskoulutuksia yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen. Vastausten tiivistämisessä (taulukko 3) oli yhdistetty esimerkiksi eri palveluntuottajat, ravintolapalvelut, seurat sekä vuokralaiset saman kategorian eli ulkopuolisten palveluntuottajien alle. Oma henkilökunta piti sisällään yrityksen omia työntekijöitä tehtävänkuvaa katsomatta, pois lukien järjestyksenvalvojat ja toimialan erityispiirteen henkilökunnan, joka piti sisällään muun muassa näyttämöhenkilökunnan ja esitysteknisen henkilökunnan.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄT (N=6)	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA (N=4)	LKM
Ulkopuoliset palveluntarjoajat	6	Ulkopuoliset palveluntarjoajat	3
Kiinteistöhuolto/rakentaminen	6	Kiinteistöhuolto/rakentaminen	1
Järjestyksenvalvonta	4	Järjestyksenvalvonta (omat)	4
Lipunmyyjät, aulapalvelu	4	Lipunmyyjät, aulapalvelu	2
Tapahtuma-avustajat / vapaaehtoiset	1	Tapahtuma-avustajat / vapaaehtoiset	2
Oma henkilökunta	5	Tapahtumajärjestäjä	3
Siivoajat	5	Tapahtuman erityisosajat / esihenkilöt	2
Asiakkaat	3		
Toimialan erityispiirteen henkilökunta	3		
Esiintyjät	2		

Taulukko 3: Tahot, joille turvallisuuskoulutusta on järjestetty

Tiivistäminen koettiin välttämättömäksi, koska tapahtumajärjestäjät mainitsivat yhteensä 51 koulutettavaa tahoja ja järjestyksenvalvojat 22. Vastauksista nousi esille, että ulkopuolisia palveluntuottajia oli koulutettu kaikista eniten. Jokainen tapahtumajärjestäjä ja kolme järjestyksenvalvonnan edustajista oli heitä kouluttanut. Jokainen tapahtumajärjestäjä oli kouluttanut myös kiinteistöhuollon tai rakentajien edustajia, mutta järjestyksenvalvojista ainoastaan yksi. Jokainen järjestyksenvalvontapalveluita tarjoava yritys oli kouluttanut järjestyksenvalvoja, kun tapahtumajärjestäjä neljä. Järjestyksenvalvojilla tämä käytännössä toteutui pelkästään omaa henkilökuntaa kouluttamalla. Muita yhtenäisiä laajemmin koulutettuja olivat lipunmyyjät tai aulapalvelun henkilökunta, joita oli koulutettu melkein samassa suhteessa. Tapahtumajärjestäjä heitä oli kouluttanut neljä ja järjestyksenvalvojista kaksi. Tapahtumajärjestäjillä korostui lisäksi myös siivoojien sekä oman henkilökunnan kouluttaminen, joita molempia oli kouluttanut viisi vastaajaa. Järjestyksenvalvojilla korostui vastaavasti tapahtumajärjestäjien kouluttaminen, joita oli kouluttanut kolme vastaajista. Tämä liittyi pääasiallisesti festivaaleja tai muita isoja tapahtumia järjestävien tahojen kouluttamiseen.

Kysymys 8: Millaista turvallisuuskoulutusta olette järjestäneet yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen?

Kysymyksen avulla kartoitettiin kaikki ne turvallisuuskoulutukset, joita haastateltavat mielsivät antaneensa yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen. Eri turvallisuuskoulutuksia ilmeni vastauksissa laajasti ja ne tiivistettiin (taulukko 4) yhdeksään kategoriaan, joista kolme oli yksittäisiä koulutuksia, joita ei muissa yrityksissä järjestetty eivätkä sopineet muiden kategorioiden alle.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Ensiapukoulutus	6	Ensiapukoulutus	3
Turvallisuuskävelyt	5	Turvallisuuskävelyt	3
Pelastus- ja sammutuskoulutus	5	Pelastus- ja sammutuskoulutus	2
Uhkatilannekoulutus	3	Uhkatilannekoulutus	4
Työturvallisuuskoulutus	4	Työturvallisuuskoulutus	2
Asiakaspalvelu	2	Asiakaspalvelu	2
Viestintäkoulutus	1		
Rahaturvallisuuskoulutus	1		
Turvallisuusteknologian hyödyntäminen -koulutus	1		

Taulukko 4: Toteutuneet turvallisuuskoulutukset

Ensiapukoulutus oli molemmissa ryhmissä yleisin koulutus, ainoastaan yksi järjestyksenvalvoja edustava yritys ei ollut tätä järjestänyt, mutta tämä kuuluu osaksi järjestyksenvalvojen peruskoulutusta. Turvallisuuskävelyt miellettiin molemmissa ryhmissä tärkeäksi koulutusmuodoksi ja molemmista ryhmistä ainoastaan yhdet eivät olleet turvallisuuskävelyitä järjestäneet tai mieltäneet niitä koulutukseksi. Perehdytykset sisältyivät turvallisuuskävelyiden kategoriaan ja miellettiin turvallisuuskoulutuksiksi silloin, kun perehdytyksessä käsiteltiin turvallisuuden liittyviä asioita. Uhkatilannekoulutus, mikä piti sisällään voimankäyttökoulutuksen ja haastavat asiakastilanteet, oli järjestyksenvalvojen osalta laajimmin eli jokaisen vastaajan osalta järjestetty koulutus, kun tapahtumajärjestäjistä sitä oli kouluttanut puolet.

Vastauksissa nousi esille turvallisuuden merkitys kaikkiin koulutuksiin liittyen. Siten esimerkiksi asiakaspalvelukoulutus tai aulavahdille annettava perehdytys oli myös turvallisuuskoulutusta. ” Vaikka olemme asiakaspalvelussa, ensimmäinen asia on turvallisuus. Se menee kaiken edelle. Jokaisessa koulutuksessa on turvallisuusnäkökulma” (haastateltava 2). Asiakaspalvelukoulutus piti sisällään myös erilaisten ryhmien kohtaamiseen liittyvää koulutusta sekä verbaalista koulutusta.

Kysymys 9: Mitkä koulutustavat ovat mielestäsi olleet toimivimpia turvallisuuskoulutusten toteuttamiseen yleisötilaisuuksiin liittyen?

Kysymyksen tarkoitus oli selvittää vastaajien näkemys toimivimmista koulutusmenetelmästä (taulukko 5). Yhteisesti katsottuna parhaaksi menetelmäksi miellettiin käytännön koulutukset ja osallistavat koulutukset, joista useammassa vastauksessa esille noussut menetelmä oli rasti-koulutus. Tapahtumajärjestäjistä neljä ja järjestyksenvalvojista kolme vastasi tämän kuuluvan toimivimpien menetelmien joukkoon. Teoriakoulutuksen koettiin olevan tärkeässä roolissa, etenkin tapahtumajärjestäjien osalta, mutta yhdenkään vastaajan mielestä se ei yksinään ollut riittävä metodi, vaan sen tuli olla yhdistettynä käytännön koulutukseen. Tapahtumajärjestäjistä neljän mielestä tämä kuului toimivimpien menetelmien mukaan, mutta järjestyksenvalvojen osalta vain yksi. Vastauksia tuli enemmän kuin vastaajia oli eli useampi vastaajista antoi useamman vaihtoehdon. Tapahtumajärjestäjien osalta kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että oikeiden toimintamallien harjoittaminen kuului toimivimpien menetelmien mukaan. Järjestyksenvalvojen vastauksissa tämä ei esiintynyt kertaakaan. Käytännön koulutuksiin liittyvissä vastauksissa korostui paikan päällä tapahtuva koulutus ja se, että pääsee itse suorittamaan. ”Semmoinen koulutus, jossa ihmiset pääsevät konkreettisesti kokeilemaan ja testaamaan, kuten sammutuskoulutus” (haastateltava 6).

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Käytännön koulutukset / osallistavat koulutukset	4	Käytännön koulutukset / osallistavat koulutukset	3
Teoria ja käytäntö yhdistettynä	4	Teoria ja käytäntö yhdistettynä	1
Turvallisuuskierros tai -kävely	2	Turvallisuuskierros tai -kävely	1
Case-koulutus / realistiset harjoitukset	1	Case-koulutus / realistiset koulutukset	1
Oikeiden toimintamallien harjoittelu	2		

Taulukko 5: Toimivimmat koulutusmenetelmät

Vastaajilla oli useampia vaihtoehtoja toimivimmiksi koulutustavoiksi. Kun vertaa kahta vastaajaryhmää, voi huomata tapahtumajärjestäjien vastanneen kysymykseen laajemmin ja useammalla vastaajalla oli vähintään kaksi vaihtoehtoa. Ainoastaan yhdellä vastaajalla oli yksi vaihtoehto ja sekin oli käytännön ja teorian yhdistäminen. Järjestyksenvalvojista kahdella oli yksi vaihtoehto ja kahdella kaksi.

Kysymys 10: Mikä on ollut mielestäsi sopivin ajankohta turvallisuuskoulutusten järjestämiseen yleisötilaisuuksiin liittyen?

Kysymyksellä turvallisuuskoulutusten sopivasta ajankohdasta tarkoituksena oli verrata eri toimialoja ja saada selvyys, milloin kullekin on sopivin ajankohta järjestää koulutus (taulukko 6). Eri toimialoilla sesongit ajoittuvat eri vuodenaikaan, millä on yleisesti katsottuna merkitystä koulutusten toteuttamiseen. Vastauksissa oli selkeä ero tapahtumajärjestäjien ja järjestyksenvalvojien välillä. Tapahtumajärjestäjät käyttävät yleisesti toimintasesongistaan nimitystä kausi. Nämä kaudet alkavat pääsääntöisesti joko alkuvuonna, kesän jälkeen tai molempina ajankohtina. Neljä vastaajista piti sopivimpana ajankohtana ennen kauden alkamista edellä mainittuina ajankohtina. Myös huvipuiston mielestä ennen kauden alkamista oli paras ajankohta, mutta heidän kautensa alkaa keväällä. Yhteensä siis viidelle paras aika oli ennen kauden alkamista. Vastauksista ilmeni, että kauden aikana koulutusten pitäminen ja harjoittelu ovat aikatauluista ja kiireestä johtuen hankalia toteuttaa. Se on myös osaamisen kannalta myöhäistä. Tästä syystä enemmistö koki parhaaksi ajaksi sopivasti ennen kauden alkamista.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Ennen kauden alkamista	5	Ennen kauden alkamista	1
Lähellä tapahtumaa, ennen sen alkamista	1	Lähellä tapahtumaa, ennen sen alkamista	4
		Jos kyseessä isompi tapahtuma, riittävästi ennen sen alkamista	2

Taulukko 6: Sopivin ajankohta turvallisuuskoulutuksille

Järjestyksenvalvojen näkökulmasta paras ajankohta koulutusten järjestämiselle on lähellä tapahtumaa, ennen sen alkamista. Jokainen vastaaja oli tätä mieltä. He peilasivat pääosin vastauksiaan yleisötilaisuuksiin, jotka rakennetaan varta vasten. Haasteena koettiin, että tapahtumat valmistuvat usein vain hetkeä ennen niiden alkamista, mikä ei jätä mahdollisuutta harjoitella realistisessa ympäristössä, jonka he olisivat kokeneet parhaana vaihtoehtona. ”Äärimmäinen sopivin ajankohta on, kun tapahtuma on jo rakentunut täyteen muotoonsa ja päästään näkemään kaikki kohdat selkeästi. Harvoin tähän kuitenkaan enää päästään” (haastateltava 4). Etenkin turvallisuuskävelyt koettiin tärkeiksi suorittaa valmiissa ympäristössä. Myös koulutuksen aiheella koettiin olevan vaikutusta ajankohtaan. ”Mikäli kyseessä on yleinen turvallisuuskoulutus, kuten ensiapu tai uhkaavan henkilön kohtaaminen, tulee koulutus olla aikaisemmin. Tapahtumaan liittyen on tärkeää saada käytyä asioita läpi vetopaikalla edellisenä päivänä tai samana päivänä eli miten täällä tehdään näitä asioita” (haastateltava 7). Yleisötilaisuuksien järjestelyjen toivottiin (haastateltava 2; haastateltava 4) valmistuvan selvästi ennen tapahtuman alkamista, mutta näin ei yleensä tapahdu. Tämä koettiin alalla myös turvallisuuden vaikuttavana haasteena.

5.2 Turvallisuuskoulutuksiin liittyvät erityispiirteet

TEEMA: Turvallisuuskoulutusten erityispiirteet

Tämän teeman näkökulmana on tarkastella yleisötilaisuuksiin liittyviä erityisiä uhkatekijöitä, niihin järjestettäviä koulutuksia sekä alkoholitarjoilun vaikutusta turvallisuuskoulutuksiin liittyen. Jokaisella alalla on omia erityispiirteitään, jotka usein heijastuvat myös turvallisuuskoulutusten tarpeisiin. Kun haastateltavana on useita eri toimialojen edustajia, on myös nähtävissä, minkälaisia koulutuksia alalla järjestetään ja minkälaisia uhkatekijöitä näillä on olemassa. Teemassa selvitetään lisäksi, koetaanko alkoholin vaikutukset uhkatekijäksi yleisötilaisuuksissa.

Kysymys 11. Vaikuttaako yleisötilaisuudessa tapahtuva alkoholitarjoilu turvallisuuskoulutusten tarpeisiin?

Tapahtumajärjestäjistä neljä ja kaikki järjestyksenvalvojat kokivat alkoholitarjoilun vaikuttavan turvallisuuskoulutusten tarpeisiin (taulukko 7). Sama määrä vastaajia molemmista ryhmistä koki alkoholitarjoilun yleisötilaisuudessa lisäävän järjestyshäiriöiden määrää ja edellyttävän lisäresursseja tai muuta varautumista. Vastaajaryhmien suurin ero liittyy siihen, että tapahtumajärjestäjistä kolmella (haastateltava 1; haastateltava 5; haastateltava 9) ei ole ollut alkoholitarjoilusta johtuvia häiriötilanteita, joskaan yhdellä ei varsinaista alkoholitarjoilua ole yleisötilaisuuksiensa yhteydessä. Koulutus nähtiin tästä huolimatta tärkeäksi. ”Oli alkoholitarjoilua tai ei, yhtä lailla pitää varautua uhkatilanteisiin. Vaikka tilaisuudessa ei olisi alkoholitarjoilua, voi ulkopuolelta päästä alueelle tai sisälle päihtyneitä” (haastateltava 1). Molemmista vastaajaryhmistä yhden vastaajat (haastateltava 2; haastateltava 10) nostivat erikseen esille, että järjestyksenvalvojien ominaisuudet on huomioitava, kun heitä valitaan töihin paikkaan, jossa on alkoholitarjoilua.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Alkoholitarjoilulla on vaikutusta turvallisuuskoulutusten tarpeisiin	4	Alkoholitarjoilulla on vaikutusta turvallisuuskoulutusten tarpeisiin	4
Alkoholitarjoilu lisää järjestyshäiriöiden määrää, edellyttää lisäresursseja / varautumista	4	Alkoholitarjoilu lisää järjestyshäiriöiden määrää, edellyttää lisäresursseja / varautumista	4
Edellyttää anniskeluvalvojan paikalle	1	Edellyttää anniskelualueen rajamista tai valvontaa	2
Ei ole aiheutunut häiriötilanteita kyseisessä kohteessa alkoholista johtuen	3	Ensiapukoulutusta esim. alkoholi- myrkytyksen varalle	1

Taulukko 7: Alkoholitarjoilun vaikutus turvallisuuskoulutusten tarpeisiin

Kysymys 12. Liittyykö järjestäminen yleisötilaisuuksiin erityisiä uhkatekijöitä, joita pitäisi ottaa huomioon turvallisuuskoulutuksissa?

Kysymyksen avulla pyrittiin kartoittamaan, kokevatko haastateltavat sellaisia erityisiä uhkatilanteita, jotka liittyvät yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten tarpeisiin. Vastaajat kertoivat oma-aloitteisesti kysymyksen jälkeen niistä uhkatekijöistä, joita kohtasivat ja saivat itse määritellä niiden merkityksen.

Vastauksissa (taulukko 8) korostui ryhmien välillä muutamia eroja. Järjestyksenvalvojat kokivat terveyttä ja henkeä koskevat uhkatilanteet laajemmin kuin tapahtumajärjestäjät. Järjestyksenvalvojista jokainen koki tämän uhaksi, tapahtumajärjestäjistä puolet eli kolme. Tähän kategoriaan kuuluvia uhkatekijöitä olivat muun muassa terroristiset iskut, ihmismassa, ultrafanit, mielenosoitukset ja vastamielenosoitukset, kannattajien väliset yhteenotot sekä Venäjän ja Ukrainan välinen asetelma haastatteluhetkellä käynnissä olleeseen sotaan liittyen.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Toisten aiheuttamat uhkatilanteet, jotka vaarantavat henkeä ja terveyttä	3	Toisten aiheuttamat uhkatilanteet, jotka vaarantavat henkeä ja terveyttä	4
Rakentaminen, huoltotyöt ja niistä aiheutuvat vaaratilanteet	3	Rakentaminen, huoltotyöt ja niistä aiheutuvat vaaratilanteet	2
Sairauskohtaukset, loukkaantumiset ja terveyshaitat	3	Sairauskohtaukset, loukkaantumiset ja terveyshaitat	1
Sääilmiöt ja poikkeavat olosuhteet	2	Sääilmiöt ja poikkeavat olosuhteet	2
Korkealla ja vaikeissa olosuhteissa työskentely	3		
Eläimet ja niistä aiheutuvat vaara- ja poikkeustilanteet	2		
Melu ja äänet	2		

Taulukko 8: Erityiset uhkatekijät, jotka tulisi ottaa huomioon turvallisuuskoulutuksissa

Puolet molemmista ryhmistä tunnistivat rakentamisesta ja huoltotöistä aiheutuvat vaaratilanteet uhkatekijöiksi. Tapahtumajärjestäjät tunnistivat omaan toimintaansa liittyviä uhkatekijöitä, jotka eivät koskeneet järjestyksenvalvontaa. Kolmella tapahtumajärjestäjällä uhkatilanteena oli korkealla ja vaikeissa olosuhteissa tapahtuva työskentely, kahdella eläinten kanssa työskentely ja kahdella melusta tai äänistä aiheutuneet uhat.

Kysymys 13. Mitä yleisötilaisuuksiin liittyviä turvallisuuskoulutuksia olette järjestäneet, jotka liittyvät toimialan erityispiirteisiin?

Toimialan erityispiirteillä tarkoitettiin tässä kysymyksessä niitä toimialaan liittyviä piirteitä, jotka koskevat nimenomaan kyseistä toimialaa ja kysymyksellä haluttiin selvittää, mitä koulutuksia näihin liittyen on järjestetty. Jokaiselle haastateltavalle annettiin kysymykseen liittyen esimerkki toiselta alalta, jotta ymmärtäisivät mitä erityispiirteillä tarkoitetaan. Esimerkkeinä

käytettiin muun muassa huvipuistoalalla olevia huvipuistolaitteita ja teatterissa näyttämötoimintaa.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Yleisötilaisuuden alueturvallisuus	2	Yleisötilaisuuden alueturvallisuus	4
Uhkatilanteet, haastavat asiakastilanteet	1	Uhkatilanteet, haastavat asiakastilanteet	3
Sairauskohtaukset, loukkaantumiset ja terveyshaitat	2	Sairauskohtaukset, loukkaantumiset ja terveyshaitat	2
Rakentaminen, huoltotyöt ja niistä aiheutuvat vaaratilanteet	3		
Korkealla ja vaikeissa olosuhteissa työskentely	2		
Psykologinen turvallisuus	2		

Taulukko 9: Toimialan erityispiirteisiin liittyvät turvallisuuskoulutukset

Vastauksissa (taulukko 9) korostui vahvimmin yleisötilaisuuden alueturvallisuuteen liittyvät tekijät, joihin jokainen järjestyksenvalvoja ja kaksi tapahtumajärjestäjää oli järjestänyt turvallisuuskoulutuksia. Alueturvallisuuteen liittyviä koulutuksia olivat esimerkiksi mielenilmauksiin varautuminen, kuinka toimia myrskyisellä kelillä, kuinka evakuoidaan ihmismassoja kemikaalionnettomuuden sattuessa sekä drone-koulutusta alueturvallisuuden ylläpitämiseksi. Myös erilaisten uhkatilanteiden, kuten ultrafanien ja terrorismin varalle oli järjestetty koulutusta kolmessa järjestyksenvalvontayrityksessä. Tapahtumajärjestäjät nostivat esille osittain samat turvallisuuskoulutukset kuin järjestyksenvalvojat, mutta lisäksi mainittiin rakentamisesta ja huoltotöistä aiheutuva turvallisuuskoulutus, korkealla ja vaikeissa olosuhteissa työskentelyyn liittyvä koulutus sekä psykologisiin uhkatekijöihin liittyvät koulutukset. Esimerkkinä psykologisista uhkatekijöistä on humalaisten vanhempien kohtaaminen, kun lapset ovat mukana.

5.3 Yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten laatutekijät ja kehityskohteet

TEEMA: Turvallisuuskoulutusten laatutekijät

Turvallisuuskoulutuksien laatutekijöihin liittyvän teeman tarkoituksena oli selvittää, kuinka hyvin koulutukset ovat haastateltavien mukaan onnistuneet, ovatko kaikki tarvittavat tahot saaneet turvallisuuskoulutusta ja onko turvallisuuskoulutuksien osalta kehitettävää. Jotta toimintaa on mahdollista kehittää, pitää kyetä suhtautumaan myös kriittisesti omaan toimintaansa.

Kysymys 14. Onko turvallisuuskoulutusten määrä ollut mielestäsi riittävä siihen, että yleisötilaisuus on pystytty turvallisesti toteuttamaan?

Kysymyksen tarkoitus oli selvittää, järjestetäänkö vastaajien mielestä yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen yleisesti ottaen riittävästi turvallisuuskoulutusta. Eri ryhmien välille ei syntynyt tässä vastauksessa merkittävää eroa (taulukko 10). Vastaajat olivat muutoinkin kokonaisuudessaan yksimielisiä siitä, että turvallisuuskoulutuksia voisi ja pitäisi järjestää enemmän. ”Koulutusta ei voi koskaan olla liikaa” (haastateltava 4). Tapahtumajärjestäjistä viisi ja järjestyksenvalvojista kaksi oli sitä mieltä, että koulutusta on pääsääntöisesti järjestetty riittävästi, mutta jokin taho tarvitsisi enemmän koulutusta. Yhteensä kolme vastaajaa oli sitä mieltä, ettei turvallisuuskoulutusta ole riittävästi, mutta kaikkien kolmen asenne oli sama; koulutusta ei ole koskaan riittävästi. Vaikka koulutusta ei ollut riittävästi, olivat vastaajat kuitenkin selvinneet ilman isompia välikohtauksia.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Kyllä pääsääntöisesti, mutta jokin taho tarvitsisi enemmän koulutusta	5	Kyllä pääsääntöisesti, mutta jokin taho tarvitsisi enemmän koulutusta	2
Ei ole riittävästi koulutusta	1	Ei ole riittävästi koulutusta	2
Kyllä, kaikki tahot saaneet riittävästi koulutusta	0	Kyllä, kaikki tahot saaneet riittävästi koulutusta	0

Taulukko 10: Turvallisuuskoulutusten riittävyys suhteessa turvallisen yleisötilaisuuden toteuttamiseen

Kysymys 15. Minkälaista turvallisuuskoulutusta henkilökunta olisi mielestäsi lisäksi tarvinnut yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen?

Kysymyksen avulla haluttiin selvittää, minkälainen koulutus on jäänyt toteuttamatta, jota olisi ollut syytä järjestää. Vastauksissa tuli paljon hajontaa (taulukko 11). Järjestyksenvalvojien edustajien kohdalla kolme kategorialla nousi vahvasti esille. Kaikkien vastaajien mukaan muut kuin järjestyksenvalvojat tarvitsisivat yleistä turvallisuuskoulutusta enemmän. Myös poistumisturvallisuus sekä palo- ja ensiapukoulutukset olivat toivottuja lisäkoulutuksia. Molempia toivoi kolme vastaajaa.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Muille kuin järjestyksenvalvojille yleistä turvallisuuskoulutusta	1	Muille kuin järjestyksenvalvojille yleistä turvallisuuskoulutusta	4
Poistumisturvallisuus, evakuointi	1	Poistumisturvallisuus, evakuointi	3
Asiakaspalvelukoulutus	2	Asiakaspalvelukoulutus	1
Uhkatilanteet, haastavat asiakastilanteet	2	Uhkatilanteet, haastavat asiakastilanteet	1
Työturvallisuus	2	Työturvallisuus	1
Psykologinen turvallisuus	2	Paloturvallisuus ja ensiapu	3
		Ei kannata panostaa liikaa muiden koulutukseen, vaan enemmän järjestyksenvalvojiin	1

Taulukko 11: Turvallisuuskoulutukset, joita olisi tullut järjestää toteutuneiden lisäksi

Tapahtumajärjestäjien vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti. Uhkatilanteisiin, asiakaspalveluun, työturvallisuuteen ja psykologiseen turvallisuuteen liittyvää koulutusta toivoi kuhunkin kaksi edustajaa.

Kysymys 16. Minkälaisia kehityskohteita teidän yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvissä turvallisuuskoulutuksissanne on ilmennyt?

Kysymyksen avulla oli tarkoitus tunnistaa erilaiset kehityskohteet turvallisuuskoulutuksissa sekä niiden ympärille kietoutuvissa asioissa. Vastaukset jakautuivat molempien ryhmien välille melko tasaisesti (taulukko 12). Molempia ryhmiä koskivat samat luokittelut, poikkeuksena tapahtumajärjestäjien työturvallisuuteen liittyvä lisäkoulutus. Eniten vastauksia saivat koulutusten ja perehdyttämisen määrän lisääminen sekä tahto kehittää toimintaa tai parantaa yhteistyötä. Ensimmäinen sai tapahtumajärjestäjiltä kolme vastausta ja järjestyksenvalvojilta kaksi. Toisessa vastaukset menivät toisin päin. Järjestyksenvalvojen osalta korostui tahto kehittää koulutuksia, tapahtumaturvallisuutta ylipäätään sekä yhteistyötä tapahtumajärjestäjien kanssa. Tapahtuman jälkeen toivottiin yhteistyö- tai kehityspalaveria, jossa käytäisiin läpi epäkohdat, joita seuraavalla kerralla parannettaisiin (haastateltava 10). Myös tapahtumien myöhäinen valmistuminen koettiin haittana koulutusten realistiselle toteuttamiselle, samoin yhtenäisen koulutuslinjan puuttuminen eri tapahtumissa. Myös alueturvallisuuden kehittämisessä sekä koulutusten määrän ja laadun lisäämisessä koettiin kehityksen tarvetta.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Koulutusten ja perehdyttämisen määrän lisääminen, koulutuskattavuus	3	Koulutusten ja perehdyttämisen määrän lisääminen, koulutuskattavuus	2
Tahto kehittää toimintaa entisestään, yhteistyön parantaminen	2	Tahto kehittää toimintaa entisestään, yhteistyön parantaminen	3
Alueturvallisuus ja poistumisreitit	2	Alueturvallisuus ja poistumisreitit	2
Työturvallisuuden parantaminen	2		

Taulukko 12: Turvallisuuskoulutuksissa ilmenneet kehityskohteet

Tapahtumajärjestäjien osalta toivottiin aktiivisempaan osallistumista koulutuksiin (haastateltava 2). Haasteena ilmeni myös uusintakoulutusten järjestäminen niille, jotka eivät pääse ennalta sovittuihin koulutuksiin paikalle (haastateltava 8). Mielenkiintoinen työturvallisuuteen liittyvä nosti koski käynnissä olevan esityksen keskeyttämistä matalammalla kynnyksellä turvallisuusuhan ilmetessä. ”Vielä matalammalla kynnyksellä pitäisi keskeyttää työ. Liian pitkälle mennään siinä, että yritetään hoitaa homma, vaikka riskitaso on mennyt liian korkealle” (haastateltava 1).

Kysymys 17. Minkälaista turvallisuuskoulutusta arvioisit koulutettavan henkilökunnan toivovan enemmän yleisötilaisuuksiin liittyen?

Kysymys 17 poikkesi muista kysymyksistä kokemukseen ja käsitykseen liittyvien käsitteiden osalta. Muissa kysymyksissä haastateltavat vastasivat omaan kokemukseensa perustuen, mutta tässä kysymyksessä vastaus pohjautui käsitykseen toisen toiveista. Kysymyksen asettelun avulla haastateltava pyrittiin saamaan pohtimaan asiaa toisten henkilöiden näkökulmasta omansa sijasta. Tämän avulla oli tarkoitus saada tutkittavasta aiheesta laaja-alaisempia vastauksia.

Vastaukset jakautuivat taas molempien ryhmien välillä kohtalaisen tasan suhteutettuna vastaajien lukumäärään (taulukko 13). Suurin oletus koulutettavien toiveesta kohdistui paloturvallisuus- ja ensiapukoulutuksiin, jonka tapahtumajärjestäjistä vastasi neljä ja järjestyksenvalvojista kolme. Seuraavaksi suosituin vastaus oli uhkatilanteet ja haastavat asiakastilanteet, joita olivat esimerkiksi voimankäyttökoulutus, vaativien poikkeustilanteiden harjoittelu, aggressiivisen asiakkaan kohtaaminen ja parityöskentely. Tapahtumajärjestäjistä tämän vastasi kolme ja järjestyksenvalvojista kaksi. Realistiset harjoitukset eivät tässäkään kysymyksessä saavuttanut suosiota, yhteensä ainoastaan kolme vastaajaa kuvitteli niiden olevan toivottuja harjoituksia. Tapahtumajärjestäjien vastauksissa ilmeni lisäksi toiveoletus asiakaspalvelukoulutuksesta sekä psykologisesta koulutuksesta.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Paloturvallisuus ja ensiapu	4	Paloturvallisuus ja ensiapu	3
Uhkatilanteet, haastavat asiakastilanteet	3	Uhkatilanteet, haastavat asiakastilanteet	2
Alueturvallisuus ja perehdyttäminen	2	Alueturvallisuus ja perehdyttäminen	2
Realistiset harjoitukset ja käytännön tekeminen	1	Realistiset harjoitukset ja käytännön tekeminen	2
Asiakaspalvelu	2		
Psykologinen turvallisuus	1		

Taulukko 13: Turvallisuuskoulutukset, joita koulutettavien oletetaan toivovan enemmän

Kysymys 18. Mille kaikille tahoille pitäisi mielestäsi turvallisuuskoulutusta järjestää yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen?

Kysymyksen avulla haluttiin selvittää ne tahot, joiden kouluttaminen koetaan tärkeäksi, kun yleisötilaisuus aiotaan toteuttaa. Kysymys sai kaikista kysymyksistä yksipuolisimman vastauksen (taulukko 14). Vastaus on molempien vastaajaryhmien osalta se, että jokainen, joka on yleisötilaisuuden järjestelyissä mukana, tulisi saada turvallisuuskoulutusta. Useampi vastaajista vastasivat vieläpä hyvin nopeasti kysymykseen epäröimättä vastaustaan. Yleisen vastauksen lisäksi haluttiin tehdä erillisiä nostoja koulutettavista ja esimerkiksi vapaaehtoiset nostettiin kahden tapahtumajärjestäjän toimesta esille ja siivoojat saivat yhden vastauksen molemmista ryhmistä.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Kaikille, jotka ovat tapahtuman järjestämisessä mukana, koko yrityksen henkilökunta	6	Kaikille, jotka ovat tapahtuman järjestämisessä mukana	4
Siivoojat	1	Siivoojat	1
Vapaaehtoiset	2	Huoltohenkilökunta	1
Johto	1		
Järjestävän seuran henkilökunta	1		
Toimitsijat	1		

Taulukko 14: Tahot, joille turvallisuuskoulutusta tulisi järjestää

Kysymys 19. Onko jokin taho jäänyt ilman yleisötilaisuuksiin liittyvää turvallisuuskoulutusta, jonka olisi ollut syytä osallistua koulutuksiin?

Kysymyksen avulla haluttiin kartoittaa sitä, mitkä tahot ovat niitä, jotka ovat jääneet ilman turvallisuuskoulutusta, mutta joille koulutuksesta olisi ollut hyötyä. Kysymyksellä on yhteys kysymykseen 18, mille kaikille tahoille pitäisi mielestäsi turvallisuuskoulutusta järjestää yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen?, jonka vastausten perusteella päädyttiin tulokseen, että kaikkien yleisötilaisuuden järjestelyissä mukana olevien tulisi saada turvallisuuskoulutusta. Tämän kysymyksen vastausten (taulukko 15) perusteella voidaan todeta, etteivät kaikki tahot ole tästä huolimatta turvallisuuskoulutusta saaneet. Molemmissa vastaajaryhmissä ainoastaan yhdellä oli toteutunut se, että kaikki tahot olivat saaneet turvallisuuskoulutusta. Oheispalveluiden tuottajat koettiin yleisimpänä tahona, joka oli jäänyt ilman koulutusta.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Oheispalveluiden tuottajat	2	Oheispalveluiden tuottajat	1
Kaikki tahot ovat saaneet koulutusta	1	Kaikki tahot ovat saaneet koulutusta	1
Toimistotyöntekijät	1	Siivoajat	1
Esiintyjät	1	Tapahtuman järjestäjät	1
Järjestyksenvalvojat	1		
Vapaaehtoiset	1		

Taulukko 15: Tahot, jotka ovat jääneet ilman turvallisuuskoulutusta

Tapahtumajärjestäjien osalta kahdessa ja järjestyksenvalvonnan osalta yhdessä vastauksessa oli näiden koettu jääneen ilman koulutusta, vaikka tähän olisi ollut syytä. Muut vastaukset kertoivat yksittäisistä tahoista, jotka olivat jääneet ilman turvallisuuskoulutusta.

5.4 Teknologian ja verkko-opetuksen hyödyntäminen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksissa

TEEMA: Virtuaaliset turvallisuuskoulutukset

Virtuaalisiin turvallisuuskoulutuksiin liittyvässä teemassa oli tarkoitus selvittää sitä, kuinka laajasti teknologiaa on hyödynnetty turvallisuuskoulutuksissa sekä mitä mahdollisuuksia sillä nähtäisiin olevan turvallisuuskoulutusten maailmassa. Ilmarisen ja Koskelan (2015, 25) mukaan digitalisaatio on uudistamassa yritysten toimintamalleja ja mukana yritysten jokaisessa osa-alueessa. Koetaanko teknologia hyvänä apuvälineenä turvallisuuskoulutusten toteuttamiseen liittyen ja koetaanko paikan päällä tapahtuvat turvallisuuskoulutukset välttämättömiksi, vai voisiko etänä tapahtuvaa koulutusta hyödyntää paremmin? Näihin kysymyksiin on haettu vastauksia tämän teeman myötä.

Kysymys 20. Oletteko pitäneet turvallisuuskoulutuksia verkko-opetuksen muodossa yleisötilaisuuksiin liittyen?

Teeman ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin sitä, ollaanko verkko-opetusta hyödynnetty koulutusten toteutuksissa. Covid-19 aiheutti vuonna 2020 monilla työpaikoilla sekä oppilaitoksissa merkittävän muutoksen, kun etätö lisääntyi ja palaverit ja opetus siirtyivät verkkoympäristöön. Kysymyksen vastauksissa oli merkittävä ero kahden vastaajaryhmän välillä (taulukko 16). Tapahtumajärjestäjistä neljä ei ollut hyödyntänyt verkkoympäristöä turvallisuuskoulutuksissa, kun taas kaksi oli. Järjestyksenvalvojista kolme oli hyödyntänyt, yksi ei. Tämän

lisäksi yksi tapahtumajärjestäjän edustaja oli itse osallistunut koulutuksiin verkkoympäristössä.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Ei ole ollut	4	Ei ole ollut	1
Teams- tai Zoom-koulutus	2	Teams- tai Zoom-koulutus	3

Taulukko 16: Turvallisuuskoulutusten toteutuminen verkko-opetuksen muodossa

Teams ja Zoom olivat niitä verkkoympäristöjä, joissa turvallisuuskoulutuksia oli pidetty. Tapahtumajärjestäjien osalta verkossa oli pidetty ensiapukurssi, tietosuojakurssi sekä poikkeustilanteisiin liittyvää koulutusta. Järjestyksenvalvojien edustajat olivat hyödyntäneet verkkoympäristöä huomattavasti laajemmin. Kaksi vastaajista kertoi hyödyntävänsä verkkoympäristöä mahdollisimman paljon. Toinen pyrki pitämään kaikki teoriakoulutukset verkossa (haastateltava 1) ja toinen kaiken mahdollisen (haastateltava 7). Järjestyksenvalvojien edustajat olivat hyödyntäneet verkkoympäristöä erilaisten koulutusten lisäksi myös yleisötilaisuuden muiden turvallisuusjärjestelyiden selvittämisessä ja tiedon jakamisessa. Verkkoympäristössä oli esimerkiksi tutustuttu lähiympäristöön Google Mapsin avulla ja käyty toimintaympäristöä läpi. He olivat kouluttaneet tapahtumajärjestäjää verkkoympäristössä ja järjestäneet turvallisuusaiheisen workshopin. Monet perinteiset koulutukset oli myös onnistuttu järjestämään verkkoympäristössä, kuten uhkatilannekoulutus, ensiapukoulutus ja asiakaspalvelukoulutus. Verkkoympäristössä löytyy valmiina tiettyjä koulutuksia. Esimerkiksi Tieturva1-koulutus oli suoritettu järjestyksenvalvontaa edustavan yrityksen osalta (haastateltava 3).

Kysymys 21. Oletteko pitäneet muita teknologioita hyödyntäviä turvallisuuskoulutuksia yleisötilaisuuksiin liittyen?

Kysymyksen avulla pyrittiin kartoittamaan, onko turvallisuuskoulutuksissa hyödynnetty muita teknologioita kuin verkkoympäristöä. Vastaukset (taulukko 17) erosivat merkittävästi verrattuna kysymykseen 20, oletteko pitäneet turvallisuuskoulutuksia verkko-opetuksen muodossa yleisötilaisuuksiin liittyen? Tapahtumajärjestäjistä puolet eli kolme oli hyödyntänyt muita teknologioita, kun järjestyksenvalvojista ei yksikään. Järjestyksenvalvojat olivat vastaavasti hyödyntäneet verkkoympäristöä koulutuksissa selvästi laajemmin. Yleisimmin hyödynnetty teknologia oli videot. Näitä oli hyödyntänyt jokainen, joka vastasi hyödyntäneensä muuta teknologiaa. Videoiden lisäksi yksi taho oli hyödyntänyt VR-teknologiaa mallintamalla onnettomuusympäristön koulutettavalle henkilökunnalle. Yksi järjestyksenvalvojien edustajista oli saanut yritykseen VR-osiaan sekä siihen liittyvää teknologiaa ja yrityksessä aiottiin hyödyntää tätä turvallisuuskoulutuksissa jatkossa.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Ei ole ollut	3	Ei ole ollut	4
On ollut	3	On ollut	0

Taulukko 17: Teknologioiden hyödyntäminen turvallisuuskoulutuksissa

Kysymys 22. Minkälaisia turvallisuuskoulutuksia voisi mielestäsi järjestää virtuaalisesti yleisötilaisuuksiin liittyen?

Kysymyksen avulla pyrittiin selvittämään haastateltavilta heidän näkemyksiään siitä, minkälaisia koulutuksia pystyisi järjestämään jatkossa teknologiaa hyödyntämällä. Kysymyksen avulla pyrittiin myös herättämään vastaajien ajatuksia oman toiminnan kehittämisestä. Vastaaajaryhmien välillä ei ollut merkittäviä eroja, vaan monet samat ajatukset nousivat esille (taulukko 18). Molemmissa ryhmissä aluetuntemus erilaisissa muodoissaan oli suosituin aihe teknologian ja virtuaalisen toimintaympäristön hyödyntämiseen. Tapahtumajärjestäjistä näin vastasi neljä ja järjestyksenvalvojista kaksi. Työturvallisuuteen liittyvät toimintamenetelmät korostuivat tapahtumajärjestäjien vastauksissa siten, että puolet eli kolme vastaajaa näki niihin liittyviä mahdollisuuksia, kun järjestyksenvalvojista ei yksikään. Myös pelillistäminen nousi esiin tapahtumajärjestäjien osalta kahdesti, kun järjestyksenvalvojien osalta ei kertaakaan.

TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄ	LKM	JÄRJESTYKSENVALVONTA	LKM
Turvallisuuskävelyt, perehdytys, aluetuntemus	4	Turvallisuuskävelyt, perehdytys, aluetuntemus	2
Yleisön evakuointi, hätäpoistuminen	2	Yleisön evakuointi, hätäpoistuminen	1
Informatiiviset videot	2	Informatiiviset videot	2
Työturvallisuus, turvalliset työmenetelmät	3	Teoriakoulutus	1
Pelillistäminen	2		
Harjoitusympäristön luominen virtuaalisesti	1		

Taulukko 18: Virtuaalisesti toteutettavissa olevat turvallisuuskoulutukset

Aiemmissa vastauksissa usein esiintyneet ensiapukoulutus, paloturvallisuuskoulutus sekä uhkatilannekoulutus eivät nousseet kysymyksen vastauksissa esille. Vastauksissa tuli tosin esille

virtuaalisen toimintaympäristön luominen, joka oli tarkoitettu toimivaksi monissa eri kouluksissa, myös edellä mainituissa. Ne tapahtumajärjestäjät ja järjestyksenvalvojien edustajat, jotka olivat verkkoympäristöä tai muuta teknologiaa hyödyntäneet jo aiemmin, näkivät sen osalta myös enemmän mahdollisuuksia ja ideoita tuli muita laajemmin. Vastaavasti ne, jotka eivät olleet hyödyntäneet teknologiaa aiemmin, olivat skeptisempiä ja vastasivat suppeammin.

Teemaan liittyvät kysymykset herättivät vastaajissa (haastateltava 5; haastateltava 9) ajatuksia, kuinka teknologiaa voisi käytännössä hyödyntää omassa toimintaympäristössään. Esimerkiksi videoita voisi hyödyntää lyhytaikaisten ja satunnaisten työntekijöiden perehdytyksessä ja ohjaamisessa etenkin niissä tilanteissa, joissa työntekijöillä on kova vaihtuvuus tai lyhyet työsuhteet. Teknologian hyödyntäminen yleisön kouluttamisessa ja opastamisessa nousi myös esille. ”Yleisötilaisuuksissa yleisöllä on usein tietyssä vaiheessa odottelua, jolloin heitä voisi ohjata katsomaan turvallisuusvideoita omilta matkapuhelimiltaan, jolloin he osaisivat toimia paremmin poikkeustilanteen sattuessa” (haastateltava 6).

6 Johtopäätökset

Tässä luvussa syvennyttään tarkastelemaan tutkimustuloksia tutkimusongelman näkökulmasta ja pyritään esittelemään siihen ratkaisu. Johtopäätöksissä pyritään tulkitsemaan työn tuloksia yhdistettynä teoriaosuudesta saatavaan tietoon. Tulkinnan pohjana toimivat kuuden tapahtumajärjestäjän edustajan sekä neljän järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavan yrityksen edustajien haastatteluiden vastaukset teemakysymyksiin. Johtopäätöksiä tarkastellaan teemoitain, jotka ovat omina kohtinaan tässä luvussa.

6.1 Yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten tulee täyttää lainsäädännön vaatimukset

Yleisötilaisuuksiin liittyvien turvallisuuskoulutuksen nykytilaa voidaan arvioida sekä yleisellä tasolla että lainsäädännön näkökulmasta. Lainsäädäntö ei ota suoraan kantaa turvallisuuskoulutusten sisältöön, mutta tiettyjä asioita se velvoittaa. Järjestyksenvalvojien koulutuksen sisällöstä on määritelty sisäministeriön asetuksessa (878/2016). Kaikki järjestyksenvalvojat ovat saaneet peruskoulutuksen, joka pitää sisällään monia turvallisuuskoulutuksia, joita samoja on noussut esille myös tämän työn tuloksissa (taulukko 4). Näitä ovat toiminta onnettomuus- ja vahinkotilanteessa eli pelastustoiminta, työturvallisuus- ja hätäensiapukoulutus. Näiden lisäksi peruskoulutukseen sisältyy voimankäyttöä koskevia opetusaiheita, jotka liittyvät uhkatilannekoulutukseen. Jokainen yleisötilaisuudessa toimiva järjestyksenvalvoja on siis saanut perusmuotoista turvallisuuskoulutusta. Vastausten ja tulosten pohjalta voidaan lisäksi todeta, että järjestyksenvalvojille on tarjottu runsaasti lisäkoulutusta (taulukko 4), eikä kaikkea opitua ole jätetty peruskoulutuksen varaan. Näitä edellä mainittuja koulutuksia on järjestetty

järjestyksenvalvojille peruskoulutuksen jälkeen ja lisäksi on pidetty turvallisuuskävelyitä kolmen vastaajan toimesta sekä asiakaspalvelukoulutusta kahden vastaajan toimesta. Koulutusten jatkuvuus ja kertaaminen ovatkin Brislinin (2014, 16) mukaan edellytys sille, että koulutus on tehokasta. Tämän tiedon mukaan voidaan siis päätellä, että järjestyksenvalvojen koulutus on ollut tehokasta. Vastaukset (taulukko 4) kertovat turvallisuuskoulutuskentän olevan myös monialainen. Tietyt turvallisuuteen liittyvät koulutukset, kuten ensiapu- ja sammutuskoulutus, näyttävät olevan jo laaja-alaisesti mukana yleisötilaisuuksissa mukana olevien organisaatioiden toiminnassa. Erilaisia turvallisuuskoulutuksia on kuitenkin runsaasti ja niissä heijastuvat toimialan erityispiirteet. Organisaatiot siis kokevat turvallisuuskoulutukset tärkeäksi ja ovat niitä valmiita järjestämään. Kun vertaa näitä kahta vastaajaryhmää, tapahtumajärjestäjiä ja järjestyksenvalvontaa, niin eroavaisuutena nousee esille tapahtumajärjestäjien järjestämät yksittäiset erityiskoulutukset, kun järjestyksenvalvojat ovat järjestäneet enimmäkseen turvallisuusalaan liittyviä koulutuksia. Tämä on ymmärrettävää ja liittyy toimialan erikoispiirteisiin ja tarpeisiin. Valtaosa tapahtumajärjestäjien turvallisuuskoulutuksista on kuitenkin vastaavia peruskoulutuksia, joita myös järjestyksenvalvojat ovat pitäneet.

Järjestyksenvalvojen osalta koettiin tarve kouluttaa heidät yleisötilaisuuden toimintaympäristöön, kun uusi tilaisuus rakennetaan esimerkiksi festivaalia varten. Jokaisen vastaajan mielestä turvallisuuskoulutusta tulisi pitää ennen näiden tilaisuuksien alkamista (taulukko 6). Tämä ei yleensä toteutunut halutulla tavalla, koska alue valmistuu usein vasta hieman ennen tapahtuman alkamista (haastateltava 3; haastateltava 4). Poliisi edellyttää ilmoitusta yleisötilaisuuden järjestämisestä vain viisi vuorokautta ennen tapahtumaa (taulukko 1), mutta Paasonen (2013, 25) mukaan suunnitteleminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin, jotta kaikki oleelliset asiat saadaan toteutettua ennen tilaisuuden alkamista. Huomioiden Paasonen (2013, 25) kommentti ja järjestyksenvalvojen vastaus yleisötilaisuuden valmistumisesta, vaikuttaisi siltä, että suunnittelua ei aloiteta ajoissa tai toteutuminen vie odotettua pidempään. Jotta yleisötilaisuuksissa olisi toimintaympäristön tunteva henkilökunta, tulisi tapahtumajärjestäjien saada rakennettua yleisötilaisuudet hyvissä ajoin valmiiksi ja sopia paikan päällä tapahtuvien koulutusten toteuttamisesta riittävästi etukäteen. Vastauksista oli pääteltävissä, että koulutuksia ollaan valmiita järjestämään ja siihen löytyy riittävästi henkilökuntaa, kunhan tapahtumajärjestäjä on tähän valmis panostamaan. Haasteena pidettiin tähän liittyviä kustannuksia, joita aiheutuu tilavuokrista ja koulutusten pitämisestä (haastateltava 3; haastateltava 4).

Haastateltujen tapahtumajärjestäjien osalta oli havaittavissa, että turvallisuuskoulutuksia on toteutettu laaja-alaisesti eri koulutettavien tahojen (taulukko 3) ja koulutusten (taulukko 4) osalta. Lakipykälästä ei löydy suoria velvoitteita tapahtumajärjestäjien pitämille turvallisuuskoulutuksille. Poliisi edellyttää tapahtumakohtaisesti tietyn määrän peruskoulutuksen läpikäyneitä järjestyksenvalvojia paikalle ja pelastussuunnitelma edellyttää tiettyjä pelastustoimintaan liittyviä velvoitteita. Muiden henkilöiden osallistumisesta järjestelyihin ei

lainsäädännöstä tulee selkeää määritelmää, mutta Paasosen (2013, 25) mukaan suunnittelu-työssä kannattaa olla mukana riittävästi henkilökuntaa, joiden osaamista tarvitaan yleisötilaisuuden toteuttamisessa. Koska tapahtumajärjestäjät ovat kouluttaneet lukuisia eri tahoja (taulukko 3), tarkoittaa tämä sitä, että tapahtumajärjestäjien tapahtumissa on toteutettu Paasosen (2013, 25) suositusta. Tapahtumajärjestäjät kouluttavat laaja-alaisemmin kuin järjestyksenvalvojat (taulukko 3), mutta se on hyvin ymmärrettävää, koska heillä on kokonaisvastuu yleisötilaisuuden toteuttamisesta. Järjestyksenvalvojat taas ovat tilaisuuksissa paikalla usein ostopalveluna ja turvallisuusalan ammattilaisina, jolloin he kouluttavat niitä tahoja, joita heidät palkannut organisaatio pyytää kouluttamaan. Koska koulutuksia on pidetty niin laajasti, kertoo tämä siitä, että turvallisuuskulttuuri yleisötilaisuuksissa on kehittymässä, eikä kaikkea turvallisuustoimintaa lasketa ainoastaan järjestyksenvalvojien varaan. Kouluttamisessa on usein kyse rahasta, koska jokainen pidetty koulutus maksaa vastuussa olevalle organisaatiolle (haastateltava 3; haastateltava 4). Koska turvallisuuskoulutuksiin on panostettu runsaasti, vaikuttaa siltä, että turvallisuus koetaan tärkeäksi osa-alueeksi vastaajien osalta (taulukko 3).

Työturvallisuuslaki (738/2002) edellyttää lisäksi työnantajaa varmistumaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä sekä riittävästä perehdytyksestä työntekijöille, minkä myötä tiettyjä turvallisuuskoulutuksia tulisi pitää. Turvallisuuskävelyiden avulla tunnistetaan vaaroja, perehdytetään ohjeisiin ja toimintamalleihin sekä tutustutaan kulkureitteihin (Martikainen & Ranta 2017, 8-10). Molemmissa vastaajaryhmissä (taulukko 4) turvallisuuskävelyt ovat suosittu menetelmä täyttää työturvallisuuslain (738/2002) vaatimukset. Tapahtumajärjestäjistä viisi ja järjestyksenvalvojista kolme ovat järjestäneet turvallisuuskävelyitä, joten molemmista ryhmistä ainoastaan yhden vastaajat eivät olleet näitä tehneet.

Käytännön tai osallistavat koulutukset koettiin toimivimmaksi koulutusmenetelmäksi (taulukko 5). Seuraavaksi toimivimmaksi menetelmäksi koettiin teorian ja käytännön koulutuksen yhdistäminen. Mitchell (1998, 6-7) mukaan ihmiset suosivat erilaisia menetelmiä oppimiseen ja oppivat harjoittelun kautta. Tämä näyttäisi toteutuvan myös vastaajien osalta, koska valtaosa vastaajista oli tunnistanut useita menetelmiä toimiviksi koulutusmenetelmiksi. Käytännön koulutukset taas ovat harjoittelua, jonka avulla oppimista tapahtuu. Mitchell (1998, 10) korostaa myös aktiivisen tekemisen merkitystä, eikä ilman sitä siirry oleellista tietoa riittävän paljoa. Hänen mukaansa oppimalla ja kuuntelemalla ei saavuteta samaa hyötyä ja itse suorittamalla oppiminen on hyvin tehokasta. Vastauksissa (taulukko 5) korostui käytännön harjoittelun merkitys, mutta teoriakoulutuksella koettiin olevan merkittävä rooli silloin, kun sen yhdistää käytännön koulutukseen. Vastaajien tuloksissa (taulukko 5) näkyy siis pientä ristiriitaa Mitchellin (1998, 10) näkemyksen kanssa.

Haastateltavien vastausten (taulukot 3-4) ja työturvallisuuslain (738/2002) edellyttämien vaatimusten perusteella voidaan todeta, että yleisötilaisuuksiin liittyvien turvallisuuskoulutusten

nykytilanne on hyvällä tasolla. Yleisötilaisuuksien järjestäjät vaikuttavat ymmärtäneen koulutusten merkityksen; niitä järjestetään laajemmin kuin lakisääteisten minimivaatimusten mukaan.

6.2 Yleisötilaisuuden erityisiin uhkatekijöihin varaudutaan niitä tunnistamalla ja järjestämällä niihin turvallisuuskoulutuksia

Yleisötilaisuudessa tapahtuvalla alkoholitarjoilulla koettiin yleisesti olevan vaikutusta tapahtuman turvallisuusjärjestelyihin sekä turvallisuuskoulutusten tarpeisiin (taulukko 7), vaikka muutamalla vastaajalla ei omassa tapahtumakentässä ollut alkoholistia aiheutuneita häiriötilanteita. Kahden vastaajan (haastateltava 5; haastateltava 9) mukaan alkoholilla ei ollut vaikutusta, mutta he peilasivat vastaustaan omaan toimintaympäristöön, jossa alkoholitarjoilu liittyy yleisötilaisuuteen vain pienessä sivuroolissa. Myös Paasonen (2013, 76) mukaan alkoholilla on todettu olevan vaikutusta järjestyshäiriöiden määrään, joten kyselyssä saatu tulos vastaa tätä näkemystä. Hänen mukaansa tilanteen riistäytyminen käsistä voi aiheuttaa merkittäviä henkilö- ja omaisuusvahinkoja sekä aiheuttaa merkittävää mainehaittaa yleisötilaisuuden järjestäjälle. Alkoholitarjoilun koettiin lisäävän järjestyshäiriöiden määrää (taulukko 7), minkä vuoksi tulisi varmistua riittävästä koulutuksesta uhkatilanteiden ja aggressiivisen käytöksen osalta. Etenkin järjestyksenvalvonnan osalta anniskelulla koettiin olevan selkeä vaikutus turvallisuuskoulutusten tarpeisiin, koska jokainen heistä oli tätä mieltä. Tilanteen luonteella vaikutti vastaajien mukaan (haastateltava 5; haastateltava 9) olevan merkitystä alkoholin vaikutuksiin yleisötilaisuudessa. Myös Paasonen (2013, 76) oli asiasta yhtä mieltä ja mainitsee esimerkiksi jalkapallo-otteluissa ja niiden ympäristöissä tapahtuvan erilaista häiriökäyttäytymistä ja yhteenottoja, kun vastaavasti teatteriesityksissä häiriöt eivät ole tavallisia.

Kanen (2000, 15) mukaan erityisosaamisen tarpeet tulisi perustarpeiden ohella määritellä, jotta organisaatiossa voidaan vastata relevantteihin onnettomuuksiin ja kriiseihin. Erityisiä turvallisuusuhkia tunnistettiin laajasti (taulukko 8), joten vastaajien organisaatioissa on tämän näkemyksen mukaan varauduttu erilaisiin onnettomuuksiin ja kriiseihin. Näkemykset vaihtelivat riippuen toimialasta. Järjestyksenvalvonnan osalta erityisiä uhkatilanteita koettiin hieman suppeammin kuin tapahtumajärjestäjien, mikä oli ymmärrettävää, koska tapahtumajärjestäjien toimintaan liittyy toimialan erityispiirteitä eri tavalla kuin järjestyksenvalvojien. Järjestyksenvalvojat osallistuvat yleisötilaisuuksiin pääosin ostopalveluna. Järjestyksenvalvonnan osalta erityisten uhkatekijöiden tunnistaminen (taulukko 8) ja niihin tarjottu koulutus (taulukko 9) vastasivat toisiaan hyvin. Tapahtumajärjestäjien osalta erityisiä uhkatekijöitä oli tunnistettu jonkin verran enemmän kuin koulutusta näihin oli toteutettu. Noin kahteen kolmasosaan tunnistetuista uhkatekijöistä oli annettu koulutusta. Kanen (2000, 15) mukaan organisaation on tunnistettava turvallisuustarpeet ja uhkatekijät, ennen kuin turvallisuuskoulutukset käynnistetään. Tämän tulkinnan mukaan osa tapahtumajärjestäjistä on vielä siinä vaiheessa, että he ovat tunnistaneet uhkia, mutta koulutuksia kaikkiin ei ole vielä järjestetty.

Mikäli osaaminen halutaan samalle tasolle, jolla riskejä on tunnustettu, tulisi koulutuksia toteuttaa näihin liittyen. Tiettyjä uhkatilanteita varten, kuten sääilmiöiden torjuntaan, ei välttämättä ole yleisiä koulutuksia tarjolla. Organisaatioissa voitaisiin kuitenkin miettiä, millaisia toimintamalleja tulisi näitä tilanteita varten luoda ja jakaa tieto organisaatiossa eteenpäin. Erityispiirteitä voi yleisötilaisuuksissa olla laidasta laitaan, mutta tapahtumajärjestäjän kannalta oleellista on erityispiirteistä johtuvien uhkien tunnistaminen. Tämä mahdollistaa niihin varautumisen ja henkilökunnan kouluttamisen niihin liittyen.

6.3 Yleisötilaisuuksien turvallisuus varmistetaan tarvittavilla turvallisuuskoulutuksilla ja hyvällä koulutuskattavuudella

Yleisötilaisuuksiin liittyvien turvallisuuskoulutusten laatutekijöissä huomionarvoista on se, ettei yhdenkään vastaajan (taulukko 10) mielestä kaikille tahoille annettu riittävästi koulutusta. Molemmat vastaajaryhmät olivat tunnistanee useita tahoja, jotka olivat jääneet ilman yleisötilaisuuksiin liittyvää turvallisuuskoulutusta, vaikka heidän olisi ollut syytä osallistua koulutuksiin (taulukko 15). Vastaavasti kaikki vastaajat (taulukko 14) olivat sitä mieltä, että kaikkien yleisötilaisuuksien järjestelyissä mukana olevien tulisi saada turvallisuuskoulutusta yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen. Vastauksen yksimielisyys ja sisältö on yksi työn tulosten kannalta merkittävimmistä asioista. Jokaisen yleisötilaisuuden järjestelyissä mukana olevan tulee saada turvallisuuskoulutusta. Myös Roper ym. (2006, 43) ovat sitä mieltä, että turvallisuuskoulutusta katsottuna olisi tärkeää, että jokainen työntekijä saisi turvallisuuskoulutusta, työroolista riippumatta. Yhteisen näkemyksen mukaan on siis tärkeää tarjota turvallisuuskoulutusta jokaiselle, joka on yleisötilaisuuden järjestelyissä mukana. Vaikka vastaajista (taulukko 10) kenenkään mielestä kaikkia tahoja ei ollut koulutettu, oli kattavuus kuitenkin hyvä, koska valtaosan mielestä koulutuskattavuus oli toteutunut pääsääntöisesti ja ainoastaan jokin yksittäinen taho oli jäänyt ilman koulutusta. Ristiriitaa oli kuitenkin sen välillä, että vastaajien mukaan kaikki järjestelyissä mukana olevat tahot tulisi kouluttaa, mutta yhdenkään vastaajan mukaan tämä ei kuitenkaan ollut täysin toteutunut. Tämä on kehityskohde, joka yleisötilaisuuksien järjestäjien tulisi tunnistaa ja miettiä niitä keinoja, joilla koulutukset saadaan järjestettyä kaikille mukana oleville tahoille, kuten esimerkiksi vapaaehtoisille, siivoojille, johdolle, järjestävän seuran henkilökunnalle ynnä muille.

Haastatteluissa tunnistettiin useita turvallisuuskoulutuksia (taulukko 11), joita vastaajien mielestä henkilökunnalle olisi ollut syytä kouluttaa tai joita olisi pitänyt tuottaa enemmän yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen. Koulutustoteutus ei siis vielä ole täysin kattava. Järjestyksenvalvojista jokainen oli sitä mieltä, että muille kuin järjestyksenvalvojille pitäisi järjestää yleistä turvallisuuskoulutusta (taulukko 11). Roper ym. (2006, 43) mukaan erilaisilla ryhmillä on erilainen osaamisen taso ja tarve, joka usein liittyy heidän rooliinsa työyhteisössä. Heidän mukaansa esimerkiksi järjestyksenvalvojen rooli eroaa turvallisuusosaamisen osalta muihin verrattuna. Jokaisen järjestyksenvalvojan tulee suorittaa järjestyksenvalvojen

peruskoulutus lain (2015/1085) 35 §:n mukaan. Heillä on siis peruskoulutuksen myötä saatuna koulutus erinäisiin turvallisuuskoulutuksiin sisäministeriön asetuksen (878/2016) 7 §:n mukaisesti. Peruskoulutuksen vaatimukset asettavat järjestyksenvalvojat eri rooliin turvallisuusosaamisen suhteen, kuten Roper ym. (2006, 43) asian myös näkivät. Koulutuskattavuuden parantaminen tunnistettiin toiminnan kehittämisen ohella isoimmaksi kehityskohteeksi vastaajien osalta (taulukko 12). Tämä kertoo hyvästä asenteesta, joka tapahtumajärjestäjillä ja yleisötilaisuuksissa mukana olevilla järjestyksenvalvojilla on. Vastauksissa nousi esille huoli siitä, että koulutettavat eivät aina osallistu koulutuksiin aktiivisesti (haastateltava 2) sekä siitä, kuinka varmistutaan osaaminen niiden osalta, jotka eivät pääse osallistumaan järjestettyyn koulutukseen (haastateltava 8). Roper ym. (2006, 43) mukaan erilaisilla ryhmillä on erilainen osaamisen taso ja tarve, mutta vastausten (taulukko 14) mukaan jokaiselle, joka on tapahtuman järjestelyissä mukana, tulisi järjestää turvallisuuskoulutusta. Tämä on aihe, jota organisaatioiden ja kouluttajien kannattaa miettiä. Mikäli joku henkilökunnasta ei pääse osallistumaan turvallisuuskoulutukseen, määritelläänkö organisaation taso hänen mukaansa, vai riittääkö organisaatiolle se, että tietty prosenttiluku koulutettuja on riittävä? Poikkeustilanteen sattuessa organisaatiosta näkyy ulospäin se taso, joka tilanteessa mukana olevilla henkilöillä on. Organisaatiolle ja tilanteessa mukana oleville siitä on haittaa, jos henkilö ei kykene suoriutumaan tilanteesta sen vuoksi, ettei ole osallistunut järjestettyihin turvallisuuskoulutuksiin.

Käsitteisiin perustuvan kysymyksen 17 vastauksia (taulukko 13) verrattaessa kysymyksen 8 vastauksiin (taulukko 4), voidaan havaita, että toteutuneet koulutukset vastaavat hyvin sitä, mitä koulutuksia oletetaan toivottavan enemmän. Eniten koulutuksia on arvioitu toivottavan molemmissa vastaajaryhmissä ensiapuun, pelastus- ja sammutustoimintaan sekä uhkatilanteisiin liittyen (taulukko 13). Tämä kertoo siitä, että tuttuja koulutuksia osataan toivoa enemmän ja ne ovat helppo vastaus kysyttäessä. Toisena näkökulmana voidaan pitää kouluttajien omaa näkemystä siitä, että he haluavat uskoa tarjonneensa niitä koulutuksia, joita olettavat koulutettavien toivovan.

Yleisötilaisuuteen liittyviltä turvallisuuskoulutuksilta voisi jatkossa odottaa, että niitä järjestetään kaikille niille tahoille, jotka ovat mukana yleisötilaisuuden toteuttamisessa (taulukko 14). Yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten osalta tulisi myös ottaa huomioon koulutusten laajuus siten, että henkilökunnalle tarjottaisiin kaikki ne koulutukset, joilla varmistutaan tilaisuuden toteuttaminen turvallisesti.

6.4 Teknologia nähdään hyödykkeenä yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksiin liittyen

Haastatteluun osallistuneet tapahtumajärjestäjät ja järjestyksenvalvonnan edustajat ovat hyödyntäneet teknologiaa turvallisuuskoulutusten toteuttamisessa vielä maltillisesti. Järjestyksenvalvonta on hyödyntänyt verkko-opetusta tapahtumajärjestäjiä laajemmin (taulukko

16), mutta tapahtumajärjestäjät ovat hyödyntäneet muuta teknologiaa järjestyksenvalvojia enemmän (taulukko 17). Videot olivat muun teknologian osalta suosituin menetelmä. Baz (2018, luku 2) mukaan verkkoon tuotettujen videoiden määrä on ollut merkittävässä kasvussa ja niitä voi myös hyödyntää koulutustarkoituksessa. Tämä ilmiö näyttää toteutuvan myös vastaajien mukaan.

Verkko-opetus nähtiin turvallisuuskoulutusten osalta vielä ristiriitaisesti molempien roolien osalta. Kolme vastaajaa oli toteuttanut esimerkiksi ensiapukoulutusta verkkoympäristössä, kun kolme oli sitä mieltä, ettei ainakaan ensiapukoulutusta voi järjestää verkossa. Toki koulutuksia järjestäneiden osalta kyse oli ollut ensiapukoulutuksen teoriasta, kun heidänkin mielestään käytännön osuus tulisi pitää paikan päällä tapahtuvana koulutuksena. Baz (2018, luku 1) mukaan verkkokoulutukset mahdollistavat merkittäviä etuja perinteiseen koulutukseen verrattuna. Nämä mahdollistavat muun muassa tehokkaan itseoppimisen, joustavuutta koulutukseen ajan ja paikan suhteen sekä uuden henkilökohtaisen oppimisympäristön. Vastaajat eivät ole nähneet vielä samaa potentiaalia, koska yhteensä puolet eivät ole hyödyntäneet verkkokoulutuksia ollenkaan. Toki sen hyödyt oli myös huomattu. ”Se on lisännyt valtavasti mahdollisuutta jakaa tietoa ennakkoon. Kaikki mahdolliset koulutukset pidetään verkossa, joita ei ole pakko pitää livenä” (haastateltava 7). Ristiriidoista voidaan päätellä, että kohtalaisen uutena koulutusmuotona verkkokoulutuksen hyötyjä ei vielä tunnisteta laajasti, mutta toisaalla sen antamia mahdollisuuksia on otettu jo käyttöön.

Osalla vastaajista teknologia oli jo mukana turvallisuuskoulutuksissa (taulukko 17) ja heillä oli myös laajempi kiinnostus hyödyntää teknologiaa tulevaisuuden koulutuksissa (taulukko 18). Kaikki vastaajat olivat kuitenkin sitä mieltä, että teknologiaa voisi hyödyntää laajemmin kuin mitä he tällä hetkellä hyödyntävät. Yksikään vastaajista ei suhtautunut negatiivisesti teknologiaan, vaan pyrkivät löytämään mahdollisuuksia sen avulla. Ilmarisen ja Koskelan (2015, 25, 64) mukaan digitalisaatio on mukana yritysten jokaisessa osa-alueessa ja toiminnossa. Digitalisuus uudistaa yritysten toimintamalleja ja strategiaa. Tämä tarkoittaisi sitä, että myös vastaajien yrityksissä tulotaisiin siirtymään enemmän teknologiseen suuntaan. Ilmarisen ja Koskelan (2015, 64) mukaan yksittäisen yrityksen näkökulmasta digitaalisuus voi olla passiivista tai aktiivista. Passiivinen pyrkii sopeutumaan muuttuvaan ympäristöön, kun aktiivinen etsii itse uusia toimintamalleja digitaalisuuden avulla. Myös vastaajien osalta oli havaittavissa aktiivisempaa ja passiivisempaa suhtautumista digitalisaatioon. Esimerkkinä aktiivisuudesta oli vastaus ”Kaikki mahdolliset koulutukset pidetään verkossa, joita ei ole pakko pitää livenä” (haastateltava 7).

Osassa järjestyksenvalvojien vastauksia ilmeni, että kustannuksilla on vaikutusta siihen, kuinka laajasti turvallisuuskoulutuksia halutaan järjestää ennen yleisötilaisuuksien alkamista (haastateltava 3; haastateltava 4). Ilmarisen ja Koskelan (2015, 64) mukaan teknologiaa on saatavilla yrityksille edullisemmin kuin koskaan aiemmin, joten saatavuus ja hinta ovat yhä

harvemmin esteenä sen hankkimiselle. Isompana esteenä he pitivät ymmärtämättömyyttä siitä, mihin kaikkeen teknologiaa voidaan hyödyntää. Teknologian halventuminen ei poista sitä estettä, että niin sanottu ylimääräinen koulutus maksaa. Voisiko teknologian yleistyminen ja ymmärrys sen tarjoamista hyödyistä mahdollistaa sen, että sitä hyödynnettäisiin tulevaisuudessa enemmän turvallisuuskoulutuksiin liittyen ja koulutuksia toteutettaisiin enemmän? Jos kyseessä on enemmän ymmärtämättömyyden puute, olisi tämä asia korjattavissa.

Tapahtumajärjestäjien osalta oli huomionarvoista, että turvallisuuskoulutuksia olivat toteuttaneet verkkoympäristössä fyysiseltä iältään nuoremmasta päästä olevat. Vastaajista alle 40-vuotiaita oli kolme (taulukko 2), joista kaksi oli pitänyt turvallisuuskoulutuksia verkkoympäristössä. Yli 40-votiaista verkkokoulutuksia ei ollut pitänyt yksikään. Järjestyksenvalvojen osalta iällä ei näyttänyt olevan merkitystä, etenkin kun ainoastaan yksi ei ollut turvallisuuskoulutuksia verkkoympäristössä toteuttanut.

7 Pohdinta

Tämä luku edustaa opinnäytetyön tekijän omaa pohdintaa työhön liittyen. Luvussa pohditaan sitä, kuinka luotettavasti työ on toteutunut tekijän omasta näkökulmasta. Tarkastelua on pyritty tekemään kriittisesti, arvioinnin kattaessa työn eri vaiheet alusta alkaen ja sen peilaamiseen tutkimuskirjallisuuteen liittyen. Luvussa tarkastellaan myös työn eettistä näkökulmaa, joka sisältyy nykyään jokaiseen opinnäytetyöhön. Lisäksi luvussa pohditaan vaihtoehtoja myös uusille tutkimusaiheille, jotka voisivat liittyä tämän työn tekemiseen ja joilla tutkittavaa aihetta voitaisiin tarkastella vielä syvemmin.

7.1 Työn luotettavuuden arviointi

Tässä kappaleessa on tarkoitus ottaa kantaa reliabiliteetin ja validiteetin toteutumiseen opinnäytetyön osalta. Validiteetti eli oikeiden asioiden tutkiminen on sidoksissa työn tekijän näkemykseen siitä, mitä oikeat asiat ovat ja onko hän osannut tehdä oikeita valintoja. Jotta valintoja pystytään tarkastelemaan, tulisi niiden olla perusteltuja työn eri vaiheissa (Vilka 2021, 196-197). Oikeiden asioiden tutkiminen eli päätös tutkia pääkaupunkiseudun isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksia on määritelty yhdessä työn tekijän, tilaajan ja ohjaajan kanssa. Tutkimuskirjallisuus ohjasi työtä tutkimuksen näkökulmasta ja muun kirjallisuuden avulla saatiin tietoperustaa tutkittavaan aiheeseen. Näiden lisäksi opinnäytetyön kriteerit ohjasivat työn rakennetta ja sisältöä tietynlaiseksi. Näiden yhdistelmällä rakennettiin työn runko ja aloitettiin sisällön tuottaminen. Koko prosessin ajan oli tutkimuskirjallisuus mukana ja siitä saatujen ohjeiden mukaan työ on pyritty tekemään laadullisen tutkimuksen periaatteita noudattamalla ja tekemällä oikeita valintoja. Luotettavuutta tarkasteltiin työn jokaisessa vaiheessa, samalla kun työhön hankittiin tietoa erilaisista lähteistä. Merkittävin valinta

työn aiheen valinnan jälkeen oli työn rajaaminen ja haastateltavien organisaatioiden valinta. Valinnat ovat tuntuneet oikeilta, koska haastateltavat olivat yhteistyöhaluisia ja valmiita keretomaan haastatteluissa omat näkemyksensä riittävän laajasti. Haastateltavilla oli myös selkeä näkemys tutkittavaan aiheeseen oman organisaationsa osalta. Haastatteluiden valinnassa onnistuttiin siinäkin mielessä, että kontaktia otetuista 11:n yrityksen edustajasta 10 haastateltiin ja tätä voidaan pitää merkittävänä onnistumisena. Toinen merkittävä asia haastatteluihin liittyen oli haastattelurungon laatiminen. Työn tekijä päättää kysymysten sisällön, joka ohjaa vahvasti tutkittavaa aihetta. Kysymykset laadittiin tutkimusasetelman pohjalta ja niiden avulla pyrittiin saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tässä onnistuttiin, mutta jälkikäteen kriittisesti katsomalla löytyy kysymyksiä, joiden asettelua olisi voinut tehdä vielä paremmin. Esimerkiksi teknologiaan liittyvien kysymysten osalta olisi ollut mahdollista jäädä hieman epäselväksi, mitä milläkin teknologiaviittauksella tarkoitetaan. Haastateltavat vaikuttivat ymmärtävän eron ja laadullisen tutkimuksena etuna on tarkentamisen mahdollisuus haastattelu tilanteessa, mikäli jokin jää epäselväksi. Lisäksi kysymysten 8 ja 13 vastauksissa oli havaittavissa pientä toistoa, vaikka näiden kahden kysymyksen tarkoitus tuotiin esille jo ennen haastattelun alkamista. Viimeinen merkittävämpi valinta tapahtui analyysimenetelmää valittaessa. Valintaa ohjasi haastatteluista saatu materiaali ja tutkimuskirjallisuudesta löytynyt tieto. Tutkimustulokset julkaistiin sellaisina, kuin ne tutkimuksessa ilmenivät, eikä tietoa jouduttu rajoittamaan.

Reliabiliteetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä eli millä tavalla työ on toistettavissa. Vilkan (2021, 197) mukaan laadullisella tutkimusmenetelmällä tehtyä tutkimusta ei käytännössä koskaan voi toistaa sellaisenaan, koska jokainen tutkimus on ainutkertainen. Myös Kananen (2017, 173) vahvistaa asian. Hänen mukaansa tutkimustilanteiden vakioiminen on lähes mahdotonta, kun tarkastellaan ihmisten ajattelua. Tutkittavien ilmiöiden ja niihin liittyvien ihmisten toiminta ei ole kaavamaista, ympäristö muuttuu ja oppimista tapahtuu. Näin on osittain myös tämänkin työn osalta. Haastateltavat ovat vastanneet kysymyksiin siltä tuntumalta, joka heistä siinä hetkessä on tuntunut oikealta. Ympäristö muuttuu nopeasti, millä saattaa olla vaikutusta haastateltavien vastauksiin. Myös organisaatioiden toiminta muuttuu ja kehittyy jatkuvasti, eikä digitalisaation vaikutuksia voi jättää huomioimatta. Tästä syystä ajalla on myös merkittävä rooli työn toistettavuuteen liittyen. Esimerkiksi Covid-19:llä oli vuosina 2020-2021 ilmeisiä vaikutuksia työkuultuuriin ja mikäli siihen kohdistettaisiin tutkimuksia ennen ja jälkeen, olisi työkuultuurissa varmasti havaittavissa muutoksia. Tämä työ toteutettiin haastatteleamalla pääkaupunkiseudulla isoja yleisötilaisuuksien järjestäjiä. Vastauksissa olisi saattanut olla eroja, mikäli haastattelut olisi kohdistettu pieniin yleisötilaisuuksien järjestäjiin tai pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Tämä johtaa siihen tulkintaan, että monilla taustatekijöillä on vaikutusta työn toistettavuuteen.

Haastateltavat antoivat haastatteluissa vastaukset sen tiedon, näkemyksen tai muistin osalta, joka heillä siinä tilanteessa on ollut. Vastaukset eivät välttämättä vastaa täysin todellista

tilannetta. Ovatko haastateltavat osanneet esimerkiksi kertoa kaikista uhkatilanteista, jotka liittyvät heidän organisaationsa toimintaan, joka esitettiin kysymyksessä 12? Ainoastaan yksi vastaajista oli tunnistanut ihmismassan uhkatilanteeksi. Voisiko joku toinen henkilö samasta yrityksestä tunnistaa riskitekijäksi eri asian kuin haastatteluun vastannut henkilö? Entä olisiko kysymysten toimittamisella etukäteen ollut merkitystä vastausten kannalta? Kaikilla näillä voi olla vaikutusta siihen, olisiko työ toistettavissa. Tämän työn osalta ympäristön muuttumiseen liittyviä vaikutuksia pyrittiin minimoimaan sillä, että haastattelut toteutettiin tiiviisti toisiinsa nähden, kahden viikon sisällä. Haastattelut pyrittiin toteuttamaan myös muutoin samalla tavalla toisiinsa nähden, etteivät olosuhteet tai muut tekijät vaikuttaisi vastauksiin. Jos sama kysely toteutetaan myöhemmin samoilla vastaajilla, on vastauksiin saattanut tulla eroja johdun ympäristön muutoksesta. Toistettavuuteen vaikuttaa myös se, kuka työn tekee. Alan tuntemuksella ja perehtyneisyydellä tutkittavaan aiheeseen liittyen on eroja ja nämä tekijät voivat vaikuttaa tekijän tekemiin arvioihin, joita työhön liittyy. Tekijä tekee myös työn aikana valintoja, joita kukaan toinen ei välttämättä tekisi samalla tavalla. Esimerkiksi työn koodaukseen liittyvä tiivistäminen on tehty työn tekijän näkemyksen mukaan. Näillä luokitteluilla on vaikutusta lopputulokseen. Tästä syystä tämän työn luotettavuuden kannalta on olennaisempaa, että tuloksia tulkitaan olemassa olevien materiaalien pohjalta samalla tavalla. Tulokset on pyritty ilmoittamaan taulukoissa selkeästi, jotta jokainen voi tehdä niistä havainnot. Tulosten tulkinta on pyritty selittämään riittävän yksityiskohtaisesti, jotta lukijalla on mahdollista tehdä samoja tulkintoja. Tällä tavalla on työlle pyritty saamaan myös riittävästi läpinäkyvyyttä. Koska työ on tehty laadullisen tutkimuksen menetelmin, työn kannalta on merkityksellisempää, että työssä on tutkittu oikeaa asiaa, kuin että se olisi toistettavissa samanlaisin tuloksin uudelleen.

Työn toistettavuutta voidaan tarkastella myös toisesta näkökulmasta. Haastateltaviksi valitut ovat pääkaupunkiseudulla toteutuvien isojen yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutusten ammattilaisia, jotka on valittu tarkkojen kriteerien mukaisesti. Vastauksissa on haettu saturatiota riittävien monien vastausten muodossa. Mikäli haastateltavat valittaisiin samojen kriteerien mukaisesti, toistuisivat vastauksissa samat aiheet, samat koulutukset sekä samat koulutusryhmät. Isossa kuvassa tulokset vastaisivat tässä työssä saatuja tuloksia, vaikka yksittäisiä eroja varmasti löytyisi. Työn tulokset ja johtopäätökset pysyisivät kuitenkin oletettavasti samoina.

7.2 Eettinen pohdinta

Ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimaa ohjetta *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Ohjeessa veloitetaan ammattikorkeakoulut tarjoamaan tutkimuseettistä koulutusta opiskelijoille, opettajille ja käyttämilleen asiantuntijoille. (Arene 2019.) Työn tekijä on suorittanut ennen työn aloittamista Opinnäytetöiden eettiset suositukset -kurssin, jonka

suosituksia on noudatettu työn tekemisessä. Eettisiin toimintaohjeisiin perehtyminen ennen työn varsinaista aloittamista koettiin järkeväksi, vaikka edellisen opinnäytetyön tekemisestä oli kulunut vasta muutama vuosi ja työn tekemiseen liittyvät eettiset toimintamallit olivat kohtalaisen hyvin tiedossa. Työn tutkimus ei kohdistunut ihmisen tutkimiseen, jota koskevat tarkemmat eettiset periaatteet ja vaatimukset.

Opinnäytetyön tekemisessä eettinen toimintatapa koskee etenkin toisen tekemän kirjallisen työn viittaamista. Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa tuodaan muu olemassa oleva tieto tutkittavasta aiheesta. Tällöin on merkityksellistä, ettei toisen henkilön kirjoittamaa tuotosta kerrota omana työnä ja tekstissä osataan viitata siihen, mistä alkuperäinen tieto on peräisin. Tässä työssä toisten töihin viittaaminen on pyritty tekemään eettisiä periaatteita noudattaen ja käyttämään Laurean ohjeiden mukaisia viittaustapoja.

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä tulee olla itsenäistä pohdintaa sekä itse tuotettua ja sovellettua tietoa (Laurea 2023). Työn niissä vaiheissa, joissa ilmenee omaa pohdintaa ja itse tuotettua tietoa, on työn tekijän omia ajatuksia ja näkemyksiä aiheeseen liittyen.

Työn eri vaiheissa on pyritty kiinnittämään tarkkaa huomiota henkilötietojen käsittelyyn. Työhön liittyvät henkilötiedot koskevat haastateltavia. Haastateltavilta on selvitetty ainoastaan välttämättömät tiedot henkilöiden tunnistamiseksi sekä tutkimuksen kannalta oleellisiin taustatietoihin. Haastateltavilta on kerätty yhteystiedot, joiden avulla heidät voidaan tavoittaa haastatteluun osallistumisen varmistamiseksi. Jokaiselta haastatteluun osallistuneelta pyydettiin suostumus haastatteluun osallistumisesta ja yhteystietojen luovuttamisesta.

7.3 Uudet tutkimusaiheet

Tässä työssä on saatu vastauksia siihen, millä tavalla pääkaupunkiseudun isoissa yleisötilaisuuksissa turvallisuuskoulutuksia on toteutettu, millä tavalla niitä voisi kehittää ja miten teknologiaa voisi hyödyntää koulutusten toteuttamisessa paremmin. Jatkotutkimusaiheena kyseistä työtä voisi syventää koskemaan valtakunnallista linjaa ja tutkia, onko yleisötilaisuuksiin liittyvissä turvallisuuskoulutuksissa alueellisia eroja. Tämä mahdollistaisi toiminnan kehittämisen alueilla, joilla koulutustaso ei ole yhtä korkea kuin toisaalla. Valtakunnallista tasoa koskevan työn etuna olisi koko maata koskevan koulutustason selvittäminen yleisötilaisuuksiin liittyen. Tästä tiedosta olisi varmasti hyötyä myös viranomaisille, kun ne tekevät alueellisella tasolla päätöksiä yleisötilaisuuksissa vaadittavista turvallisuusjärjestelyistä. Mikäli turvallisuuskoulutukset ovat tietyn tapahtuman osalta hyvin kattavat ja koskevat koko henkilökuntaa, ei viranomaisilla itsellään ole yhtä suurta tarvetta osallistua yleisötilaisuuksien turvaamiseen. Toki asiaan liittyen on luonnollisesti pystyttävä tunnistamaan erilaiset uhkatekijät, joita yleisötilaisuuteen liittyy.

Mielenkiintoinen näkökulma jatkotutkimusaiheeksi olisi vahvempi keskittyminen teknologiaan ja sen tuomiin mahdollisuuksiin yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksiin liittyen. Työn aikana tekijälle heräsi ajatuksia siitä, kuinka nykyaikaisella teknologialla olisi mahdollista luoda esimerkiksi virtuaalisessa todellisuudessa urheilustadionin toimintaympäristö ja toteuttaa siellä kuvitteellisia koulutuksia tai harjoituksia. Tämä mahdollistaisi harjoittelun isompien ihmismassojen keskellä. Harjoittelun ikuinen haaste on löytää riittävän paljon osallistuvia henkilöitä, jotta harjoittelusta saataisiin realistista esimerkiksi ison areenan tai stadionin tyhjentämiseen asiakkaista. Tämän tyyppisellä harjoittelulla olisi mahdollista tunnistaa ongelmakohtia ja kehittää uusia ja toimivampia toimintamalleja. Tutkimuksen kohteena voisi olla esimerkiksi teknologian tarjoamat mahdollisuudet turvallisuuskoulutuksiin ja niiden sovittaminen edellä mainitun tyyppiin toimintaympäristöihin. Teknologialähtöisiä tutkimuksia yleisötilaisuuksien turvallisuuskoulutuksiin voisi toteuttaa monella muullakin tavalla. Teknologiaa hyödynnetään toistaiseksi vielä melko vähän turvallisuuskoulutuksiin liittyen, mikä vaikeuttaa laajempien tutkimuksen toteuttamista. Toisaalta tämä tarjoaa paljon mahdollisuuksia, koska toiminta on vasta kehittymässä ja sen myötä tutkimuskenttä on vapaa uusien mahdollisuuksien selvittämiseen.

Lähteet

Painetut

- Brislin, R. 2014. The Effective security officer´s training manual. 3rd edition. Waltham: Butterworth-Heineman
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Jyväskylä: Vastapaino
- Heinonen, J., Keinänen, A. & Paasonen, J. 2013. Turvallisuustutkimuksen tekeminen. Helsinki: Tietosanoma
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun käytäntö ja teoria. Helsinki: Yliopistopaino
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J. 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kane, P. 2000. Practical Security Training. Woburn: Butterworth-Heineman
- Martikainen, S. & Ranta, T. 2017. Turvakävellen turvallinen koulu. Helsinki: Laurea-ammattikorkeakoulu
- Mitchell, G. 1998. The Trainers Handbook: The AMA Guide to Effective Training. 3rd edition. New York: Amacom
- Paasonen, J. 2013. Yleisötilaisuuksien turvallisuus. Helsinki: Tietosanoma
- Parviainen, T. & Valvio, T. 2013. Onnistu kouluttajana. Helsinki: Kauppakamari
- Roper, C., Grau, J. & Fischer, L. 2006. Security Education, Awareness and Training. Burlington: Elsevier Butterworth-Heineman
- Vilkkä, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5. painos. Jyväskylä: PS-kustannus

Sähköiset

- Arene ry. 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 29.1.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Baz, F. 2018. New Trends in e-Learning. E-kirja. Osmaniye: Osmaniye Korkut Ata University
- Dufva, M. 2020. Megatrendit 2020. Viitattu 15.11.2022. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2019/12/megatrendit-2020.pdf>
- Ilmarinen, V. & Koskela, K. 2015. Digitalisaatio - Yritysjohdon käsikirja. E-kirja. Helsinki: Alma Talent
- Jätelaki 646/2011. Viitattu 18.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646#L8>
- Kokoontumislaki 530/1999. Viitattu 14.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530>
- Kuluttajaturvallisuuslaki 920/2011. Viitattu 15.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110920>
- Laurea 2023. Opinnäytetyö YAMK-tutkinnossa. Viitattu 25.2.2023. https://laureaas.sharepoint.com/sites/studentFin_opinnaytetyojavalmistuminen/SitePages/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6-YAMKissa.aspx#opinn%C3%A4ytety%C3%B6n-arviointikriteerit
- Lausto, K. 2014. ”Rasti, asento, lepo!” Henkilökunnan ja varusmiesjohtajien näkemykset peruskoulutuskauden rastikoulutuksesta. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto, yleinen kasvatus-tiede. Viitattu 30.1.2023. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/59635/Lausto.Katariina.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Pelastuslaki 379/2011. Viitattu 16.11.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>
- Poliisi. 2022. Yleisötilaisuudet. Viitattu 14.11.2022. <https://poliisi.fi/yleisotilaisuudet>
- Sisäministeriön asetus 878/2016. Sisäministeriön asetus vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksesta ja voimankäyttövälineiden koulutuksesta sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaavan hoitajan koulutuksesta. Viitattu 22.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160878>
- Teivaala, J. 2017. Toimintasuunnitelma turvallisuusjohtamisjärjestelmän sisällyttämisestä yrityksen jokapäiväiseen johtamistyöhön koulutuksen ja viestinnän avulla. Aalto Pro tutkielma. Aalto University Professional Development. Viitattu 21.2.2023. https://www.aalto.pro/media/aalto-pro-publications/tjk/teivaala_juha_14_tjk_kehitysprojekti.pdf
- Tieliikennelaki 729/2018. Viitattu 18.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729#Lidm45053757499664>
- Tukes. 2022a. Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus. Viitattu 15.11.2022. <https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus>
- Tukes. 2022b. Tapahtumaturvallisuusopas. Viitattu 15.11.2022. <https://tukes.fi/documents/5470659/11781251/Tapahtumaturvallisuusopas/c6c8241a-abb6-123f-1752-bf0c1cd85451/Tapahtumaturvallisuusopas.pdf>

Työturvallisuuslaki 738/2002. Viitattu 18.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011. Viitattu 16.11.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110407>

Valtioneuvoston asetus turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenmukaistamisesta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa tehdystä Euroopan neuvoston yleissopimuksesta 18/2022. Viitattu 24.1.2023. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2022/20220018#idm45053757217680>

Watson, C. 2021. Technology Explained. Viitattu 25.2.2023. <https://molify.com/technology/>

Kuviot

Kuvio 1: Tapahtuman vaativuusmäärittely (Tukes 2022a)	21
Kuvio 2: Aineistonkeruumenetelmät (mukailten Kananen 2017, 120).....	28

Taulukot

Taulukko 1: Yleisötilaisuuden järjestäjän määräaikoja (mukailten Paasonen 2013, 41)	23
Taulukko 2: Ikäjakauma vastaajien kesken (Haastattelut 1-10)	35
Taulukko 3: Tahot, joille turvallisuuskoulutusta on järjestetty	40
Taulukko 4: Toteutuneet turvallisuuskoulutukset.....	41
Taulukko 5: Toimivimmat koulutusmenetelmät.....	43
Taulukko 6: Sopivin ajankohta turvallisuuskoulutuksille	44
Taulukko 7: Alkoholitarjoilun vaikutus turvallisuuskoulutusten tarpeisiin	45
Taulukko 8: Erityiset uhkatekijät, jotka tulisi ottaa huomioon turvallisuuskoulutuksissa	46
Taulukko 9: Toimialan erityispiirteisiin liittyvät turvallisuuskoulutukset.....	47
Taulukko 10: Turvallisuuskoulutusten riittävyys suhteessa turvallisen yleisötilaisuuden toteuttamiseen	48
Taulukko 11: Turvallisuuskoulutukset, joita olisi tullut järjestää toteutuneiden lisäksi	49
Taulukko 12: Turvallisuuskoulutuksissa ilmenneet kehityskohteet	50
Taulukko 13: Turvallisuuskoulutukset, joita koulutettavien oletetaan toivovan enemmän....	51
Taulukko 14: Tahot, joille turvallisuuskoulutusta tulisi järjestää	52
Taulukko 15: Tahot, jotka ovat jääneet ilman turvallisuuskoulutusta	53
Taulukko 16: Turvallisuuskoulutusten toteutuminen verkko-opetuksen muodossa	54
Taulukko 17: Teknologioiden hyödyntäminen turvallisuuskoulutuksissa	55
Taulukko 18: Virtuaalisesti toteutettavissa olevat turvallisuuskoulutukset	55

Liitteet

<i>Liite 1: Haastattelukysymykset</i>	<i>73</i>
<i>Liite 2: Haastateltavat</i>	<i>75</i>

Liite 1: Haastattelukysymykset

Taustakysymykset:

1. Mikä on nykyinen toimenkuvasi?
2. Kuinka kauan olet työskennellyt nykyisessä toimenkuvassa?
3. Kuinka suuri on organisaatiosi järjestämien yleisötilaisuuksien kävijämäärä kerrallaan?
4. Kuinka monen yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyissä olet ollut mukana?
5. Mikä on koulutuksesi?
6. Mikä on ikäsi?

Teema: Nykytilan turvallisuuskoulutusten sisältö

7. Mille kaikille tahoille olette järjestäneet turvallisuuskoulutusta yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen?
8. Millaista turvallisuuskoulutusta olette järjestäneet yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen?
9. Mitkä koulutustavat ovat mielestäsi olleet toimivimpia turvallisuuskoulutusten toteuttamiseen yleisötilaisuuksiin liittyen?
10. Mikä on ollut mielestäsi sopivin ajankohta turvallisuuskoulutusten järjestämiseen yleisötilaisuuksiin liittyen?

Teema: Turvallisuuskoulutusten erityispiirteet

11. Vaikuttaako yleisötilaisuudessa tapahtuva alkoholitarjoilu turvallisuuskoulutusten tarpeisiin?
12. Liittyykö järjestämiinne yleisötilaisuuksiin erityisiä uhkatekijöitä, joita pitäisi ottaa huomioon turvallisuuskoulutuksissa?
13. Mitä yleisötilaisuuksiin liittyviä turvallisuuskoulutuksia olette järjestäneet, jotka liittyvät toimialan erityispiirteisiin?

Teema: Turvallisuuskoulutusten laatutekijät

14. Onko turvallisuuskoulutusten määrä ollut mielestäsi riittävää siihen, että yleisötilaisuus on pystytty turvallisesti toteuttamaan?
15. Minkälaista turvallisuuskoulutusta henkilökunta olisi mielestäsi lisäksi tarvinnut yleisötilaisuuden toteuttamiseen liittyen?
16. Minkälaisia kehityskohteita teidän yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvissä turvallisuuskoulutuksissa on ilmennyt?
17. Minkälaista turvallisuuskoulutusta arvioisit koulutettavan henkilökunnan toivovan enemmän yleisötilaisuuksiin liittyen?
18. Mille kaikille tahoille pitäisi mielestäsi turvallisuuskoulutusta järjestää yleisötilaisuuksien toteuttamiseen liittyen?
19. Onko jokin taho jäänyt ilman yleisötilaisuuksiin liittyvää turvallisuuskoulutusta, jonka olisi ollut syytä osallistua koulutuksiin?

Teema: Virtuaaliset turvallisuuskoulutukset

20. Oletteko pitäneet turvallisuuskoulutuksia verkko-opetuksen muodossa yleisötilaisuuksiin liittyen?
21. Oletteko pitäneet muita teknologioita hyödyntäviä turvallisuuskoulutuksia yleisötilaisuuksiin liittyen?
22. Minkälaisia turvallisuuskoulutuksia voisi mielestäsi järjestää virtuaalisesti yleisötilaisuuksiin liittyen?

Liite 2: Haastateltavat

Haastateltava 1. Suomen Kansallisooppera ja -baletti. Työskennellyt turvallisuusosalalla 19 vuotta. Osallistunut noin 4000 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 2. Kulttuuritalo. Työskennellyt turvallisuusosalalla 28 vuotta. Osallistunut 200-400 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 3. 9RTurva Oy. Työskennellyt turvallisuusosalalla 30 vuotta. Osallistunut 100-300 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 4. Local Crew. Työskennellyt turvallisuusosalalla 15 vuotta. Osallistunut 300-400 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 5. Musiikkitalo. Työskennellyt turvallisuusosalalla 13 vuotta. Osallistunut noin 15000 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 6. Olympiastadion. Työskennellyt turvallisuusosalalla 28 vuotta. Osallistunut 200-250 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 7. Securitas Events. Työskennellyt turvallisuusosalalla 15 vuotta. Osallistunut 200-400 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 8. Lasten Päivän Säätiö sr. Työskennellyt turvallisuusosalalla 15 vuotta. Osallistunut noin 4000 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 9. Urhea. Työskennellyt turvallisuusosalalla 10 vuotta. Osallistunut noin 200 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.

Haastateltava 10. Avarn Security. Työskennellyt turvallisuusosalalla 20 vuotta. Osallistunut noin 700 yleisötilaisuuden turvallisuusjärjestelyihin.